

גליון מיוחד לרגל שבת קודש
עילאה בצל כ"ק מרן אדמו"ר
מסאטמאר שליט"א במהרן
תולדות תשפ"ו

מרחיבת דרשב"י

פעסער צאהבה שרעה

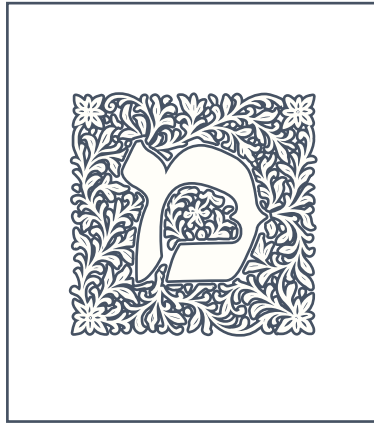
פנימיות'דיגע
פייערדיגע מחשבות
און געפילן כהכנה
דרבה צום שבת
שכולו דביקות הנשמה
בצילא קדישא פון כ"ק
מרן אדמו"ר הגה"ק
שליט"א מול פני האדון
דא רשב"י

בינענלייגש סוף פון דעם קווארטל
זוהר
הקדוש

מאמרי שבת קודש

עם ביאור
בני היכלא

בשערי מירון • רוישנדע מחשבות און העכערע געפילן לקראת דעם 'שבת שבתון'
שכולו דביקות פון עליה לרגל קיין מירון בראשות כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א

פון דער ענין ווערט אויסגע'שמועס'ט אין ספה"ק תפארת שלמה (שער הקריאת שמע), וול"ק: לדעת גודל מעלת דיבוק חכמים והתחברות אל הצדיקים, אשר בקבלת פניהם יכול האדם להיות זוכה ליראת שמים, כמו שכתוב אצל משה רבינו ע"ה (שמות לד ז) 'וייראו מגשת אליו, פירוש ע"י שהיו נגשים לפניו לראות תמונתו באו לידי יראת שמים. וזה היה ענין עליית הרגל, דכתיב (שם כג יז) 'יראה כל זכורך', ואיתא בגמ' (חגיגה ד ע"ב) כדרך שבא לראות כך בא ליראות, יראה יראה, וזה דאיתא בזה"ק 'יראה כל זכורך אל פני האדון כי זה רשב"י, לרמוז כי קבלת פני הרב הוא ג"כ ענין מעלת עליית הרגל, לבא לידי יראת שמים, עכל"ק.

כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א האט ערקלערט דער טעם דערפון (ליל שב"ק פקודי תשע"ו אתרא קדישא מירון), אז דער תכלית פון מצות עליה לרגל איז געווען, מעורר זיין די הערצער פון אידישע קינדער אויף עבודת השי"ת, אז מען זאל זיך מקבל זיין עול

מיט איבערגעפילטע געפילן פון התרגשות און פרייד, איז א גרויס כבוד פאר "ממלכת הזוהר בני היכלא" מקדם זיין בברכה און באגריסן, די טויזנטער אנשי שלומינו חסידי סאטמאר פון אלע קצוות תבל, וואס זענען געקומען צופארן מהתם להכא, אפצורעכטן דעם געהויבענע שבת קודש, פרשת תולדות הבעל"ט לסדר "ויעתר לו ה'", אין אתרא קדישא מירון, אין הויף פון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, צוזאמען מיט כ"ק מרן רבינו ראש גולת אריאל עט"ר הגה"ק שליט"א מסאטמאר.

א שבת פון עליה לרגל בימינו

"א שבת אין מירון" איז מען זוכה מקיים זיין די מצוה פון "עליה לרגל", וואס איז שייך אויך היינטיגע צייטן ווען אונז האבן נישט קיין בית המקדש. אזוי ווי עס שטייט אין זוהר הקדוש (ח"ב לה.) אויפן פסוק (שמות לד כג) 'יראה כל זכורך' את פני האדון ה', מאן 'פני האדון ה' דא רבי שמעון בר יוחאי. דאס הייסט, אז דורך זיך מסתופף זיין אין היכל קדשו פון דער הייליגן תנא רבי שמעון ווענען מיר מקיים דעם מצוה פון עליה לרגל. די טיפקייט

כל מי שיש לו אמונה
ברבי שמעון בר יוחאי
יש לו חיזוק ברבי שמעון
בר יוחאי, בשם שהשם
יתברך לכל כך רבי שמעון
בר יוחאי לכל אפילו
לפחותים.

מלך ר'פא נ'אמן ו'רחמן ראשי תיבות מר'ן, אז בזכות התנא האלוקי רשב"י וואס איז אין מירון, איז מען זוכה צו א רפואת הנפש און רפואת הגוף.

אדנותו ומלכותו פונעם אויבערשטער, היטן די תורה און מצוות, און פארשטערקערן די לויטערע אמונה און די ריינע ריכטיגע השקפה, דאס אלעס קען מען זוכה זיין היינטיגע צייטן אויך, בזכות דעם אור פון רבי שמעון בר יוחאי. די גאנצע אקזעסטאנט פון אידישע קינדער, איז אין זכות וואס זיי זענען מאמינים אז דער אויבערשטער איז אדון העולם, און דער פארשטאנד און הכרה אין דעם, האט אונז געלערנט די הייליגער תנא רבי שמעון בר יוחאי, און אין זיין גרויסן כח קען יעדער איינציגע אידיש קינד, זיך דערהייבן מיט העכערע און געטליכע השגות, און דורך דעם מקבל זיין די ריכטיגע עול מלכות שמים. צדיקים האבן געטייטשט וואס מיר זאגן (ברכת אהבת עולם) 'וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול', אז 'וקרבתנו' איז בגימטריא 'שמעון בר יוחאי', דאס מיינט, אז דורך רבי שמעון קען מען זיך דערנענטערן צום אויבערשטן. און וואו יעדער זאגט די ווערטער פון זוהר הקדוש 'אנא עבדא דקודשא בריך הוא בכל עידן ועידן, מיט א שמחה און א הייליגער געפיהל, אויף די זכיה צו זיין א געטרייער קנעכט פארן אויבערשטן. באוואסט זענען די ווערטער פון הייליגן בית אהרן: כל מי שיש לו אמונה ברבי שמעון בר יוחאי יש לו חיוק ברבי שמעון בר יוחאי, כשם שהשם יתברך לכל כך רבי שמעון בר יוחאי

מלך ר'פא נ'אמן ו'רחמן

דער בית אהרן פון קארלין זי"ע האט געזאגט בזה הלשון: זיי זאלען שכל האבען אין יעדער זאל טוהן פאר זיך, מירון איז א הארט פאר אלע. נאך האט ער געזאגט, נאך וואס מען קומט צוריק פון מירון, דארף מען שוין גארנישט בעהטן און זאגן, און אויב פעלט איינעם סיי וואס, איז דאס א סימן אז ער איז אין מירון נישט געווען. און ווי באקאנט האט הרה"ק דער צמח צדק פון ליובאוויטש זי"ע, און אזוי אויך שרייבט הגה"צ רבי שלמה זלמן עהרנרייך זצ"ל גאב"ד שאמלוי אין א בריוו, אז מלך ר'פא נ'אמן ו'רחמן ראשי תיבות מר'ן, אז בזכות התנא האלוקי רשב"י וואס איז אין מירון, איז מען זוכה צו א רפואת הנפש און רפואת הגוף. וואו באוויסט האט רבינו הקדוש זי"ע

דערציילט פון זיין באזוך אין מירון, און צווישן די ווערטער האט די רבי זיך אויסגעדריקט "פעסער אהבה טרערן זענען דארט פארגאסן געווארן". ווייל ווי דערמאנט, איז דער הייליגקייט פון די פלאץ און די הייליגע תנא,

צווישן די ווערטער האט די רבי זיך אויסגעדריקט "פעסער אהבה טרערן זענען דארט פארגאסן געווארן". ווייל ווי דערמאנט, איז דער הייליגקייט פון די פלאץ און די הייליגע תנא, משפיע א געוואלדיגער געפיהל פון אהבת ויראת ה'.

משפיע א געוואלדיגער געפיהל פון אהבת ויראת ה'. דער אהבת ישראל פון וויזשניץ האט אמאל געזאגט, 'עס גייט מיר ממש אויס דאס חיות זיין אין אתרא קדישא מירון'.

יומא דנשימהא

"השבת נועם הנשמות ועונג הרוחות ועדן הנפשות להתעדן באהבתך וביראתך". דאס זענען די ווערטער פון הרה"ק רבי אהרן הגדול פון קארלין זי"ע ביי זיין באוויסטן זמר 'י-ה אכסוף', און וועלעכע באקומען אן אנדערע משמעות און אנדערע באדייט ביי דעם דאזיגן שבת קודש. דער הייליגער תנא רבי שמעון בר יוחאי האט אונז אנטיפלעקט די גרויסקייט לויטערקייט און הייליגקייט פון דעם הייליגן טאג שבת קודש, און וואו ס'איז משפיע אויף יעדן אידישע נשמה, באקומען די 'נועם' פונעם 'נפש', און די 'עונג' פונעם 'רוח', און די 'עדן' פון די 'נשמה', זיי זאלן ווערן דערהויבן און גענטער צום אויבערשטען, וואס האט אונז געשאנקען דעם געוואלדיגן מתנה פון זיין בית

גנוזו דער הייליגער שבת.

די ווערטער פון די הייליגער תנא געפונען זיך צושפרייט אין דעם ברייטן קוואל די הייליגער ספר הזוהר, אבער בעיקר שטייט דאס באריכות אין פרשת אמור, צוליב דעם האבן "ממלכת הזוהר בני היכלא" באשטימט ארויס געגעבן לכבוד האי שבתא דריגלא, דעם קובץ מיט די זוהר הקדוש אפגעטייטשט מיט'ן הפלא'דיגער ביאור "בני היכלא", על פי דער פריערדיגן געוואלדיגן פירוש פון דער הייליגער בעל הסולם זי"ע, וואס פירט אריין דעם מענטש אינעם היכל פון רבי שמעון, דורכן לערנען די ווערטער פון זוה"ק מיט פארשטאנד און קלאהריקייט. און די ספרים הקדושים זענען מוראדיג מפליג און משבחה, דער וואס לערנט זוהר הקדוש מיט א הבנה און ידיעה (וע באריכות אין דעם פאלגענדיגן מאמר).

אין ספה"ק תולדות יעקב יוסף שטייט, אז שבת קודש איז דער פאסיגע צייט לערנען קבלה און פנימיות התורה, ווייל שבת גייען אלע עולמות צוריק צו זייער שורש, און זיי באקומען א פנימיות'דיגער שפע און חיות, כדי צו קענען משפיע אויף די גאנצע פאלגענדיגער וואך, פארדעם לערנט מען פנימיות התורה וואס דאס איז די חיות פון די פנימיות העולמות. אין ספר אמרי פינחס שטייט, אז הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע האט געזאגט, אז שבת איז די זמן לערנען פנימיות התורה, ווייל דאס איז בחינת מחשבה, אזוי ווי ביי א מענטש האט דער מוח מער פנימיות ווי די אנדערע איברים וכו', און פארדעם איז די גאנצע תורת הקבלה דעמאכט געווארן אין ארץ ישראל אנדערש ווי די גמרא בבלי.

והחוט המשולש לא במהרה ינתק, בקדושה משולשת בשילוש קדושה משלשים, מיט'ן גרויסע זכיה וואס מיר האבן זוכה געווען, עוסק זיין אין הייליגן ספר הזוהר, אום הייליגער טאג שבת קודש, אין די פלאץ פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בר יוחאי, וועלן די דריי קדושות אוודאי איבער לאזן א געוואלדיגן רשימו דקדושה, אויף אלע משתתפים און לומדים, מיטנעמען די הייליקייט און די השפעות טובות אויף שטענדיג.

א שבת ביי רבי שמעון - שתי שבתות

רבי שמעון בר יוחאי האט אין זיין לימוד התורה אריינגעלייגט תפלות, ווי רבינו הקדוש זי"ע האט אמאל געזאגט (ה"ר תשי"ו), אזוי ווי ס'שטייט ביי רבי שמעון בן יוחאי וחבריו, אז ס'איז תורתן אומנתן מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה, איבערדעם אין מפסיקין לתפלה, ווייל תפלה איז דאך דעם אומנות פון אונזערע עלטערן, אז וואס מ'ברויך זאל מען מתפלל זיין פאר הקב"ה, עפעס אנדערשט איז נישטא, דאס איז אומנות אבותינו, איבערדעם ביי אן אנדערן איז דעם אומנות תפלה, און די תורה איז תורה, אבער די צדיקים גמורים, ווייל צדיקים האבן אין די תוה"ק אויך אריינגעשטעלט תפלות, יעדער דיבור וואס זיי האבן געלערנט אין די תוה"ק, אין יעדע חידושים און יעדע פלפולים איז דערינען נכלל געווען תפלות פאר הקב"ה, איבערדעם ביי ר' שמעון בן יוחאי וחבריו איז געווען תורתן "אומנתן", דעם אומנות אבותיהם, דעם אומנות, וואס הייסט תורתן אומנתן, אומנות אבותינו איז תפלה, אין דער תורה איז געווען דערינען תפלה, איבערדעם איז אין מפסיקין לתפלה ווייל די תורה אליין איז אויך געווען תפלה. עכ"פ האבן זיי אלעס אריינגעשטעלט.

שטייט אין די אידרא רבא (ח"ג דף קמ"ד) אז די תנא רבי יהודה האט גערופן רבי שמעון מיט'ן נאמען 'שבת', ווייל די שפע פון די זעקס טעג פון דער וואך קומט בזכות רבי שמעון בר יוחאי, אזוי ווי די שפע קומט בזכות די שבת קודש, און ער ברענגט א פסוק (שמות כ י) שבת לה' קודש לה', מה שבת לה' קודש אף רבי שמעון שבת לה' קודש. און צדיקים האבן צוגעלייגט צו דעם, אז 'שמחו במלכותך שומרי שבת' איז ראשי תיבות 'שמעון בר יוחאי'.

קומט אויס לויט דעם, אז "א שבת ביי רבי שמעון" איז א בחינה פון "שבת שבתון", און האט די געוואלדיגער מעלה פון שתי שבתות, וואס רבי שמעון בר יוחאי איז דאך דער וואס

זאגט (שבת קיח), אם ישראל משמרין שתי שבתות מיד נגאלין, האבן מיר די געלעגנהייט אז מיר קענען זוכה זיין דעם שבת צו די גאולה השלימה הפרטית והכללית.

ראש חודש כסליו - יום סליחה ומחילה

בפרט ווען מיר געפינען זיך אינעם גרויסן טאג ראש חודש כסליו, וואס איז א יום סליחה ומחילה, א בחינה פון יום הקדוש, וואו עס ווערט דערציילט, אז דער טשערנאביל'ער מגיד זי"ע האט אמאל ליל ראש חודש כסלו געזען אין חלום, אז עס טוהט זיך א גרויסן רעש אויבן אין הימל. האט ער געפרעגט וואס איז דער רעש? האט מען אים גענטפערט: זאלסטו וויסן זיין, אז די טאג ראש חודש כסלו איז גערעכנט פאר א יום סליחה ומחילה אזוי ווי יום כפור, וויבאלד חנוכה איז די גמר החתימה, הייבט שוין אן מאיר זיין די דאווענע הארה פון ראש

וואו עס ווערט דערציילט, אז דער טשערנאביל'ער מגיד זי"ע האט אמאל ליל ראש חודש כסלו געזען אין חלום, אז עס טוהט זיך א גרויסן רעש אויבן אין הימל. האט ער געפרעגט וואס איז דער רעש?

חודש.

אזוי ברענגט אויך דער הייליגער חתם סופר (דרשות שער) בשם ספר בסוד מישרים (און א הגהה ירמיה לו ט), אויפן פסוק וואס שטייט אז מען האט

קובע געווען א פאסט אום ראש חודש כסלו, וול"ק: משום דמר"ח אלול עד יום הכיפורים ארבעים יום והוא בחודש השביעי וכו', ומי שלא שב אז בתשובה שלימה אזי יש מהושענא רבה עד ראש חודש כסלו ארבעים יום, והוא יום הכיפורים שבחודש התשיעי.

דער בן איש חי זצ"ל שרייבט (שנה א' הלכות חנוכה), אז חודש כסליו איז ארומגענומען מיט חסד ורחמים, ווייל דער ערשטער אות און די לעצטע אות פון די ווארט "כסליו" איז בגימטריא כ"ו די שם הוי"ה ברוך הוא וואס איז רומז אויף רחמים, און די אנדערע אותיות סלי איז ראשי תיבות 'לפורקנך סברית יי', וואס איז די תרגום פון די פסוק 'לשועתך קויתי ה'.' דער הייליגער בעש"ט זי"ע האט אנטפלעקט, אז די אור הגנוז וואס דער באשעפער האט גונז געווען בשעת ששת ימי בראשית, ליגט אין די תורה הקדושה און אין ספר הזוהר הקדוש, ווי עס ווערט דערציילט א מעשה באריכות (אין שבחי הבעש"ט, און אזוי אויך אין זוהר חי פונעם הייליגן קאמארנער זי"ע פרשת משפטים דף קי, עס ווערט געברענגט אין מקור מים חיים אויפן ספר בעש"ט עה"ת פרשת בראשית הגה כג), אז דער בעש"ט האט געטראפן א פארלירענער קינד און פארלירענע האקסן מיט'ן מעיין זיין אין ספר הזוהר הקדוש.

אין ספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש כסלו מאמר ו) שטייט, אז חודש כסליו ווערט נתגלה דער אור הגנוז, וול"ק: הנס של אור המנורה אשר בחודש הזה היה מבחינת אור הגנוז שנגנז בתורה, ועיין ברוקח שעל כן ניתקנו ל"ו נרות כנגד ל"ו אור ונר ומאורות שנוכרו בתורה, הוא רמיות אור הגנוז ששימש ל"ו שעות לאדם הראשון, ואחר כך נגנז ונתכסה בתורה, ולדעתי על כן שם החודש שהאיר בו הארה מן האור הגנוז ומכוסה בתורה נקרא כסליו כ"ס ל"ו, כיסורי ל"ו אור ונר ומאורות נתגלה הארה בחודש הזה, ומצורף לאור הזה טב"ת, אור כי טוב, עכל"ק.

אשרינו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, אז מיר האבן די זכיה טועם זיין פון דעם אור הגנוז, אין חודש כסלו מיט'ן ספר הזוהר הקדוש, באתרא קדישא הדין פון רבי שמעון בר יוחאי, וואס האט מגלה געווען דעם אור הגנוז, און מיט דעם מאכן מיר די ריכטיגע

כלים מקבל זיין די השפעות פון דעם שבת, און מיט דעם זיך צוגרייטן צום יום טוב חנוכה הבא עלינו לטובה.

דער חודש כסלו איז זייער מסוגל וזוכה זיין צו די גאולה העתידה, ווי ס'שרייבט דער צבי לצדיק (כסלו מאמר א אות ב), אז דער חודש איז א הכנה פאר די גאולה העתידה, וול"ק: הנה בחודש הזה מתחילין יומי דחנוכה תמניא, אשר כבר ביאר אא"וו הגאון הצדיק זלה"ה בספרו הנחמד בני יששכר, ששורש שם טוב דחנוכה היא מלשון חינוך, שהוא חינוך והרגל על גאולה העתידה במהרה בימינו, וכן הביא שם שבאמצעות המצוה דנר חנוכה, נתגלה האור הגנוז בכל שנה ושנה, שהוא אורו של מלך המשיח, עי"ש כל זה באריכות, ולכן מפורש יוצא, הצירוף דהחודש הלזה מן הנהו תיבין וירא יושב הארץ הכנעני דייקא, היינו שבהחודש הלזה הוא הכנה והתחלה לארץ הכנעני, שתתישב מהרה על ידי מצות נר חנוכה, שבראיה תליא מילתא, אלא לראותן בלבה, וזה הוא ויר"א יושב הארץ הכנעני דייקא.

בני היכלא דהסיפין

"ממלכת הוזהר בני היכלא", ווינטשט אלע

אנשי שלומינו, זאלן האבן געפילט אלעס גוט'ס, און זאל נשפע ווערן אלע ברכות וואס יצחק אבינו האט געוואנטשן די פרשה 'ויתן לך האלקים' וגו', און רש"י ברענגט פון מדרש יתן ויחזור ויתן. אין ברך משה איז מבואר פשט דערפון (מועדים סוכות אושפיזין מאמר יח), על פי וואס רשב"י האט געזאגט פאר די תלמידים, די טעם אז די מן איז אראפ יעדן טאג פון פריש, און נישט איינמאל א יאהר אויף א גאנץ יאהר, כדי צו געדענקען און דאווענען יעדן טאג צום אויבערשטן זאל שיקן פרנסה און עסן צו שפיין די משפחה (יומא עו). און דאס איז פשט 'ויתן ויחזור ויתן', ווייל דער באשעפער בענקט נאך די קול פון די תפלות פון זיין באליבט פאלק ישראל, וואס דארשטן אויף א שפע פון ברכות, פארדעם שיקט נישט דער אויבערשטער די גאנצע שפע אויף אמאל, נאר 'ויתן ויחזור ויתן', כדי מען זאל דאווענען צו אים בכל עת ועידן.

יה"ר אז זאל מקוים ווערן די ווערטער פון רבי שמעון 'כול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', און אזוי ווי בחייו האט ער מבטל געווען אלע גזירות, זאל ער ממשיך זיין היינט אויך, ווייל צדיקים קרויים חיים. און דער ברך משה זי"ע ברענגט (ל"ג בעומר הוד שבהוד יח), וואס רבינו הקדוש זי"ע שרייבט אין ויואל משה (מאמר שלש שבועות סימן קעו), שכך היתה דרכם

בקודש של כל צדיקי הדורות ובראשם רבינו הבעש"ט הקדוש ותלמידיו זי"ע, כי בינם לבין קונם היו מלמדין זכות ורחמים על ישראל בתפלתם הזכה כמו שעשה משה רבינו, וביטלו כמה גזירות מישראל בכוחם הנשגב, ונדברו יראי ה' איש אל רעהו באיזה אופן ללמד זכות לפני השי"ת, עי"ש.

ובכן רבי שמעון בן יוחאי הוא מרא דשמעתתא דשפתותיו דובבות בקבר (במות צו), והיינו טעמא שבאים אלפים ורבבות מישראל להשתטח על קברו הקדוש במירון להפקד בדבר ישועה ורחמים, כי בחיים חיותו היה רבי שמעון מלמד לעם ה' דרכי ה', והיה מוכיח בשער על כל דבר פשע ומקרב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, ובו בזמן היה ממליץ טוב בעדם ומתפלל עליהם תחינה ובקשה לפני שומע תפלה, ועל כן בזמן שבני ישראל עוסקים בעולם הזה בדברי תורתו בנגלה ובנסתר, ומה גם בשעה שבאים על קברו לשפוך שיח בבכי ובתחנונים, בודאי רבי שמעון נאה דורש ונאה מקיים, להיות שפתותיו דובבות בתפלה ותחנונים, וממקומו הוא יפן ברחמים בעד כל בית ישראל להוושע בישועות ונחמות.

אזוי שטייט אויך אין עצי חיים (פרשת תרומה), היוצא מזה דאם אומרים שמועה מפי תלמיד חכם, עי"ו הם חיים וקיימים אתנו לעולם, ושפתותיהם מרחשין בקבר בתורת ה' תמימה, וממילא כמו המה אשר עסקם בעבודת השי"ת היה בכוונה עצומה

רק לשמו יתברך, כמו כן מכחם יפעל בנו לעשות הכל לרצון לפני ה' ית"ש, כיון שגם הם שפתותיו דובבות בקבר, והראשית שלהם הוא ויעלו הכל ביחד למעלה בגבתי מרומים. חז"ל זאגן אונז (ברכות ט), כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, און דער מונקאטשער רב טייטשט די לשון בשעת הדחק (דברי תורה מהדורה ט אות ט), כעת סופו של גלות אדום שהוא קודם ביאת גוא"צ בב"א, שרשב"י הוא שעמד בנפשו כנגד מלכי רומי, ובפרט בסוף יומיא אלין באחרית ימי גלות אדום וגדול החשכות והדורות הולכים וחסרים וההסתר פנים יתגבר ח"ו... ואלו הימים נקראים שעת הדחק בדוחקא (בגלותא) בתר דוחקא כמבואר בוזה"ק, על כן שפיר אמרו [רק ברשב"י] כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, שעומד בעדנו בשעת הדחק, היינו בשנים האלו, ועל זכותו אנו סומכין.

בזכות די לימוד ספר הוזה"ק וועט מען ארויס גיין פון דעם ביטערן גלות, אזוי ווי די לשון הוזהר 'בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמין', און ווי די הייליגער דגל מחנה אפרים שרייבט (פרשת בשלה) אז דאס איז מרומז אין פסוק (שמות יד ח) 'ובני ישראל יוצאים' פון דעם גלות, 'ביד רמה' ותרגומו 'בריש גלי', 'בריש' ראשי תיבות רבי שמעון בר יוחאי, 'גלי' ווען ס'וועט נתגלה ווערן זיין הייליגן ספר די זוהר, 'בדא יפקון מן גלותא'. ומלכנו בראשנו, אכ"ר.

בני ישראל
יוצאים
בריש גלי
א לראשית

המתעסקים בעבודת הקודש
שלום מרדכי ראטה הערשל כהן קלמן בורשטיין
טעלעפאן: 347.7862.230
6640149@gmail.com

הופיע
בסדר ראשון
בסדר ב' א"ה
בסדר תשפ"ו

הייליגער רבי שמעון הבינני!

מהפנת לימוד הזוהר הקדוש בהנהגה

יצירת הקודש והפאר:
**הזוהר הקדוש
בני היכלא**

הזוהר הראשון שיכנים אותך להיכלו של ר' שמעון, להבין!

חדרי הדעת מאירים בהנהגה:

ביאור משולב 'בני היכלא' השווה לכל נפש • מדור עיון • כתבי האר"י •
מדור תורת החסידות • השוואות ומוכאות הש"ס והמדרש • מוכאות הסולם

בעידודם ובהסכמתם של כ"ק מרנן ורבנן גדולי האדמו"רים והמקובלים שליט"א

יפה נור
ספרים

אוועילענל אין אלע ספרים געשעפטן

הזוהר הראשון מימות עולם
שנולל את כל מה שצריך להבנה
למתחילים • רמזי שיעורים • למעמקים • למקובלים

י ו ם

ה ש י ש י

לבינו בגילה ורגנה, תהלה לאל
זך שוכן מעונה, בשבתנו עם
חברים צאינה וראינה, ובראשנו
מלכנו נור תפארה, כ"ק מרן
אדמו"ר הגה"ק שליט"א ראש
גולת אריאל להאיר לכל הגולה,
עמוד האש ההולך לפני המחנה,
ממשיך דרך רבותינו הקדושים
ביד רמה, נתיבותינו מאיר ודרכנו
מורה, עומד בפרץ לגדור מפני
מבקיעי החומה, המחבלים בכרם
בית ישראל בארץ ובגולה, מצפון
ומים מקדם ותימנה, במעשי
רבותינו הקדושים לצעוד בדרך
הסלולה, בהשקפה הבהירה
ואמונה הטהורה, שלא לזוז כמלא
גימא מדרך המסורה.

בשם השם ברוכים הבאים,
זה היום עשה ה' נגילה בשירים,
ונשמחה בו באדירים, ברוך
המקום וברוך שמו ברוב חסדים,
שהחיינו וקיימנו והגיענו בעזר

ויכולו השמים, אור השבת יסוד
הבריא, אהבת דודים נעימות
יזמרו. לקראת שבת לכו ונלכה,
קודש היא שבת המלכה, כי היא
מקור הברכה, נשיש ונעלוז ונגיל
ברינה, להודות לשמו נטעי כנה,
לא-ל אשר שבת בשמי מעונה,
על האוצר שבבית גנוי טמונה,
וממכון שבתו הנחיל לנו למתנה,
יום שבת קדשו לעדת מי מנה, עם
מקדשי שביעי שפתייהם תרגנה,
כולם ישבעו ויתענגו בקדושתו
העליונה. שבת קודש בצל כנפי
השכינה יחסיון באמונה, לעשות
את השבת ביראה ואהבה, במכון
שבתו של האי תנא קדישא,
פקודת הבורא 'נעשה אדם'
בעבורו נאמרה, זימר עריצים
והכרית הקוצים במלחמה, באש
דת שלף חרב מתערה, 'רבי
שמעון בר יוחאי' שתורתו עינינו
מאירה. ובכן יראו עינינו וישמח

לקראת
שבת נקדמה
פניכם בתודה
ובזמירות,
באמרות,
טהורות,
ובאמרי שפר
על רזא
דאורו של
התנא האלקי
המתגלה
ובוקע
בספר הזוהר
הקודש

רזא
דנשבת

דאתאחדת
ברזא דאחד

שוכן במרומים, לזמן הזה זמן זמנים, "ישמחו במלכותך שומרי שבת" בראשי תיבות "שמעון בר יוחאי" רמזים, לרמז וללמד בקרב ישראל קדושים, כי קדושת השבת וקדושת רשב"י ברזא דאחד מתאחדים, יען 'רזא דה' אחד ושמו אחד' המה משרשים ומנחילים, סוד האמונה השלימה כי ה' הוא יחיד באדירים,

אבל אלו שילכו בפסיעות הראשונים של רבותינו הק' להתבונן בפסיעות הניכרות, ומוזה ידעו האין להתנהג עליהם נאמר חס ושלום לא תשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו, שאם נלך בדרך הראשונים להיות זרעם ובניהם לילך בעקבותיהם, הרי על כך באה ההבטחה שיהיו העקבים ניכרים.

ואין בכח הכופרים להיות שולטים, כד עייל שבתא איחי אתפרשת מסטרא אחרא וכל כוחות הרעים, המעכבים ומפריעים לנשמה להתדבק בה' יחיד חי העולמים, והם בטלים ומן העולם נאבדים, ואנו בני א-ל חי בה' אחד מתדבקים.

קשר מיוחד יש בין רבותינו עצי התמרים להתנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, כמו שדיבר בקדשו כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א (באתרא קדישא מירון אלול תשס"ו), דהנה בייטב לב ובייטב פנים מרבה להביא דברי העטרת צבי, ומכנהו לפעמים בתואר רבינו ולפעמים בתואר רבינו הקדוש, והגם שהיה תלמיד של הישמח משה זי"ע, עם כל זה מוכח מסגנון לשונו שהחזיק עצמו גם לתלמידו של העטרת צבי, וידוע שהרה"ק העטרת צבי זי"ע היה שר בית הוזהר, והתייחס עצמו לתלמידו של התנא

תורתו מגן

הוצאת הקונטרס "מתיבתא דרשב"י והוזהר הקדוש על ענייני שבת קודש

נתם על ידי ידו ידושי איש תבונה רב המעש וד ריעון הוזהר בניניה בורות רשבי תמידן כסדרו, העמיד בכסודות להשלים המלאכה ביופיה טראוי וביאות.

זה הרבני תגיד החומס בגדולתו, מפורסם לשבח לשם ולתהילה וחס לב יח מצות רבות

מזהיר שמואל אינדי ה"ז

אב"י בעיר מאנסי יצ"ו

ברכת השבת תעמוד לו ולרעי עד עולם להתברך בכל מילי דמיטב בעיניו וכבוד ודוים טובים תורה וטוילה תמיד יתאחדו על שילתם לדויו דוחת מרחי כחות נטא ונחורא מע"א אודי ימים ושנות חיים וסיפ דרם עד עולם

אלהי רשב"י, וכאשר שלח פעם פיתקא למירון, חתם את שמו תלמידו צבי בן הינדא, ולפי זה רבי שמעון בן יוחאי הוא רביה דרביה של הייטב לב. ומעתה יש לנו איזה שייכות וקירבה מיוחדת לרשב"י באמצעות הייטב לב זי"ע שהיה יותר קרוב לדורינו, ויש לנו שביל סלול ופתח פתוח להתנא הקדוש רבן שמעון בן יוחאי.

כי לא תשכח

באיזה זכות לא תשתכח תורה מישראל?

לפיכך אנחנו חייבים להלל לה' ולשבחו, ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו, ובדורנו דור יתום לא הסיר מאתנו חסדו, ובעקבתא דמשיחא הגיה עלינו הודו, עיר וקדיש משמיא נחית לשבטי עמו, בוצינא קדישא לישראל הורידו, להאיר חשכת הגלות ומעוז ישועות משיחו, ולהחיותינו בוזהר הקדוש הנמשך מאצילותו, הביא צרי ומרפא לחוליינו לרפאו ולסעדו, באור הגנוז לידענו כי אין עוד מלבדו, להחכימנו בסתריו לכל נכשל ברשת שעיר וציידו, ובהאי חיבורא ניפוק מן גלותא ברוב חסדו, ובפרט עתה אשר נתבאר סודו, על ידי הקדושים אשר בארץ בטוב טעמו, וביותר כעת דרך "ממלכת הוזהר בני היכלא" דבר דבור על אופנו, בפנים מאירות ומסבירות הראה לעינו, למען ירוץ הקורא בו, וכל הרואה בברכת הנהנין מברכו.

איתא בגמרא (שבת קי"ה): תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו, עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר (עמוס ח יא) הגה ימים באים נאום ה' אלהי"ם והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את

דברי ה', וכתוב (שם), ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, דבר ה' זו הלכה, דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה. תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר, חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר (דברים לא כא) כי לא תשכח מפי זרעו.

ביאור הדברים כתב המהר"ל בספרו תפארת ישראל (פרק נ): כשנכנסו לחרם שביבנה אמרו עתידה שתשתכח תורה מישראל לגמרי, פירוש בסוף הקץ והגלות יהיה ארוך, והשם יתברך נתרחק מישראל לגמרי בגלות הארוך, ומאחר שנתרחק מישראל לגמרי דבר זה שכחת התורה, עכ"ל.

רבותינו התנאים הקדושים, שבגדל קדושת עיניהם הבדולחות, ראו מסוף העולם ועד סופו מה שהיה ומה שעתידי להיות, והם חזו שיבוא זמן הגלות, ויתרחקו נשמות ישראל מהרגשות הדבקות וקרבת ה', כמו שהיתה הרגשתם בזמן שבית המקדש היה קיים, שכל מעשה מצוה

המשתוקקים ומבקשי אמת אמיתות עבודת הלב לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, נפשו תשתווח ותדבק בספר הזהר. וגם הוא סגולה להנצל ממים הזרונים מים המרים המאירים חכמות החיצוניות.

שאישי ישראל היה מקיים, היתה מאירה עליו בתענוג והארה נפלאה, ועל ידה היה מתקרב לה' ומשתוקק להוסיף עוד מצוות כהנה וכהנה, כדי להעלות הימנה נחת רוח ותענוג להבורא יתברך שמו. אבל מאז שחסרנו כל אלה, ושםם בית מקדשנו שירדנו לגלות, חסרנו כל אלה, וכל מעשה המצוות נעשית רק בחיצוניות הלב, בלי ההרגשה הפנימית האמיתית של דביקות בה', וכשל כח הסבל מרוב טרדות היצר, לא ינוח ולא ישקוט עד אשר מביאנו לכל הבלי עולם הזה

והתענוגים המדומים, המחשיכים ומסמאים את העינים לחזות בנועם ה' ועונג עבודתו העריבה. על כן בא ועמד רבי שמעון בר יוחאי, והכריז לעומת חביריו בקול גדול "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל", וכמו שממשיך המהר"ל בביאורו: כי אי אפשר שתשתכח תורה מישראל, כי התורה היא כמו הצורה לישראל ואי אפשר שתתבטל צורתה, והתורה צורת ועצם ישראל, וכמו שלא יתבטל עצם ישראל כי איך יסולק מהם דבר שהוא עצם ישראל. וכתב רבי חיים ויטאל (בהקדמה לשער ההקדמות), על דברי הוזהר (ח"א קיז). וכד יהא קריב ליומי משיחא, אפילו רבי דעלמא זמינן לאשכחא רזין טמירין דחכמתא וכו'; ולכן בראות רשב"י ז"ל ברוח קדשו ענין זה, צוה לרבי אבא לכתוב ספר הוזהר בדרך העלם, להיותו מוצנע למשמרת, עד דרא בתראה קריב ליומיה מלכא משיחא, כדי שבזכות המתעסקים בו תצמח הגאולה בימינו בעז"ה.

ורבינו הקדוש זי"ע (דברי יואל פרשת שקלים ד"ה כי תשא הא', וכן הוא ביואל משה מאמר ג' שבועות סי' קסה) ביאר דברי הגמ' בדרך נפלא: כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, דלגבי כללות הדור ודאי

המשים נפשו בכפו ועוסק בחכמה בלימודי הארזי"ל ובזהר להבין, יעמוד על עיקרי עניני אלקות אלה"י ישראל, ולא ישאר לו שום ספק וקושיא כלל.

שיהיה שכחת התורה, מכיון שלא ימצאו הלכה ברורה במקום אחד, אבל אלו שילכו בפסיעות הראשונים של רבותינו הק' להתבונן בפסיעות הניכרות, וזוהי ידעו האין להתנהג, עליהם נאמר חס ושלום לא תשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו, שאם נלך בדרך הראשונים להיות זרעם ובניהם לילך בעקבותיהם, הרי על כך באה ההבטחה שיהיו העקבים ניכרים, כמו שכתב רש"י ז"ל בביאור הפסוק (שיר השירים א ח)

צאי לך בעקבי הצאן, הסתכלי בפסיעות דרך שהלכו הצאן והעקבים ניכרים, והיינו להתבונן בדרכי אבותינו הראשונים, ועי"ז נוכל לידע בזה דרך התורה.

בייטב לב (לך לך ד"ה א"י ויאמר ה') היטיב לבאר מעלת העוסק בפנימיות התורה, וז"ל: בספר הק' אור המאיר פרשת תבא כתוב לאמר, כי מצינו וכל העם רואים את הקולות, ודרשו חז"ל רואים את הנשמע, ולכא"ו הוא נגד טבע הבריאה, כי חוש הראיה משמש בפני עצמו וחוש השמיעה משמש בפני עצמו. אמנם לפי האמת אתי שפיר, כי יש חוש המשותף ושם הכל חד, ולהשכילך בינה דע, כי כל חוש נמשך ממדה ידועה, וחוש המשותף ממדה יותר עליונה, אשר אין שם פירוד והתחלקות כלל, וכשהאדם מוכן את עצמו עד בחינת חוש המשותף, בנקל יכול לראות הנשמע. וזה שכתב הוזהר כי בראשית תרגום ירושלמי בחוכמא, כלומר כשחנך ה' ונתן לך חלק בחכמה עליונה, שהוא למעלה מעולם הנפרדים, ותמן מעורבין החושים בחוש המשותף, תמן ראי תמן שמעי, ויכול לראות הנשמע, עכ"ד ז"ל עי"ש כי נעמו... זה סוד מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא יב.) חכם עדיף מנביא, כי חכם שיש לו יד בחכמה עליונה, ששם התערבות החושים, ממילא יכול לראות הנשמע, משא"כ נביא שאינו אלא שומע ניב שפתים אבל אינו רואה.

כה דיבר בקדשו רביה"ק בעל ברך משה זי"ע (ל"ג בעומר ה'): ע"פ מאמר הגמרא (גיטין יז.) אמר רבי שמעון לתלמידיו בניי שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא, ופירש"י שנו מדותי למדו תורתו שבחורות ותרומות מתוך עקרי משניותיו של רבי עקיבא, והיינו ברירה אחר ברירה. ולפי זה נמצא, כי רבי שמעון בן יוחאי שעסק בבירור תורתו של רבי עקיבא ברירה אחר ברירה, הוא הכין ופעל שורש תורה שבעל פה לדורות עולם, ובכוחו ובזכותו התורה קיימת ועומדת בידינו עד היום הזה. וזהו ביאור דברי הפיוט 'בר יוחאי ולשדה תפוחים', רומז על בני ישראל שנמשלו לתפוחים (שבת פח.), 'עלית ללקוט בו מרקחים', שפעל רבי שמעון שיהא שדה תפוחים הלזה מלא מרקחים, כי בכוחו כלל ישראל חי וקיים בתורתו ואמונתו.

וזהו 'סוד תורה כציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבורך', שהרי כל עצם בריאת האדם היה בשביל התורה, ורבי שמעון שבידו את התורה כסולת נקיה, שיוכלו בני ישראל לעסוק בתורה כראוי להם, הוא השלים תכלית הבריאה שנברא בשביל ישראל ובשביל התורה, ועל כן נעשה אדם נאמר בעבורו.

וכדי להתגבר על פיתויי היצר הרע, בא רבי שמעון בר יוחאי ונהג בנו טובת עין, וגילה מדרש הנעלם אור מופלא רום מעלה, אור בהיר בשחקים, ויגדל יתרון האור מתוך החושך, הוציא אור תעלומה ספר הוזהר שנברא בעת בריאת העולם, כמו שכתב בספר אגרא דכלה בצירופי בראשית (אות נ"ה): וצירוף א"ת רשב"י ראשי תיבות א"ור תורת רבי שמעון בן יוחאי, הוא אשר שלחו אלקים למחיה להאיר עיני ישראל באור תורתו. הוא האור שנגנו מששת ימי בראשית, וגנוז לעתיד לבוא לדור האחרון דורו של משיח, כמו שאמר הבעש"ט הק' (וזהו ח"י משפטים): הלא האור שברא הקדוש ברוך הוא בששת ימי בראשית, היה אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו, וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, והיכן גנוז, בתורה, ולכן כשאפתח ספר הוזהר אני רואה כל העולם כולו.

ורשב"י ברוב טובו נתן לנו במתנה את חיבור ספר הוזהר הקדוש, ממה שנתגלה לו ע"י אליהו הנביא ונשמות צדיקים שבגן עדן משיבה של מעלה וישיבה של מטה, וכן מלאכי עליון שירדו לגלות לרשב"י סתרי תורה. והוא כענין תיבת נח, כלשון הוזהר הקדוש (ח"ג רגז) והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע (דניאל יב א), אלו אותם שמשנתדלים בזוהר זה שנקרא ספר הוזהר, שהוא כמו תיבת נח. והוא מציל אותנו בני הדור האחרון משטף מים רבים מים הזידונים של הקליפות והסטרא אחרא, המבקשים לבלוע אותנו ולעשוק מאתנו את כל היקר והמקודש לנו. כמו שכתב הרמ"ק (אור יקר תקצ"ח ח"א כד): סגולת החיבור, שמיד שעוסק בחשקו אהבת ה' ישאבנו כשאיבת האבן השואבה את הברזל, ויכנס אליו להצלת נפשו ורוחו ונשמתו ותיקונו. ואפילו אם יהיה רשע אין חשש אם יכנס, מפני שאין כניסתו כניסה, אלא יהיה לו

אחת מהשתיים, או יחזירנו בתשובה ויהיה צדיק ויכנס בו, או ידחנו דחיה גמורה ויפרוש עצמו, כענין תיבת נח שהיה דוחה הרשעים ואותם שחטאו מן החיה והבהמה. ואם יראה בעיני אדם שהם מתקרבים אליו ואין להם מעשים הגונים, הוא סותם עצמו בפניו ואין פותח לו שערו והוא

אכן האמת הוא, כי בשבת תגדל ותרבה השפעת הקדושה וישגו בו השגות רוחניות גבוהות יותר מאשר בשאר הימים, וזאת היא בחינת עונג שבת, שהעיקר בו הוא העונג הרוחני והאשר הבא אל הנשמה ע"י שתשיג השגות גבוהות בפנימיות התורה הם האגרות והסודות.

בעניינו מבחוץ ודאי. ובספר סור מרע ועשה טוב כתב: שמעוני אחיי ורעי החברים המשתוקקים ומבקשי אמת אמיתות עבודת הלב לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, נפשו תשתוחח ותדבק בספר הזה, וכו'. וגם הוא סגולה להנצל ממים הזדונים מים המרים המאדירים חכמות החיצוניות, וכל הטועם ממנו יטעום בעצמו, אשר אין חכמה בעולם כחכמת עמקי סתרי טעמי תורה, וכל החכמות מבלעדה לאפס ותוהו נחשבו.

ביטול הספיקות והבלבולים

בזכות העסק והלימוד בדברי קדשו של ספר הוזהר, הבטיח לנו התנא האלקי שלא תשתכח תורה מישראל, כי תורתו היא מאירת עינינו, והיא מאירה עיני ונשמת האדם, ובה הכח להשריש כח האמונה בקרבנו, כדברי השו"ת חות יאיר (סימן ר"ז), אוי לי אם אייעצך על הפרישה

ולגרום רפיון חישול ומניעה מחכמה זו, שהיא בלי ספק נשמת התורה ושורש האמונה בחכמה ודעת ותבונה. כדברים האלה כתב וחקק מרן הייטב לב בספרו **רב טוב** (בשלה ד"ה וירא ישראל): בביתאורי דברי הוזהר (ח"ג עג), ג' דרגין אתקשרין דא בדא, קודשא בריך הוא אורייתא וישראל, וכל חד דינא ודרגא סתים וגליא, קודשא בריך הוא סתים וגליא,

אין אדם יכול לבוא אל קצת השגת גרולתו ורוממותו ית"ש מכל למודינו כמו מלימוד חכמת הקבלה, וביחוד מלימוד ספר הוזהר והתקונים.

אורייתא סתים וגליא, ישראל דרגא על דרגא, הדא הוא דכתיב מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל, יעקב ישראל חד גליא וחד סתים. ועיין

בשל"ה האריך בזה, ותורף הדברים על דרך פשוט, כי הקב"ה נגלה מצד פעולותיו ונעלם מצד עצמותו ב"ה, וזה שאומרים את"ה [נגלה] הוא [נסתר] ה' אלקינו... ואורייתא סתים וגליא, נגלה בלבושי התורה ודינים בענינים מצות מעשיות, וסתים ברזי תורה וטעמי מצות, הטמיר ונעלם בלב כל חד לפי שיעורו דלבא. ישראל גליא מצד מצות מעשיות, בחינת יעקב מצות שדש בעקב, וסתים מצד האמונה ויראה ואהבה המסור ללב, שאינו נגלה כי אם לה'.

ובזכות לימוד הוזהר מתבטלים כל הספיקות והבלבולים המתרגשים ובאים על האדם, ומאיימים לבולעו חיים שאולה לנתקו ממסורות האמונה באלקי עולם, כמו שכתב בספה"ק **סור מרע ועשה טוב** (אות קלח): המשים נפשו בכפו ועוסק בחכמה בלימודי האריז"ל ובוזהר להבין, נתברר בלב כל חכם לב השגת החכמה ויראת שמים הרוממת בדרך צח וצלול ואמת, ולא ישאר לו שום ספק בדרכי ה' המפליא פלאות, וידע בודאי יחודי שמותיו, ויעמוד על עיקרי עניני אלקות אלה"י ישראל, ולא ישאר לו שום ספק וקושיא כלל.

דער תנא וואס לערנט אונז נאט

ולימוד הוזהר הקדוש יהיה בעזרנו להיות דבקים בקשר אמיץ וחזק בהרגשות קרבת אלקים לי טוב, בשעת מעשה קיום המצוה, או בשעת אמירת תיבות התורה ותפלה לפני מלך מלכי המלכים, כמו שאמר רבינו הבעש"ט זי"ע (כתר שם טוב אות קעד): לימוד חכמת האמת נקרא נסתר, פירוש כי נסתר נקרא מה שאין אדם יכול להשיגו, כמו טעם של המאכל אי אפשר לספר לאדם שלא טעם טעם זה מעולם, שאי אפשר לפרש לו בדיבור איך ומה, ונקרא זה דבר סתר. כמו"כ ענין אהבת הבורא ויראתו ית"ש אי אפשר לפרש לחבירו איך הוא האהבה בלב, ולכן נקרא זה נסתר, כי הלא כל מי שרוצה ללמוד הספר פתוח לפניו ואינו נסתר, ואם אינו מבין הרי הוא עם הארץ, ולפני איש כזה גמרא ותוספות גם כן נקרא נסתר, אלא ענין הנסתרות שבספר הוזהר וכתבי האריז"ל הכל בנויים על פי הדבקות האלקית.

הרה"ק רבי ברוך ממעוזי"ע, לקח פעם לידו את ספר הוזהר, וכאשר פתחו נפתח לו בדף השעה, וקרא בקול ופירש: 'ספר הוזהר' - דאס לעכטיגע ספר. 'מהתנא אלקי', פון דעם וואס לערנט אונז גאט, רבי שמעון בר יוחאי. הרה"ק הבית אהרן אמר: כתיב (איוב יט כו) מבשרי אחזה אלוך, 'מבשרי' ראשי תיבות 'מתורת רבי שמעון בן יוחאי' אחזה אלוך. וכן הם דברי הדמשק **אליעזר** (להרה"ק ר' אליעזר'ל מקאמארגא בהקדמה דרך הקודש אות יא): כי ידוע הוא שעיקר קניות דביקות הבורא ברוך הוא באין ממש ובשמחה הוא בא מלימוד דברי הוזהר.

וכתב בספה"ק **תפארת שלמה** (ל"ג בעומר): כי מבואר בספרים הרמז בזה 'כי לא תשכח מפי זרעו' סופי תיבות 'יוחאי', מאשר כי הוא היה משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מהימנא, וזכותו עומד לנו להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא, יוכך נשמתו ע"י לימוד הוזהר"ק, ומבואר בזה"ק (ח"ג קכד) בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא. וזה הרמז

בר"ת בפסוק (שמואל א' ב ט) 'ריגלי ח'סידיו יישמור' גימטריא זוה"ר, כי הוא השמירה מעולה בכל הענינים לזכך נשמתם, וזכותו עומו עומד עמנו

תמיד בבחינת (משלי י כה) צדיק יסוד עולם.

ונראה בעיני שניתן רשות עתה יותר מלדורות הראשונים, אבל בדורות האחרונים שהם סמוך לגאולה, ואז יתבערו מהעולם הקציצות והעבודות זרות, ובכל מה שקרוב יותר לזמן הגאולה מתקרב יותר ביטול הקציצות, על כן אין לחוש לזה

שבת יומא דנשמרתא

מאמרי שבת עם פירוש בעל הסולם בביתאורי בני היכלא

אלו הדברים אמורים בגילוי נועם וקדושת התורה וקיום כל המצוות בכלל, הרי עוד זאת יתירה על כך, כאשר באים לשמור לקדשו בפנימיות יום השבת קודש, שנתייחדה ונתייקרה בדברי הוזהר לעילא מכל דרגין, ומאיר באור יקרות שגב רום מעלת קדושת יום השבת, בגילוי מסמוני אוצרותיה וסגולותיה ושכרו הרבה מאוד על פעלו, האיך הוא האור העליון מן הכל, והכל נמצא בו, והוא מקודש מכל המועדים והזמנים, ויום השבת היא מנוחת הכל ותשוקת הכל ודביקות הכל של העליונים והתחתונים כאחד (ח"ב קכח), ועוד הפלגות רבות. ושמירת השבת

באור פנימיות התורה משמעות אחרת לגמרי יש בה, והיא מעין השבת של ימות המשיח. צוהר ואבן טובה בענין זה, פתח לנו רבינו הקדוש זי"ע בדבריו המאירים בספה"ק דברי יואל (ויקהל דרוש לפרשת החודש ד"ה ויקהל): הנה האושר המופלא ביותר אשר יוכל האדם לזכות בו, הוא ששיג ויבין פנימיות כל דבר, איך שבכל ענין טמונה רמזא דחכמתא וסודות טמירים ונעלמים נפלאים ונוראים גבוה מעל גבוה, ואין לך שכר גדול ומתנה טובה יותר מהשגת הדעת, כמאמר הכתוב (משלי ב ו) כי ה' יתן חכמה מפיו דעת

משנת ת"ר בכל יום ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, שיכול היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפים תעניות, וישג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי העולם הזה, נותנים לו תענוגי העולם הבא מה שלא היה דורות שלפניו.

ותבונה. והנה איתא במסכת אבות שכר מצוה מצוה (ריש פ"ד), ופירשו שהכוונה ששכר המצוה הוא שיוכה לעשות עוד מצוה, כי מצוה גוררת מצוה. נמצא כי הזוכה להשיג פנימיות המצוות ושרשם, הרי זה לו שכר על מצוות קודמות שקיים, כי אין לך שכר גדול ממה שזכה לבוא בסודם של דברים...

ועל פי הדברים אלו נבא לבאר דברי המדרש הג"ל (דברים רבה ג א) ואת סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת, דהנה עיקר מצות שבת היא שבייתה מל"ט מלאכות, וחייב האדם לדעת כל פרטי המלאכות ותולדותיהן וענפיהם, כדי

שיוכל להנצל מאיסור מלאכה בשבת. והנה כל מה שהאדם צריך לעסוק בפרנסה בששת ימי המעשה הוא בסבת החטא, כאמרה ז"ל (קידושין פב.) הריעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי. ואמרו ז"ל (ברכות לה:) בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתם נעשית ע"י אחרים, שנאמר (ישעיה סא ה) ועמדו זרים ורעו צאנכם. וידוע מה שכתב האריז"ל כי הל"ט מלאכות המה נגד הל"ט קללות שנתקלל אדה"ר אחר החטא. וכתב בסה"ק באר מים חיים (פרשת פקודי) עה"כ ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, דלכאורה יפלא וכי חוב על האדם לעבוד עבודה בששת ימי המעשה, וביאר עפ"י הידוע שכל הל"ט מלאכות נתהוו מהל"ט קללות שנתקללו אדם וחווה והנחש, שבוה נתקללה האדמה שלא תוציא צמחה כי אם ע"י עבודת המלאכות, ועל כן החיוב בששת ימי המעשה לברר ענפי הקדושה מכל דבר דבר ע"י ל"ט מלאכות, וע"י זה ממתיקים את הקללות מעט מעט עד ביאת משיח צדקינו, ואי"ה בעת התיקון לא יצטרכו לשום מלאכה, כי אז תצא הארץ מקללותיה ולא תהיה צריכה לעבודה. וזה אומרו ששת ימים תעבוד וכו', כי העבודה והמלאכה הכרחיות בהם לתקן העבודה והמלאכה מדיני האלקים, ולהמשיך הברכות לעולם, את"ד הבאר מים חיים ז"ל עיי"ש באורך. והנה יש להתבונן במה יוכר לעתיד לבא ההבדל בין יום השביעי לששת ימים, והרי אז לא יעשו מלאכה גם בימות החול, ובמה יודע איפה כי יום השבת נבחר ומופלא משאר הימים מה יום מיומים. אכן האמת הוא, שאעפ"י שהמלאכות יתבטלו מ"מ יהיה הבדל בין שבת לחול, כי בשבת תגדל ותרבה השפעת הקדושה ויושגו בו השגות רוחניות גבוהות יותר מאשר בשאר הימים, וזאת היא בחינת עונג שבת, שהעיקר בו הוא העונג הרוחני והאושר הבא אל הנשמה ע"י שתשיג השגות גבוהות בפנימיות התורה הם האגדות והסודות, ובוה יפליא ה' בין שבת לחול. ע"כ לשונו הזהב של רביה"ק שם.

כאשר עיניכם תחזינה מישרים, בפנים הקובץ הזה, אשר הבאנו מאמרי הזוהר הקדוש בגודל מעלת ושבח יום השבת קודש, עם הביאור הנפלא "בני היכלא" על הזוהר הקדוש על פי פירוש

"בעל הסולם", שחיברו האי גאון וקדוש חסידא ופרישא, הרה"ק רבי יהודה לייב אשלג זי"ע. הוא הגבר הוקם עול, והקים עולה של ספר הזוהר, והוציאה מן ההעלם אל הגילוי באופן פלאי שלא על פי שכל אנוש, וביאר כל ענין בזוהר הקדוש בצורה בהירה ושוה לכל נפש.

הוא היה מרבני העדה החרדית בדור הקודם, בירושלים עיר עוז לנו, ונשא תפקיד חשוב זה במשך ל"ה שנים. גדולי וקדושי הדור ההוא העריכוהו והוקירוהו עד להפליא, כמו שכתבו עליו בהסכמותיהם על פירושו וספריו הרבים שהו"ל. ומרא דארעא קדישא הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל כתב עליו בהסכמתו על חיבור "הסולם": אחד מיקירי ירושלים וחכמיה, העוסק בתורה לשמה ומגלה צפוניה, האי גברא רבא ויקירא, ידידי הוא הקשור במוסדות לבבי, מאז בואו לקבוע דירתו בעיר קדשינו עד עתה לא זזתי מחבבו, עד שהוקרתי לאח ואחות וצחצחות, כי אמר לחכמה אחותי את ביראתו הקדומת. רבים מגדולי וצדיקי הדור למדו ועסקו בספר הזוהר עם פירושו הנפלא. ובארון הספרים של רבינו הקדוש בעל דברי יואל זי"ע, בלטו ספריו

והנה התעסקות ברזין דאורייתא רבוה יפקון מן גלותא, הוא מסוד עולם הברורים שהוא עולם התיקון, ע"כ כן לבן מרכבת הסט"א אין רצון הסט"א בזה רבוה יפקון מן גלותא.

הקדושים של בעל הסולם, הקיימים עד היום עם הערותיו והגהותיו.

גוע יחוס תורתו נמשך עד להרה"ק היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע ולמעלה בקודש, הוא הסתופף בצל הרה"ק רבי מאיר שלום ראבינאוויטש מקאלאשין בעל הנהר שלום זי"ע, שהעריכו עד מאוד בהכירו גודל מעלתו צדקתו וקדושתו, ובהיותו טו"ב שנים כבר קיבל הימנו

ובפרט מי שבא אל הקודש להושע בזכות
אדונו הרשב"י זיע"א, מן הנכון שיהנו בדברי
קודשו של רשב"י, שהוא בעצמו מבקש שילמדו
את תורתו.

בלא זמרה מורה שאינו מאמין רק בפשט, ולפי
פשט הרוב הוא לקיום הקיבוץ ועמידת האנושי
בעולם הזה, על כן עליו הכתוב אומר וכו', והבן.
ועוד זאת שהוא המקור לכל שאר הספרי מוסר,
כדברי הרה"ק העטרת צבי מזידיטשוב (במכתב לרבו
הרה"ק מאפטא זי"ע): הנה ספר הזהר בו דבוק נפשי,
עד אשר בשכבי ובקומי בו נקשרתי לא נח ולא
שקט לבי, כי באמת הספר הלזה ידוע ומפורסם
סגולת עסקו בו, והוא מקור לכל ספרי יראים,
וממנו נובעים כל המוסרים ואהבת ה' התמימה
וכו', והרה"ק הדברי חיים כתב (ש"ת דברי חיים י"ד
סי' מ'): מי שזיכהו ה' בחכמת האמת ידע מעלת
פשטי התורה, ושכל דברי הש"ס בנוי על סודות
התורה, כידוע לידועי חן.

ובזכות זה אף יוכה שלימוד הנגלה תהיה
משתמרת אצלו, כן כתב הרמ"ק (אור יקר תיקו"ז

מלימוד ספר הזהר"ק והתקונים, חכמת אדם תאיר
פניו מריבוי העולמות העליונים הקדושים לאין
קץ וסוף ותכלית... מהשתלשלות העולמות מרום
המעלות עד עולם התחתון הזה, ובראותו ג"כ אף
קצת פרטי סדר הנהגתם מעולם התחתון עד רום
המעלות לאין קץ ותכלית, מזה ישיג האדם קצת
גדולתו ורוממותו של יוצרנו ובוראנו ברוך הוא
וברוך שמו. וכן אמר הרה"ק ר' פינחס מקאריץ
זי"ע (אמרי פינחס) לאחד לאחר פטירת בנו רח"ל:
שילמד הרבה זוהר, זאל זיך אריין טיען, כי מחמת
חשכת הגלות צריך להאיר באור גדול, ואין מספיק
שאר לימודים אפילו שהוא מתמיד בלימוד בשאר
שיעורים, וכן הוא בזהר שאמר רבי שמעון בר
יוחאי שהזהר מגין בדרא דמלכא משיחא.

ומאוד הזהירו בספה"ק בגנות אלו המכחישים
ומזלזלים בפנימיות וסתרי תורה, וכה הם דברי
הישמח משה (משפטים ד"ה עוד על המדרש): יש לפרש
מאמר רז"ל כל הקורא פסוק בלא זמרה, עליו
הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים
משפטים בל יחיו בהם (מגילה לב), דהנה זמרה היינו
נגינת הטעמים, וידוע דלטעמים אין שורש ופירוש
רק בנסתר, ועל פי זה יובן הפסוק (תהלים קיט ג)
זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי, ר"ל ששם יש
שורש הטעמים של התורה, והבן. והנה הקורא

הקדושים עוסקים בתורה בבחינת לימודי ה',
דהיינו לימוד תורה לשם ה'. וממשיך הפייטן
'אור מופלא אור היקוד הם יוקדים', היינו אור
היקוד שירד מן השמים והקיפה את חכמי
ישראל מדי עסקם בתורה, 'הלא המה יורוך
מוריד', דבר זה מורה ומלמד את בני ישראל,
לידבק בקדושת התורה ולעסוק בתורה לשמה,
כבחינת עצי שטים עומדים שנעשו בכוונה
טהורה לי לשמי.

והגם שאף בזמנינו אנו לאחר שנתגלה ספר
הזהר, אין אנחנו מרגישים ורואים בפועל ממש,
כל תיקוני העולמות והייחודים הנעשים על ידי
כל מצוה וכל ברכה של כל איש מישראל, מכל
מקום יודעים אנו את הנעשה בשמים ממעל
והנחת רוח הנשגב שמקבל כביכול הבורא
ית"ש, וגודל אהבת ה' אל כל נשמה ונשמה
מישראל, כמו שאמר רשב"י (ח"ג קכח). 'אנן
בתביבותא תליא מילתא'. ואמר הרמ"ק: שכל
כוונת רשב"י בחיבור ספר הזהר היה צורך גבוה
לבטל הדינין, וכל דור ודור שחכמה זו מתגדלת
ונוספת בהם זוכים לייחד שכינה, ולבטל הדינים
והגזירות.

ובעל הסולם כתב בהקדמתו לספר הזהר:
מכאן תבין את היבשות והחשכות שמצאנו
בדורנו זה, שלא נשמע כמוהן בכל הדורות
שקדמו לנו, שהוא משום שאפילו העובדי ה'
שמטו ידיהם מהעסק בסודות התורה... כן הדבר
הזה שלפנינו, אם היו לפחות עובדי השי"ת
עוסקים בפנימיות התורה, והמשיכו אור שלם
מאין סוף ב"ה, הרי כל בני הדור היו נמשכים
אחריהם, וכולם היו בטוחים בדרכם שלא יכשלו,
ואם גם עובדי השי"ת סילקו את עצמם מחכמה
זו, אין פלא שכל הדור נכלל בגלגל, ומגודל
צערי לא אוכל להאריך בזה.

נשמתא דאורייתא

וזאת קשה להשיג על ידי לימוד נגלות
התורה, כי אם דוקא על ידי לימוד פנימיות
התורה בספר הזהר, כמו שכתב ביסוד ושורש
העבודה (שער הניצוץ פ"א): ואין אדם יכול לבוא
אל קצת השגת גדולתו ורוממותו ית"ש מכל
למודינו כמו מלימוד חכמת הקבלה, וביחוד

היתר הוראה, להורות את ישראל. ולאחר
פטירתו דבק בבנו הרה"ק רבי יהושע אשר
מפאריסאב זי"ע, ובנסיעותיו תמידין כסדרן אל
רבו המובהק כ"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע, היה
תלמידו רבי יהודה לייב מתלווה אתו לעיתים
קרובות, ושם קנה הודו והדרו בעבודת התפילה,
ובקנאות אש קודש והתנגדות מוחלטת לנגע
הציונות וכל דבר אשר ריח כפירת הציונות היה
נודף הימנה באשר היא.

ובכן תדע, כי הם שמחים מאד
בקרבתכם זוהר על מערתם או בכפר
הסמוך להם.

עד כדי כך הגיעו הדברים, כאשר קיבל
הוראת רבו לעלות לחונן את עפר ארץ הקודש
להשתקע בה, אזי חיש מהר עמל בכל דרך להשיג
את האישורים הנדרשים, אך לא בנקל היתה לו
זאת, ועל כן עם זאת שפקודת רבו שמרה רוחו,
והיה נחשב אצלו כפיקוח נפש להתמהמה על
עפר ארץ העמים, מכל מקום השתדל בכל דרך
עד שהשיג מבוקשו באורח פלא ואכזמל"ב. ואף
בהוצאת הפירוש על הזהר ראה מטרה קדושה
במלחמת אש דת השערה נגד נגע הציונות,
שבכת פנימיות התורה ואור הזהר לגרש את
הקליפות החיצוניות, ולהדוף את רוחות הטומאה
ששטפו אז את ארץ הקודש.

חיים כולכם היום

והאי תנא קדישא, הוא המלמדנו הדרך אשר
נלך ונתעלה בה, ממדרגה למדרגה, עד שנבוא
למדרגת לימוד התורה לשמה, כמו שביאר
רביה"ק בעל ברך משה זי"ע את נוסח הפיוט:
'בר יוחאי עצי שטים עומדים', פירוש כשם
שמשכן עצי שטים נעשה בכוונה טהורה לי
לשמי, 'לימודי ה' הם לומדים', כך היו התנאים

ח"א קלו): רבים חשבו שאין ראוי לעסוק בסתרי תורה יותר מדאי, כי עי"ז תשתכח תורת הנגלה, דהיינו לדעת את קיום מעשה המצוות. אמנם דע שאין עסק התורה בכח דעת האדם, אלא הכל הוא כפי רצון הקב"ה, ומי שעוסק בתורה בחלק הסוד או תורת הנגלה שלמד משתמרת בליבו לא ישכחנה.

טועמיה' מיזם שכולו שבת

תכתב זאת לדור אחרון טועמיה חיים זכו

ספר הזוהר היא מעין טועמיה מהאור האלוקי שיאיר עלינו בימות המשיח, ומפורש יוצא בספר הזוה"ק (ח"א ק"ז): ובשש מאות שנים לאלף הששי,

גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות, הוא כדי שיהיה לנו מן עתה לאחוז בלבב שלם באבינו שבשמים.

יפתחו שערי החכמה למעלה, ומעיינות של חכמה למטה, ויתתקן העולם להכנס לשביעי, כמו בן אדם שמתקן ביום ששי מכשמעריב השמש להכנס לשבת, אף כאן הוא כך. ועוד כתוב (ח"ג ק"ו): ומשום שעתידיים ישראל לטעום מעץ החיים, שהוא ספר הזוהר הזה, יצאו בו מהגלות ברחמים. כן כתב בספה"ק בני יששכר

(מאמרי חודש אייר מאמר ג אות ד): על פי דברי רשב"י לרבי אלעזר בנו (בוהר ח"א ע"ב) ברי לא תצפי לרגלי דמשיחא עד דתתחזי קשתא בגוונין נהירין, הוא סימן התגלות אור של מלך המשיח, אשר יגלה האור כי טוב הגנוז, הנה ביום הזה אשר נכתב הספר הקדוש הזהר שהוא מהארת האור כי טוב הגנוז מפי בוצינא קדישא, וזה מאיר לנו בגלות עד יתגלה בזכות זה משיח צדקנו, יהי אור זה אורו של מלך המשיח.

וככל שהדורות מתקרבים לאור הגאולה העתידה ואורו של משיח, הרי מתרבה אור הדעת יותר ויותר, ונעשה הזמן מוכשר לגלות זאת החכמה, כלשוננו של השל"ה הקדוש (עשרה מאמרות מאמר א ושם בהגה): אשרינו מה טוב חלקינו, שזכינו לספר הזהר אשר לא זכו קדמונינו, אשר קטנם עבה ממתנינו... ואל תתמה מזה, כי בודאי לא נתגלה... עד שיבא הדור האחרון בסוף הימים, שאז יתגלה לתחתונים. ובזכות העוסקים יבא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסיבתו, אשר זה תהיה סיבה קרובה לביאתו. ומבאר השל"ה הקדוש הטעם שאין לחשוש שמא יבואו לטעות בדברים גבוהים אלו, כמו שהיה החשש בדורות הקודמים: ונראה בעיני שניתן רשות עתה יותר מלדורות הראשונים, כי ענין טעם עסק הנסתרות, שלא היה ניתן רשות כי אם ליחידי סגולה, משום יראה גדולה שיש בעומק הסודות ההם לבוא חס ושלום לידי קיצוץ, כמו שאירע לאחר אלישע וכיוצא בהם הרבה. אבל בדורות האחרונים שהם סמוך לגאולה, ואז יתבערו מהעולם הקציצות והעבודות זרות, ובכל מה שקרוב יותר לזמן הגאולה מתקרב יותר ביטול הקציצות, על כן אין לחוש לזה, רק קדושת הסודות יהיו נקבעים בלבבותם ולא יבאו לידי טעות, ובזכות זה יזכו ליותר סודות, כי מלאה הארץ דעה בבוא הגאולה. מהאי טעמא כתב הרה"ק מקאמארנא (נוצר חסד אבות פ"ד מ"ו): בדור הזה עקבות משיחא, אמר מרן האר"י וריב"ש זצ"ל, שמצוה לגלות סתרי תורה ורויז עלינו, לבער קוצים מן הכרם. וכל שעשועיו של הקב"ה בדורות האלו של ימות המשיח, המה בפנימיות וסתרי תורה, כמו שהוא מפורש יוצא בדברי מרן הישםח משה (נשא ד"ה קח מאתם בהגהה): ואהיה אצלו אמון שעשועים יום יום (משלי ח ל), נ"ל על פי מ"ש הנזר הקדוש

(בר"ר א א) על אמרם (שמו"ר כח א) ב' טפחים בידו של הקב"ה, היינו חלק הנסתה, עיין שם. ועל פי זה נ"ל שהתורה אמרה ואהיה אצלו אמון, ר"ל במה שאני אצלו אמון מגודל או מכוסה, דהיינו הטפחיים שבידו כביכול, הם השעשועים יום יום, ר"ל האלפים שנה של ימות המשיח, השעשועים רק בחלק הנסתה, כי ענין שני אלפים ימות המשיח נ"ל, כי שני אלפים תורה, כי לא היה התגברות סטרא אחרא, ולא נמסר רזי התורה לחיצונים, כאמרם ז"ל (פרע"ה שער תיקון חצות פ"ה) משחרב בית המקדש וכו', ואחר שנתגבר הסט"א לא היה העולם מתקיים, אלולי שמשו עמוד התורה ועצם התורה בכל דרא ודרא מן אז, והיינו ימות המשיח, ברמז ימות משיח ח"י, כי המשיח הוא אותיות משה ח"י, דהיינו אותן הימים שמשו ח"י בהן והוא עתיד לגרום ביאת המשיח ולהביאו, כמו שנרמז בזהר (תיקון סט ק"ג): בפסוק (קהלת א ט) מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה, ועל כן נקרא ימות המשיח. ועל פי זה תבין אמרם (סנהדרין צ"ז) ובעונותינו שרבו יצאו מה שיצאו מן אותן השנים ועדיין בן דוד לא בא, כי אלולי עונות הרבים שמעכבין, היה מביא תיכף והבן, ואור נשמתו היא אור הפנימי של התורה, על כן אז השעשועים בחלק הנסתה, והבן.

משל נפלא להבין כי בדורות אלו אין חשש לגלות סודות התורה, נשמע מפה קדשו של הרה"ק הבעל התניא (הביאו תלמידו המובהק ר"א מסטראשעלע בספרו שערי היחוד והאמונה בהקדמה): מלך בשר ודם אשר יש לו אוצרות מלאים סגולות זהב וכסף, ואבנים יקרים בחדריו ואוצרות שונים זה מזה, והנה מקורביו ואוהביו אשר יש להם רשות לכנס לחדריו יש בהם חילוקים שונים, יש מהם נאמן אצלו באוצר הזה ואין נאמן אצלו באוצר האחר הגדול ממנו ואינו מאמינו לכנס באוצר הגדול ממנו, ויש בזה דרגות מחולקין, אבל לאותן העומדין בחוץ שאין להם רשות ליכנס בתוך חדריו, כאשר חפץ לגלות כבודו ויקר תפארת גדולתו בכדי שע"י יהיה להם אימה וביטול, לגביהם פותח כל אוצרותיו דוקא, כי אינו חושש פן ישלחו יד באוצרותיו, כי הם עומדים בחוץ ודלתות היכלו נעולים ואינם יכולים לקרב את אוצרותיו.

כן הוא כביכול בנמשל, כי דורות הראשונים מצד גדול צדקתם היו יכולים ליכנס בהיכל המלך להשיג בהשגה ממש אלוקותו יתברך, ולבא בגנוזי שהם גנוזי מלכא, אשר על כן לא היה רשות להם להכנס לחדריו מלפני בגנוזי וסתרי, רק כאו"א לפום ערכו ושיעורו, אבל על סתרים שהם אינם בערכו לא היה לו רשות להשיג זה, כי אולי יוכל לטעות באיזה דבר, אבל עתה בדורות האלו אין מי שיכנס לחדרי המלך בהשגות אמיתיות ממש, כי דלתות ההיכלות דמלכא נעולים, והגם שבדורות האלו יקרה גם כן גדולי הנפש שיכולים ליכנס בהיכלות המלך, אבל הם יחידי סגולה, אשר נמשכו מנשמות גדולות לצורך תיקון הדור, אבל דרך כלל הנשמות שבזמן הזה הם מעקביים, ולכן אין חשש לגלות להם אוצרות מגנוזי המלך, כדי שע"י ראותם גדולתו ותפארתו יתפעלו בביטול היש ולהתאחד אליו יתברך.

לז עמי שומע לי בעקבות משיחא אשר הרע והמינות גובר, היו שוקדין כל ימיהם ללמוד ספר הזוהר והתקונים... והיו מבטלין כל הגזירות רעות, והיו ממשיכין שפע ואור על כל העולמות, וכן השפעות פשטיות בני חיי מונוי.

בגנוזי דמלכא

לחפש באוצרות המלך

וכל אחד מישראל יכול וחייב לעסוק בספר הזוהר, כדברי הזוהר (ח"ג ק"א): בניג אתם לה' אלהיכם (דברים יד א), בזמן שמכיר האדם את

והסב"א המסתעפים ממנו, ועיקר התנגדותו ומלחמתו של לבן הארמי היה על לימוד סתרי תורה, מאחר שידע שבזה נזכה לתיקון השלם וביטול הקליפות, וניגאל גאולת עולם. וככה המה הדברים הכתובים בספה"ק **אגרא דכלה** (ויצא ד"ה אם כה יאמר): הנה תמצא במאמר לבן רק נקודים

'עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה
למחכה לו, אלו הם שדוחקים לדבר של
חכמה, ומדייקים אותה ומחכים לדעת את
בירור הדבר.

ועקודים, ובחלום אמר המלאך עקודים נקודים וברודים, והנראה דהנה לבן מרכבת הסב"א המנגדת ליעקב ובניו אמר כן על זמן הגלות, דהנה שלש זמנים חלפו ועברו על בני יעקב בגלותם ובפרט בגלות החל הזה, שבתחלה היה גזירות שמדיות, והיה מן הצורך למסירת נפש בפועל כענין עשרה הרוגי מלכות ועל ידי זה נתבסס העולם ועמד על תיקונו כנודע (שער הגלגלים הקדמה

הבני יששכר בספרו **מעין גנים** (פרק א): אומר אני הלאי שלא היו מקילין גדולי הדור בלימוד החכמה הקדושה, והלאי היו מלמדים דרך לתלמידיהם לעסוק בחכמה הלזו, אוי בודאי לא היה שום הרמת ראש לחכמות החיצוניות, והיו כל החכמות נדחים מפניה כמו שנדחה החושך מפני האור. אך שעונותינו גרמו שגם כמה וכמה מצדיקי הדור סגרו את דלתי החכמה בפני פרחי כהונה, ואמרו שלא ילמדו עד שיהיו בעלי מדרגה ורוח הקודש. והנה עבור זה נשארנו ערומים מן החכמה הקדושה, ונתגבר בעונותינו הרבים חשכות החכמות החיצוניות הכסיל בחושך הולך, ובמהרה בימינו יאמר ה' יהי אור ויאר לנו. ובהוספות **מהרצ"א** (אות ה) כתב: שהרשב"י זצ"ל סוד בוצינא קדישא, מן הראוי היה לעשות התיקון עולם כמו רבי עקיבא עם מסירות נפש להעלות ניצוצות למעלה וכו', ואמר הרשב"י אני אמצא דרך היותר משובת, להמציא אורות למטה בעולמות בריאה יצירה עשיה לעשות ניסים וכנ"ל, להכניע כל הדינים וכל הקליפות כל זמן ועידן ברזי דאורייתא, להיות תמיד מגולה לנו אורות עליונים, ומבריהן כל הדינים והקליפות מן הקדושה.

דבר בעתו מה טוב, שהגיענו לזמן הזה, בעת שאנו עומדים בפרשיות אלו אשר מעשי אבות סימן לבנים, וכידוע עבודתו של יעקב אבינו בבית לבן הארמי, לבער ולבטל כל כוחות הרע

ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, שיכול היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפים תעניות, וישיג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי העולם הזה, נותנים לו תענוגי העולם הבא מה שלא היה דורות שלפנינו. והרה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש כתב (שער יששכר מאמר גל עיני אות טו"ב): ראה כשיטת המקובלים רבותינו ובפרט בספר סוד מרע ועשה טוב, שגם איש הפשוט שלא קידש את עצמו כל כך במעלות הראויים ללימוד הקבלה, מכל מקום יוקרב אל החכמה ההוא, בפרט בסוף יומיא אלץ שבזה תליא התקרבות הגאולה במהרה בימינו. על כן כתב בזה בלשון 'אשרי הע"ם' שהוא בבחינת הע"ם במדרגה פחותה, ואף על פי כן יתקרב להיות 'לומדי"ך', ויעזרהו השם יתברך להיות בבחינת 'אשרי העם העומדים על סודך', להשיג ולהצליח.

והחיד"א כתב (שם הגדולים מערכת ספרים אות ב): כתבו גורי האר"י ז"ל, שלימוד הזה הוא תיקון גדול להאיר הנפש ולקדשה... דע כי אין ספק כי כל לימוד בתורה הקדושה נשא ורם והוא מרומם, ובפרט אם יהיה לשמה באמיתיות... אמנם אשר גדול לימוד הזה... שמדבר בסודי התורה בפירוש ואיו פתי הקורא שלא יבין כי דבריו בעומקי רוזי התורה. ולכן להיות סתרי תורה גלויים בלי לבוש הן מזהירין ומאיריים הנפש.

כהמס דונג מפני האש **יאברו רשעים**

ובדורנו שמתרבים חבלי משיח, בריבוי כח הסב"א והקליפות והתרבות הצרות ברוחניות ובגשמיות, הרי נתן לנו השי"ת מטמון באמתחותינו, ויצא אלינו את רבי שמעון בר יוחאי וספר הזוהר הקדוש שנשאר לברכה, וכל מי שיתדבק בו נקרא שבורח מן הסטרא אחרא, עד שלא יצטרך לו אלא יציאה, והאמת כי תועלת גדול הוא, כי הוא הצלה מחבלי משיח (אדיר במרום להרמח"ל עמוד כב). וכל ריבוי הדעות כוזבות וחכמות חיצוניות המחבלים בכרם בית ישראל, בא ממניעת לימוד הזוהר, כמו שכתב

הקב"ה בדרך פרט אז נקרא בן אהוב שלו, כמו בן שמחפש בגנויו בכל סודות ביתו. וכך צריך לכל בן אדם להיות בן לגבי אביו, לחפש בגנויו ולדעת סודות ביתו ולהשתדל אחריהם. דברים נוראים כתב ר"ח ויטאל (שער הגלגלים דף מט): אמר לי רבינו הארי"ל, כי לסיבה שהייתי בגלגול אחד מן הקודמים בלתי מאמין בחכמת ספר הזוהר, שצריך עתה שאעסוק תמיד בכל יכולתי בחכמת ספר הזוהר, וזוהר הוא העיקר הגדול שאני צריך לעשות עתה בגלגול זה.

המקובל ר' משה גראף מפרגא כתב (סוף ספר ויקהל משה, נדפס בשנת תק"א): משנת ש"ץ ואילך מחוייבים אנחנו לתקן כל אחד ואחד נפשו רוחו ונשמתו אותו ואת כל העולם כולו וכו', ובהתעסקות דברי הזוהר ותיקוני הזוהר, בפרט בעיקבתא דמשיחא אשר חוצפא יסגי. הן כך צעק חוצה בעל היסוד ושורש העבודה (שער הניצוץ פ"א): אחי ורעיי, אם כל כך גדלה לשמים שיאו ומעלתו, וכמה תקיף חילא דהאי אילנא רברבי של לימוד ספר הזוה"ק, ושורש בארץ גועו לשלח רצוצים חפשי מן הגלות המה, האיך לא יתלהב לב האדם להעיר אוזן לשמוע כלימודים,

מי שזיכהו ה' בחכמת האמת יודע
מעלת פשטי התורה, ושכל דברי הש"ס
בנוי על סודות התורה.

לקבוע שיעור קבוע בכל יום בזה"ק ובתקונים ושאר ספרי המקובלים.

והחלש יאמר לעצמו גבור אני, ואל יתפתה לבלבול המחשבות מצד היצה"ר שעדיין אין הוא ראוי לכך, כמו שכתב הרה"ק מקאמארגא (בספרו זוהר חי ח"ג דף יא): כי משנת ת"ר בכל יום

לו), ואחר כך הוא המבחן בעניות ודחקות ובפרט דחקות בעלי תורה, כמבואר בזהר שזה יהיה המבחן והכור הברזל לנשמות בגלותא בתראה (וזה"ק רע"מ ח"ג סו), וסמוך לזמן הגאולה יהיה כל התיקון באשתדלות ברזא דאורייתא מסוד עולם

ליעקב שבזה ישתלם שכרו, כשיהיו בניו בבחינת עקודים נקודים, אבל מברודים לא הוכיר כי אין רצון הסט"א בזה דבזה יפקון מן גלותא, והנה הראה המלאך אחר העקודים נקודים גם ברודים, הן הדברים כי רמזתי למשכילים.

ישיבה על קבר

חבלים נפלו לנו בנעימים, זכות רבה ויתירה כאשר זוכים להגות במאמרי הוזה"ק באתרא דמר בעיר הקודש מירון, שהיא צינור הממשיך המשכות והשפעות לרוב, כמו שאמר המלאך המגיד להבית יוסף וחביריו (הובא בספר מגיד משרים פרשת אמור): נתקבלו דבריהם, ורבי שמעון בר יוחאי ובנו שמחו לקראתכם בקרובתכם וזהר על מערתם ובכפר הסמוך להם כו', ובכן תדע, כי הם שמחים מאד בקרובתכם וזהר על מערתם או בכפר הסמוך להם, ואם תתמידו לקרות כן יגלו לכם רזין עילאין, וכולהו רמיון בווהה, אלא דלא מסתכלי בהו עד דיתגלו לון, ואז ידעו למפרע אתר דרמזו להון, דהא בהאי וזהר דבנייכו רמיון כמה רזין עילאין דלית לון חושבנא, אלא דבני נשא לא מרגישין בהו, וכד יתגלו להו ירגישו בהם. ובספר הכוונות איתא כוונות נוראות

וזה שהראה לו השי"ת סולם מוצב ארצה, היא התורה המדברת בתחתונים, וראשו מגיע השמימה, שיש בה סודות צפונות ונעלמות בנבחי מרומים. והנה מלאכי אלקים הם הצדיקים, וכדאיתא במדרש, עולים תחלה להבין הסודות, אחר כך יורדים בו להבין ע"ז ענין הפשוטי כאמור.

התיקון, וברזא דא ואשתדלותא דא יפקון מן גלותא... והנה התעסקות ברזין דאורייתא דבזה יפקון מן גלותא הוא מסוד עולם הברודים שהוא עולם התיקון, על כן לבן מרכבת הסט"א אמר

שמסר האר"י הק' לתמידיו בעת שלמדו ועזקו בספר הוזהר על ציון הרשב"י.

בספר חרדים (בהקדמה) כתב: אמר המחבר בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רבי שמעון בר יוחאי ועוסקים באמרותיו אמרות טהורות, כדרכינו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה. גם השל"ה הקדוש זי"ע כותב רשמותיו ממסעו לארץ ישראל משנת שפ"ח, וזה לש"ק במכתבו: ועל קבר רבי שמעון בר יוחאי לומדים הוזהר באימה וביראה ובדיקות גדולה, כי כמה ניסים יארעו שמה, ואחר כך לשמוח הלב בשמחה רוחנית ולא שום אבלות ועצבות, כי לא באלה חפץ רבי שמעון בר יוחאי וכו'.

כן מתואר הסדר שערך האור החיים הקדוש במירון בשנת תק"ב ע"י תלמידו: נכנסנו למירון יום רביעי בעשרים שעות, וישבנו בזה הבית שיש בו קבר הרשב"י ממש, ולמדנו שם בחשק גדול ובאהבה גדולה ובשמחה ספר הוזהר, עד ארבע שעות מהלילה. ועמדנו לאכול וחזרנו תיכף אחר האכילה ללמודנו, לפי שנתן הרב לכל אחד מהחברים שהיו שם ספר אחד של הוזהר, והיה חלקי ספר בראשית, ולמדנו עד ששה שעות ובסוף ו' שעות נתמלא הבית ריח טוב אשר כמוהו לא נהיה והריחו כולם, אנשים ונשים גם גביר אחד שהיה עמנו, ושמחנו הרבה ולמדנו עד ח' שעות מהלילה... ועשינו שבת כראוי בבית הרשב"י ע"ה, וכל יום שבת היינו לומדים וזהר, ובלילה של מוצאי שבת עשינו משמרה כל הלילה, לפי שהאדרות אמר הרב נלמוד אותם ביחד, וכן היה, ובשעה שהתחלנו האדרות היה הארה גדולה והרגש גדול בנשמותינו, והיה אומר הרב אדוננו לכל אחד מהתלמידים לתקן תיקון אחד, והיינו מתרעדים מפחד ה' ומהדר גאונו ב"ה וב"ש, וגמרנו האדרות סמוך לאור היום, ולמדנו מאמרי בר יוחאי בשמחה גדולה.

ונסיים ענין זה בדברי הספר הילולא דרשב"י (עמוד ק): ובפרט מי שבא אל הקודש להוושע בזכות אדוננו הרשב"י זי"ע, מן הנכון שיהגו בדברי קודשו של רשב"י, שהוא בעצמו מבקש שילמדו את תורתו, כדאיתא בגמרא (גיטין סו.) אמר רבי שמעון בניי שנו מידותי, עיין שם. ואיתא בספר חסידים (סימן רכז), כל האומר דבר

שמועה מפיהם הם מתפללים עליו, וכדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק, להוושע בהני תלתא בני חיי ומווני דתליא במזלא, ובכל מילי דמיטב.

וכה אמר, דמה שכתב ברע"א מהימנא בזהר דבהאי חבורא דספר הוזהר ביה יפקון מן גלותא כו', היינו בלימוד עיון גדול דוקא.

הילגער רבי שמעון תבינני!

השכל ידע אותי

אחר הדברים האלה, אשר ראינו את כל ונוכחת גודל מעלת ספר הוזהר, הנה קולמוסים רבים נשתברו בכדי להעלות על נס את גודל ענין לימוד הוזה"ק, את יקר תפארת גדולתו וקדושתו, את נחיצותו והכרחיותו לקירוב גאולתינו השלימה בב"א, ואת החובה המוטלת על כל אחד ואחד לעסוק בה ככל יכולתו, למען דעת את ה' ולזיכך ותיקון נפשו ונשמתו. אך יש שיאמרו כי אכן כל אחד שייך לעבודה קדושה זו, אך אינהו בדידהו ואנן בדידן. אנו פשוטי העם אין לנו עסק בנסתרות, אין לנו חלק ונחלה עם הבנת סודות וגנוי התורה שלא נמסרו אלא לצנועים, אין לנו שיור רק דברים ככתבם וכלשונם, להוציאם

בשפתי פינו בלא דעת. אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט, אמירתו של הדיוט כמסירתו של גבוה, כי חיים הם למוציאיהם בפה.

אך אין ספק שמי שלבו נוקפו אומר כן, ופוק חזי שאף אלו שהפליגו במעלת אמירת הוזה"ק לא לאמירה גרידא נתכוונו, אלא 'אפילו' לאמירה, בכדי שיקשר עצמו בכל מאי דאפשר לתיקון

צריך לרדוף אחר הידיעות בדברים הנסתרים בדקדוק גדול ועיון מופלא ופלאור עצום (אור נערב להרמ"ק).

נפשו וקירוב גאולתנו. אך לא נאמרו שיעורים הללו אלא למי שמחמת קוצר דעתו אין בכוחו לטעום מאור הגנוז, אבל מי שיש בידו לטעום אפילו מעט מן המעט מאילגא דחיי, הוא מחויב לעשות ככל אשר לאל ידו, בכדי שיזכה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, אפילו דבר אחד ואות אחת, וכלשון האר"י הקדוש כפי אשר יוכל להשיג, עד מקום שידו מגעת לטרוח ולעשות לו רב שילמדנו. ואינו דומה תיקון נפשו של מי שיודע ומאמין שהוא עוסק בסודות התורה"ק, לבין מי שרואה, לבו מבין ושכלו משיג את נועם

מתיקות צוף דבשה וזיו הדר הארתה, ולעיניו נגלים רוי ותעלומות סתרי כל חי, נסתרות ומצפוני תורתנו הק'.

הגם שהדברים פשוטים וברורים, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, ואדם דן קל וחומר מעצמו, אך ההכרח לא יגונה, ומילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא. על כן יאמרו המושלים בואו חשבון, קומו ונעלה בית א-ל ללקוט מרקחים סוד תורה כציצים ופרחים, בשדה תפוחים. בטרם כל הרי לנו עדותו של רבי שמעון בר יוחאי בעצמו בספר הוזה"ק (ח"א קל): 'עין לא ראתה אלהים וולתך יעשה למחכה לו' (ישעיה סד ג), מהו למחכה לו, אלו הם שדוחקים לדבר של חכמה, ומדייקים אותה ומחכים לדעת את בירור הדבר, והם מכירים לרבונם. אלו הם שרבונם משתבח בהם בכל יום. אלו הם שנכנסים בין עליונים קדושים, ואלו נכנסים בכל השערים שלמעלה, ואין מי שימחה בידם.

וכן כתב הרמ"ק, שהמדריגה הנפלאה הזאת שיהיה בגדר 'עין לא ראתה אלהים וולתך': לא ישיג המדריגה הזאת, אלא כאשר ילפלל וייטיב עיונו, ואם לא ישיג בפעם אחת וב' חכה, כי בהתמדת העיון ישיג, אז נקרא מחכה וישיג המדריגה הזאת. ובספרו אור נערב (ח"ב פ"ד בסופו) כתב: שצריך לרדוף אחר הידיעות בדברים הנסתרים בדקדוק גדול ועיון מופלא ופלאור עצום. ובפלא יועץ (ערך זוהר) כתב: ומי שיודע ספר ומבין דברי זוהר הקדוש, ימצא בו טוב טעם

ודברים מתוקים מדבשה.

לך נא וראה מה שהעיד רבי חיים ויטאל מה שאמר לו רבו האר"י הקדוש ז"ל (שער רוח הקודש דף ד): כי בתחלת ימי השגתו היה טורח לפעמים שבוע אחד על מאמר אחד מן הוזהר כדי להבין אותו. ועוד שם (דף ט): כששאלתי לו איך זכה לכל החכמה הזאת, והשיב לי שטרח במאד מאד בחכמה זאת, כי כמה לילות היה נשאר בלתי שינה על מאמר אחד של ספר הוזהר, ולפעמים ששה לילות של ימי החול שבשבוע היה מתבודד ויושב על עיון מאמר אחד בזהר בלבד, ולא היה ישן כל הלילות ההם רוב פעמים. ועוד אמר (בהקדמה לספר עץ חיים): בניסן אילין מארי קבלה, ועליהם אמר (ירמיה ד כב) 'בניסן סכלים המה ולא נבונים', כי הם עוסקים בחכמת האמת כפי העולה בדעתם הקצרה ובעיונם החלש, ואינם יורדים לעומק הענין להבינו על האמיתות.

והמקובל האלקי רבי שלום בוזאגלו ז"ל בספרו כסא מלך (על תיקוניו תיקון מג אות ס) הפליג בגודל התיקונים הנעשים בכך: אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר אחד, יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה. ובספרו מקדש מלך אף הוסיף שכל קירוב הגאולה תלוי בזה, דאיתא בתיקוני זוהר (סוף תיקון ו): כמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החיבור שלך, כאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, ובזכותו יתקיים הפסוק וקראתם דרור בארץ, וע"ז כתב המקדש מלך, הסגולה

דבגיניה וקראת דרור, היא כשיתפרנסו וילמדו פירוש המאמרים.

הארת הנפש הבאה ע"י לימוד הוזהר הוא ע"י העיון והעסק באותיות הקדושות בהבנה, כמו שאיתא מהרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע (ליקוטי תורה הדרכה ו): כי הבעש"ט הק' זי"ע צויה לאנשיו, שקודם כל תפילה ילמדו מאמר זוהר. וכן כתב הבעל התניא (ליקוטי תורה פרשת כי תבוא): שאחד מהעצות להסיר המונעים בתפלה הוא, עסק ולימוד דברי מוסר הנמצאים בזהר מלשון הארה, שמאיר במקום החושך שהוא חכמת אמת. וכן כתב בעל עטרת צבי (על זוהר ח"ג לט): וחלילה לנו לבלוע דבריו הקדושים לאכול בהלעטה, אמנם צריך ללעוס ולמצוא בהם טעם מתוק לחיך, וצריכים אנחנו לייגע עצמינו, להבין ולהשכיל את אשר תמצא כח השכל לטעום בטעם מתיקות אשר בו.

אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר אחד, יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה. ובספרו מקדש מלך אף הוסיף שכל קירוב הגאולה תלוי בזה

דברים קילורין לעינים כתב הרה"ק אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זי"ע, מה ששמע מאביו הרה"ק בעל התניא זי"ע (הקדמה לביאורי הוזהר שלו): וכאשר שמעתי מפי קדשו [של אביו הבעל התניא] ז"ל לא פעם ושנים, שכל ימיו עשה קבע ללמוד הוזה"ק בשבת דוקא (והיינו בליל שבת כמו שראינו) בעיון גדול, וכה אמה דמה שכתב ברע"א מהימנא בזהר (ח"ג קכד) דבהאי חבורא דספר הוזהר ביה יפקון מן גלותא כו', היינו בלימוד עיון גדול דוקא, ואמר על עצמו שאין רגילותו ללמוד בכל שבת רק דף א' או ב', אבל בעיון והעמקה גדולה וביגיעה רבה בדקדוק הלשון בכל מלה, שיהיה מכוון ע"פ אמיתית חכמת הקבלה, ובוה היה מדרגת האר"י ז"ל שזכה לגילוי אליהו ורוח הקודש, מפני שיגע הרבה בלשון המאמרי זוה"ק, כמבואר בשבחי האר"י במה ששאל הרה"ק להאר"י למה לא זכה הוא לזה כו', ולא כמו שקוראין העולם בווה"ק כמו בספר החתום בלי ידיעה בפירוש המלות כלל, גם לא ע"ד הקבלה הפשוטה, שאין יוצאין בזה עיקר למוד הוזה"ק, ובפרט בשבת שאז זמן לימוד הקבלה (פע"ח שער השבת סוף פרק כא), וכידוע (פע"ח שם) בפירוש הפסוק (תהלים כט ב) השתחוו לה' בהדרת קדש ראשי

תיבות קבלה, מפני שבשבת עליות העולמות כו', עד כאן תוכן דבריו הק' ז"ל.

חיבור פירוש "הסולם" - והנה 'סולם' מוצב עולים ויורדים בו

הנה ראה ראינו חשיבות הלימוד והבנת דברי הוזה"ק עד מקום שידינו מגעת. אמנם, עד הוצאת פירוש "הסולם", היה ספר הוזהר ספר חתום, שרק בעלי השגה מופלגים באו בשעריו, ורבים אשר כלתה נפשם לשאוב ממי המעיין הסתורים הללו, לא מצאו הדרך להתחיל בהבנת התיבות הקשות והמושגים הנסתרים. חיבור "הסולם" פתח בפני כל אותם מבקשי השם את הדרך, שכל הרוצה וראוי לבוא בשעריו בנקיות ובקדושה וטהרה יעלה בו ממדרגה למדרגה, והעמיד את היסודות להעמדת הוזהר כספר שאיננו חתום.

וכמה מעלות טובות לחיבור שלא היה לפניו ולא קם כמוהו: א'; הוא החיבור היחיד המקיף ומבאר כל מילה ומילה בספר הוזה"ק מרישא

ועד גמירא, ומפרש כל אות ואות על פי עומק תורת הסוד וקבלת האר"י ז"ל, ולא רק על פי פשט. ב'; תרגום לשון הארמית שמנעה מרבים וטובים לעסוק בווה"ק בעקבות קושי הרגל הלשון שהוא שונה מבתלמוד בבלי וירושלמי. ג'; סידור וחילוק למאמרים ואותיות. שמלפנים היה ספר הוזה"ק מקשה אחת מראשו ועד סופו, ולא ידעו איזוהי ביאה ואיזוהי שיבה, היכן תחילת וסיום מאמר חדש וכו', עד שבא בעל הסולם, וברוח קדשו חילקו למאמרים (כאשר העיד מרן פוה"ד הרב וואנער זצ"ל), וקורא בשם לכל מאמר, וכל אשר יקרא לו האדם הוא שמו, וכל מאמר נתחלק לאותיות, ומעתה נפתחו השערים בפני כל מעיין, וחלוקה זו נהפכה לנחלת הכלל כולו. ד'; תיקון ובידור דברי הוזה"ק מכל שגיאה ושיבוש שנפלו במהלך הדורות וההדפסות הרבים, עד שהיה נדון ונקי כסולת מנופה שבעתיים, ואת שאר הגירסאות באו במדור 'חילופי גירסאות'. ה'; מדור 'מסורת הוזהר', בו מצוין למקומות נוספים בהם מרחיב הוזה"ק בביאור הענינים שעל הדף.

על כן כאשר הופיע והפציע האור כי טוב, הפך החיבור במהרה לנחלת הכלל, וכל ההוגים בווה"ק קבעו בו את לימודם והיא היתה להם למאירת עינים. ונקרא שמו בישראל "פירוש הסולם", להורות שהביאור הוא כסולם, שאם יש לאדם עליה מלאה כל טוב, אינו חסר אלא "סולם" לעלות בו, ואז כל טוב העולם בידו, אמנם אין "הסולם" מטרה כלפי עצמו, כן הוא הביאור על הוזהר, שהוא רק דרך ומבוא לכל בן אדם שיוכל על ידו לעלות ולהעמיק ולהסתכל בספר הוזהר גופו (הקדמת בעל הסולם לספר הוזהר אות נח).

כדברים האלו ממש מצינו ראינו דברים כתובים, בספה"ק ייטב לב (ויצא ד"ה עוד ירמוז ויחלום ט): ויחלום והנה סלם וגו' (בראשית כח יב), ונקדים לפרש הפסוק (תהלים קט יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, כי ידוע שיש בתורה בחינת נפשא ונשמתא גופא לבושא, ופשטות התורה היא בחינת לבוש לגוף ולנשמת התורה. וידוע דעת הרמב"ן כי התורה הדברת בתחתונים ומרמות בעליונים, ודעת השל"ה כי התורה מדברת בעליונים ומרמות בתחתונים, ומי שזוכה להבין עצמות ונשמת התורה, יוכל להבין מכח

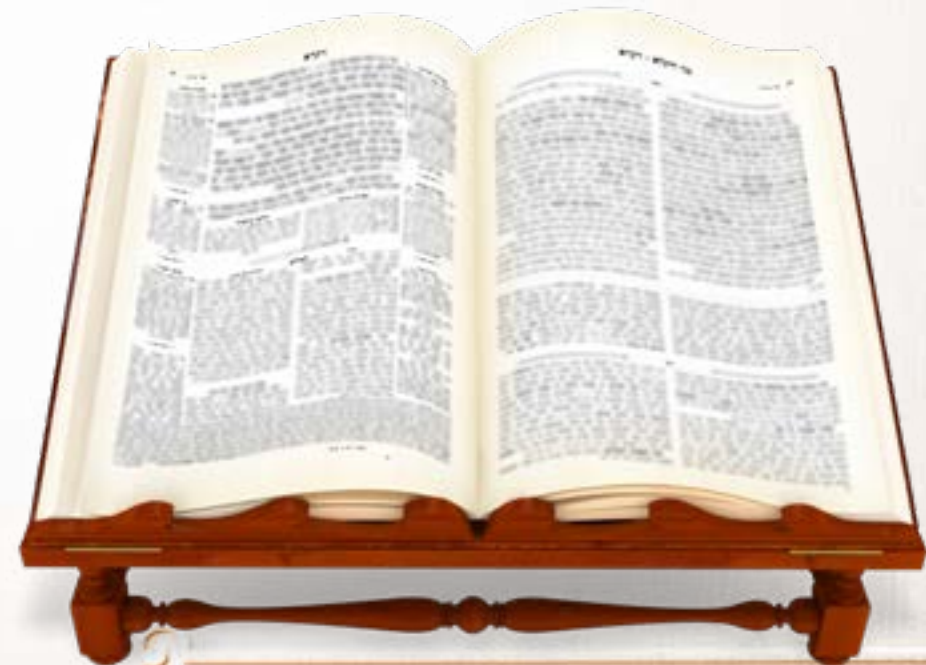
הסודות לתרץ מה שקשה בפשטות התורה, וזהו בחינת הבטה שהוא מלמעלה למטה, וזה שאמר גל עיני ואביטה מלמעלה למטה נפלאות מתורתך כאמור. וזה שהראה לו השי"ת סולם מוצב ארצה, היא התורה המדברת בתחתונים, וראשו מגיע השמימה, שיש בה סודות צפונות ונעלמות בגבאי מרומים. והנה מלאכי אלקים הם הצדיקים, וכדאיתא במדרש, עולים תחלה להבין הסודות, אחר כך יורדים בו להבין עיני הפשוטי כאמור.

חיבור "הסולם" פתח בפני כל אותם מבקשי השם את הדרך, שכל הרוצה וראוי לבוא בשעריו בנקיות ובקדושה וטהרה יעלה בו ממדרגה למדרגה, והעמיד את היסודות להעמדת הוזהר כספר שאיננו חתום.

ביאור "בני היכלא"

שנים רבות חלפו ועברו מהאי יומא דקא גרים, ונתארכו ימי גלותנו ונתקרבו כבוד דרך לימות המשיח, זכה דורינו וקרבו אל המלאכה חברי "ממלכת הוזהר בני היכלא", להרחיב ולבאר פירוש הסולם בשפה ברורה ושוה לכל נפש, שתהיה יד הכל ממשמשת בו וטועמת מזיו אורו הק'. והיה כל מבקש ה' יבוא אל אהל מועד לשכון בתוך ענן ה'.

חיבור "בני היכלא" מתעטר בשלושה כתרים, ביאור 'בני היכלא', הנכתב עפ"י ביאורי בעל הסולם, ובשפה בהירה ושוה לכל נפש. לכל ישראל האיה, בסוד תורה הבהיה, כדי שכל אחד מ'בני היכלא דכסיפין', מקטן ועד גדול ומנער ועד זקן, יוכל 'למחזי זיו דעזרי אנפין', לשבת במתיבתא דרשב"י והחבראי קדישא, ולעסוק ולצלול בעומק תורתם, לגלות סודותיה ורזי

צפונותיה.

הכתר השני הוא 'כתר תורה'. כאשר על פני צורת הדף פזורים בטוב טעם מראי מקומות לכל דברי הוזה"ק, לכל דברי חז"ל בש"ס (כעין מסורת הש"ס על הגמ') ובמדרשים, ולכל דברי הפוסקים שאף הכריעו להלכה ולמעשה על פיו (נר מצוה), לכל כתבי האריו"ל ולכל כתבי בעל ה'סולם' העוסקים בעניינים שנתבארו בזה"ק על הדף. מדורים אלו מכונים בשם 'באר שבע' הכולל בתוכו עוד מעלות רבות וחשובות שאי אפשר לפורטם כי רבים הם.

קרית ארבע קובץ מפרשים 'אור החמה', עם פירושי גדולי עולם מפרשי הוזה"ק, אשר על

**להבין עניני הוזהר האידם הולכים
על קוטב ויסוד הזה, מאוד צריך האדם
הנלכב לעיין בדברי תלמידי הבעש"ט,
וידקדק בדבריהם, וימצא טוב טעם ונחת
דברי חפץ לעבודת השם יתברך בכל
תנועה ותנועה.**

הכתר השלישי 'חסידות', כתר שם טוב העולה על גביהן, ציון מראי מקומות וציטוטי מכל ספרי רבוה"ק מאורי החסידות ז"ע, המפרשים ומבארים את דברי הוזה"ק על אתר, ומלהיבים לב ישראל לעשות נחת רוח לאביהם שבשמים בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו, לייחדא שמה דקוב"ה ושכינתיה.

וכפי שכתב הרה"ק בעל עטרת צבי מזידיטשוב ז"ע"א, בודאי אחר העיון, יראה בעין השכל כי כל דברי הוזהר הקדוש הם רק דרך רמז ורושם דק, והאר"י ז"ל עיר וקדיש מן שמיא נחית לגלות מצפוניו ומסתורו, וסתרו עומק מחשבת אלוהיו. ואחריו הרב הבעש"ט הקדוש ותלמידיו הקדושים משרתי עליון, גילו לנו דרכי הנתיבות האלה והרמזים והשבילים הדקים הרשומות והרמזים האלה למתתקפי בפולחנא דמארן. ואף הרה"ק בעל בני יששכר כתב לאמור (הוספות מהרצ"א את י), להבין עניני הוזהר האידם הולכים על קוטב ויסוד הזה, מאוד צריך האדם הנלכב לעיין בדברי תלמידי הבעש"ט, וידקדק בדבריהם, וימצא טוב טעם ונחת דברי חפץ לעבודת השם יתברך בכל תנועה ותנועה.

והמשיבילים יזהירו

אין לתאר ואין לשער סגולת לימוד הוזהר לפעול ישועות גדולות ברוחניות וגשמיות, הן בשמים ממעל תועלתה וסגולתה רב, כמו שכתב הרמ"ק (אור יקר תק"ו ח"ב ע"ב קב): להיות שהתחיל השעבוד והגלות על ישראל אחר שנחרב הבית בשניה, ושכינה גלתה עם ישראל, לכן עמד רבי שמעון וחביריו לחבר ספר זה, ואין ספק שגם בדורינו אלה בעסוק האדם בחכמה הזאת הוא עושה תועלת גדול, ושכינה שורה עליו בפרטות אם דרכיו הגונים. והיא מצלת את האדם מפני המקטריגים, כדברי רבי יעקב צמח (בסוף הקדמתו לע"ח): גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות, הוא כדי שיהיה לנו מגן עתה לאחוז בלבב שלם באבינו שבשמים, כי באותן הדורות הקודמים

היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו מציילין אותן מפני המקטריגים, עתה רחוקים אנו משרש העליון כמו השמרים בתוך החביות, מי יגן עלינו אם לא קריאתינו בחכמה הזאת הנפלאה והעמוקה.

וגם על הארץ מתחת סגולות וישועות בגשמיות יורדים בזכות לימוד ספר הוזהר, וסגולה נפלאה לפחד לילה כתב הבעש"ט הק' (כתר שם טוב): בכל לילה קודם השינה ממש תלמוד מאמר אחד מתקוני הוזה"ק, ואז תישן בטח ובל תירא בעזה"ת. וכן כתב הרה"ק מקאמארנא (נוצר חסד אבות פ"ד מ"כ): יש הרבה שוטים שבורחים מללמוד רזין של מרן האר"י וספר הוזהר אשר הם חיינו, ולו עמי שומע לי בעקבות משיחא אשר הרע והמינות גובה, היו שוקדין כל ימיהם ללמוד ספר הוזהר והתקונים כתבי מרן בלול עם חסידות והקדמות של מרן הריב"ש זצ"ל, והיו מבטלין כל הגזירות רעות, והיו ממושיכין שפע ואור על כל העולמות, וכן השפעות פשטיות בני חיי מונו. ובספה"ק תורת חיים (סוף ליקוטים שבסוף הספר) כתב הרה"ק מקאסוב ז"ע: הא דאתמר בזה"ק הקדוש, בכל פעם, זכאין אינן ישראל. כי כל כוונת הוזהר בלימודם הקדוש, להמשיך רחמים על ישראל, כי כל כוונת תורה לשמה, הוא זה שזוכה לדברים הרבה (אבות פ"י מ"א), שיוכל לתקן הכל. וזה שסיים בכל פעם זכאין אינן ישראל, זכאין אינן צדיקיא. כי זכותם יעמוד לנו עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ברכנו בברכה המשולשת

גם אנחנו "ממלכת הוזהר בני היכלא" ברכתנו שלוחה, לכל קהל עדת מי מנה, המשלשים בשילוש קדושה, קדושת התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי לסגולה, וקדושת אתרא קדישא מירון מימים ימימה, וקדושת חיבורו הקדוש שהנחיל לנו מורשה, נתברך כולנו בברכה המשולשת שהיא מגן לנו וממליץ טוב בעדנו לרווחה. גדול זכות הוזהר לטהר לב

נבערים, לעבודת הבורא בכל מידה מעוררים, והמה כמי חטאת מטהרים, ועל ידו ניגאל מעול הגלויות המרים. זכות הבטחתו כי לא תשכח מפי זרע הא-ל, תעמוד לנו להנחיל ביאורי הוזהר בהבנה בשיר והלל, לתרץ וליישר כל דבר הקשה לכל שואל, להזריח אור לישרים בדפוס מפואר ומשובח מתכלל, ובזאת יתעורר ההבטחה שבספרא דא יבוא הגואל, השב את העבודה ואישי ישראל, תפילת עמך ואישיהם ברחמים תקבל, לציון עירך עדתך תנהל, מהרה ראות טובך בבוא גואל.

יושב תהלות ישראל ברום שחקים, שש ושמה בבני רחומיו הנאהבים והנעימים, אליו ידרושון כל הימים, תקוותם ותשועתם להחיש לנו ממעונים, בזכות אור הוזהר הקדוש יקבץ נדחנו כמלקט שבלים, כל צרה יגון ואנחה מישראל אחור יהיו נסוגים, כל אויביהם ושונאיהם יהיו פלילים, ימלא משאלותם לטובה בכל פינה אשר פונים, תקיעה גדולה בשופר גדול ישמע מהדה לבנים, לקבץ נדחים ולהקיץ נרדמים, ויחזו עינינו בהיגלות שולחן ומזבחנות נחושת וזהבים, וארון קודש קדשים בו שני לוחות האבנים, עליהם

**כתב הרה"ק מקאסוב ז"ע: הא דאתמר בזה"ק
הקדוש, בכל פעם, זכאין אינן ישראל. כי כל
כוונת הוזהר בלימודם הקדוש, להמשיך רחמים
על ישראל**

יעמוד הכהן הגדול מקטיר ומגיש לפני ולפנים, ומעלה האור במנורה הטהורה בשיר ורגנים, אנשי מעמד על משמרתם יעמודו עם לוויים וכהנים, בבית מקדשנו ובעזרה יהיו נכונים, להגיש לה' תמידין עולות וזבחים, מנחות וריח קטורת סממנים, ובמהרה בימינו יעלו לציון מושיעים, ויבשרנו בתשועת עולמים, אמן.

חדוּתָא בְּהִיבְכָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן

מתוך דבריהם והסכמותיהם של גדולי המקובלים בדורינו שליט"א על הזוהר 'בני היכלא' לרגל פתיחת שערי ההבנה בלימוד הזוהר הקדוש

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינו ביץ שליט"א
מראשי ישיבת המקובלים "שער השמים"

איתי אור יומא טבא לרבנן בתגלות סוד סתרים ספר הזוה"ק... מביאר פירוש נפלא מאוד באור יקרות בטוב טעם ודעת בשפה ברורה ונעימה... אשר חיבר בקדישה וטהרה על ידי חוד כ"ק אדמו"ר מאשגל מן מהר"ל שליט"א... הנף ידו בביאור נרחב המחיה ומאיר נפשות. והיות שהוסיף חידושים רבים ונפלאים כגון ציוני תורת החסידות הנפרשים הזוהר ועוד זאת הכניס את הפירוש אור החמה אשר הוא הפירוש המקדש ויש בו ביאורי הרמק"ו ומהרה"ו... אשר על כן יביא ברכה ביאור חדש ונפלא על הזוה"ק אשר בשם 'בני היכלא' יכונה, ויגל כבודו בראותו מבאר ומבאר כל מילה ומילה בפלס ובמשקל בגוף הזוה"ק בדרך זקנו בעל הסולם ז"ע ולאור ספרי גדולי החסידות ז"ע, ממש כפתור ופרח. וכל הרואה אומר בראי... נאמן בישראל.

כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי מרדכי שיינברגר שליט"א

רבות נצטערתי בו לאמר מתי תיפתח השער לדורשי ה' המבקשים לעסוק בזה"ק עפ"י הסולם הקדוש... עד שתמיד הייתי צמא וכמה לראות מתי יבוא איש צדיק המסוגל לפתוח שערי אורה ולגלות סוד סתרים החבוי באור דבריו הק' על הזוהר הק' להראות איך הכל בנוי להפליא באופן נכון ושלם על פיסודות תורת האר"ל. ומה מאד שמח לבי לראות שהגה הגה זה בא וקם תחתיו נכדו חביבו... דין ריכא ובר ריכא אדמו"ר הגה"צ רבי יהודה אריה לייב אשגל שליט"א וישם לילות כימים לתת לו בית יד ולעשות אונינים לדבריו הק' להאירם באור בחור... ויעש עליו זר זהב סביב בצורת ביאור חדש ונפלא על הזוה"ק אשר בשם 'בני היכלא' יכונה, ויגל כבודו בראותו מבאר ומבאר כל מילה ומילה בפלס ובמשקל בגוף הזוה"ק בדרך זקנו בעל הסולם ז"ע ולאור ספרי גדולי החסידות ז"ע, ממש כפתור ופרח. וכל הרואה אומר בראי... נאמן בישראל.

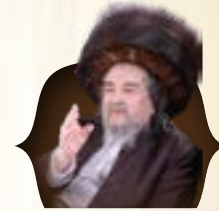
זקן המקובלים בדורינו הגה"צ רבי אביש ציינווירט שליט"א
ראש ישיבת המקובלים אנשי מעמד

לכן שמחתי באומרים לי בית ה' נגלד לחוות בזיו הזוהר הק' שהאיר לארץ זה עתה בביאור נפלא על כל דבריו שנתחבר על ידי בן בנו דין ריכא בר ריכא מגדולי חכמי האמת ה"ה הרה"צ אדמו"ר מהר"ל אשגל שליט"א וערך פירוש חדש בשם 'בני היכלא' העורך בביאור משובח בתוככי תורת סבו בעל הסולם באופן השה לכל נפש, והוסיף עוד הרבה נושאי כלים וע"כ נתבאר דבריו הזוהר הקדוש בדרך סלולה וברורה שווה לכל נפש כשולחן ערוך ממש כזה הרואי לעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ואף יכול לפתוח פתח לפנימיות התורה בדרך עבודה למתחילים ולמעיינים גדולים קצת כגדול.

כ"ק אדמו"ר מתורת חכם המקובל הגה"צ רבי יצחק מאיר מורגנשטערן שליט"א

י לא היה עד הגה כבושם הזה, כאשר פנים חדשות באו לפירוש הסולם, כי מעתה הדברים שנחשבים כעומק פנימיותם להאיר עיני בני היכלא דכסופין למעל קמו מלכא, והן לאורך בהיותם שוים לכל נפש עד שכל מבקשי ה' יוכלו בנקל לזון עיניהם מבית קדשי הקדשים לאכול לשבעה ולמנוסה עתיק.

כ"ק מרן פאר הדור הגה"צ המקובל רבי יעקב מאיר שבטער שליט"א

מעלת החיבור 'בני היכלא' דמלכא, שהוא פירוש וביאור נפלא מאד על סודות תורתנו הק' בספר הכהן ספר הזוהר הק', שזכה ויזכה את דורנו דור עקבתא דמישיחא, ה"ה הגה"צ רבי יהודה ארי לייב אשגל שליט"א, סובב וחולך על דרך זקנו הרה"ק בעל הסולם זיעזעכ"א, ובו ביאורים נפלאים ציצים ופרחים המשולבים יחד עם לשונות קדש הקדשים דהאי חיבורא הזוהר הק', ואף הוסיף מ"מ וצינים חדשים גם ישנים מספרי מרן רבינו הארי הק' ז"ע, וזה לראשונה גם מספרי החסידות של מרן הבעש"ט הק' ז"ע ותלמידיו הק' עד הדורות האחרונים. ועוד הוסיף מדיליה כיד ה' הטובה עליו. ויהיר שיחה לחיבור זה חלק טוב שעל ידו יזכו רבים מישראל להצטרף להבנם להיכלא עלאה תורת הזוה"ק שעד כה זעירין אינן דוכיא לוח...

הרה"ק בעל הרעניא ז"ע:
הנחת הרשב"י "בהאי חבורא דספר הזוהר יפקון מן גלותא ברחמי" תתקיים על ידי

לימוד ברהבנה
(הקדמה לביאורי הזוהר)

מתוך הסכמת חברי
הבד"ץ העדה
החרדית שליט"א

כבר בשעתו יצא מגדרו מרא דארעא קדישא הגה"ק הגר"ח זענפלד ז"ע, שכתב על המחבר הק' שלמד תורה לשמה, ושמואל מכירו אינו זו מחבבו, ומי יבוא אחר המלך ושאר רבנותא חכמי אמת הקדושים מגאוני ותקפי קרתא דירושלים כראש מקובל ישיבת בית קל מרן השר"ה ז"ע שהתבטא עליו רמות נשגבות, ואף גם מרא דארעא קדישא הנאב"ד הגה"ק מוהר"ן דשינסקיא ז"ע חיבב את ספרו למאד והגה בו בכל עת מצוא.

ולאשר דבריו הקדושים נקנים ביגיעה ועמל, והרבה תלמידי חכמים ויראי ה' החושקים אף הם בהבנת הזוהר כפשוטו, אומרים, מי יראנו טוב. לכך נכנס לעובי הקורה בן בנו, ה"ה הרה"צ אדמו"ר מהר"ל אשגל שליט"א וישם לילות כימים בעמל ויגיעה רבה לערוך ביאור מקיף ומושלם בגוף הזוה"ק בשם 'בני היכלא' שתכליתו לבאר הדק היטב את דברי הזוה"ק הק' על דרך קודשו של פירוש הסולם מוקני המקובל האלוקי רבי יהודה לייב אשגל ז"ע.

וישמה לבנו ותגל נפשנו בראותנו פירוש וביאור נפלא זה המאיר באור חדש את כל דברי הזוה"ק, כי מעתה יוכל כל אחד לקרב אל מלאכת הקודש לידע ולהבין את ספר הזוהר על פי הקדמות אמיתיות של חכמי אמת לדורותם, הק' מדברי האר"י, והבעל שם טוב, ושאר גדולי החסידות, ומישאר גדולי מאורי ישראל מפרשי הזוהר הק' והוסיף מדבריו זקינו בשאר מקומות, והכל עם הקדמות והוספות באופן 'שיהיו הדברים שוים לכל נפש, ואשרי חלקן.

ויזהיר בזהיר הדקיע

כ"ק מרן ורבנן
מאורי הדור שליט"א
מתפעלים מיצירת הקדוש והפאר
הזוהר הקדוש 'בני היכלא'
בשיחת קודש עם
כ"ק מרן אדמו"ר
בעל ה'בני היכלא'
מאשגל שליט"א

ב"ק מרן ודודי הטאבד שליט"א

ב"ק מרן פאר דודי ודודי רבי יעקב מאיר שבער שליט"א

ב"ק מרן אדמו"ר מצולחת אדון שליט"א

ב"ק מרן ודודי רבי אביש צימורט שליט"א

זוהר הקדוש

להתנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זיע"א

עם פירוש
הסולם

למרן הגה"ק המקובל האלקי האר"י החי רבי יהודה לייב הלוי אשגל זיע"א
אשר נתקבל בחיבה ובהערצה בקרב כל ישראל
בעריכה חדשה ומפוארת והגהה כסולת מנופה שבעתיים בלא שינוי צורת הדף

עם ביאורי
בני היכלא

מאת נכדו ממשיך דרכו בקודש כ"ק אדמו"ר מאשגל שליט"א

ובו

ביאור ועיון

ביאור צח ונהיר בשפה ברורה ונעימה השווה לכל נפש
ערוך עפ"י כלל מפרשי הזוה"ק ופירוש הסולם בפרט עם הארות והערות
עיון עמוק ומקיף במרחבי הזוה"ק וכתבי האר"י ל וספרי החסידות

באר שבע

שבעה מדורי ציון ומראי מקומות לכל מרחבי תורתנו הק' בנגלה ובנסתר

מסורת הש"ס מ"מ כש"ס לעינים הנוכחים בוודר	מסורת המדרש להנמיצא במדרש כדברי הזוהר	כתבי האר"י מ"מ ככתבי האר"י ז"ל ותע"ס לסוגיות מאמרי הזוהר	מסורת הסולם ציון מ"מ לפי הסולם על הזוהר העוסקים באותו נושא
חסידות ציון מ"מ לספרי החסידות המפרשים את דברי הזוהר והבאת חלק מדבריהם	נר מצוה ציון מאמרי הזוהר הנוכחים בהלכה	כתבי הסולם מ"מ כתע"ס, פמ"ס, אור הכוה"ר, פרי חכם, מנחת, ספר ההקדמות, ועוד.	

עוד נוסף **קרית ארבע** בסוף הספר

הוא ספר **אור החמה** הנקרא **קרית ארבע** ובו ארבע פירושים מרובתני הק'

הרמ"ק, מהר"ח"ו, הרא"ג ומהמלקט מוהר"א אזולאי ז"ל

עוד נוסף הגהות מהרצ"א להגה"ק בעל ה'בני יששכר' מדינוב זיע"א

ביאורי הזוהר לאדמו"ר חב"ד זיע"א

ותורה אור השלם

מאמרי שבת קודש

ראה זה חדש

ב"ה

אלול תשפ"ה

בהוצאה חדשה זו של **זוהר הסולם מהדורת בני היכלא** הושקע מאמץ על מנת להשלים את רצון המחבר בעל הסולם שחיבורו יהא שוה לכל נפש. בשל כך נוספו **במהדורה זו ב' מדורים הנקראים ביאור ועיון**. הביאור הוא פירוש ל' הזוהר מלה במלה (בהוספת הערות), והעיון הוא הרחבת הדברים בדרך היקף. באופן כללי לא נכתבה המלה ועיון במקום פלוני וכיו"ב, אלא כל מקור המובא צוין לפי שם הפרשה, אות בפ' הסולם, ומקור הדברים בזוהר דפוס ישן (ד"י), יחד עם תמצית המתבאר שם. אלא שהבנה בהירה יותר תהיה בעיון במקורות עצמם. כך גם במדורים כתבי האר"י ז"ל וכתבי הסולם. בהם צויינו מקורות לעיון. שלעיתים צוין מקור עם הבאת עיקרי הדברים בראשי פרקים ולעיתים לא.

שמות המאמרים נותרו כפי שהיו. אותם כתב בעל הסולם על מנת לסדר את העניינים הנז' בזוהר, כעין סוגיות הנז' בגמרא. שלפיהם יקל על הלומד למצוא במאמר זוהר בשם דומה את השלמת ההבנה בסוגיא הנלמדת. משום כך נמצאים בזוהר עשרות מאמרים בעלי שם דומה או זהה. כל אלו צויינו במסורת הסולם, במקומם.

בכל קטע המועתק **מכתבי בעל הסולם** שבו יש סוגריים הם בצורה כזו { } להראות על מקוריותם בל' בעה"ס עצמו. הוספה בסוגריים מרובעות [] היא בגדר הערה.

כל ציוני **המראי מקום בזוהר** צוינו גם לפי סעיפי הסולם וגם לפי מקורם בזוהר דפוס ישן, כל זאת כדי לאפשר את ההתמצאות בכתבי האר"י ז"ל ובספרי החסידות ועוד.

זוהר דפוס ישן. בכל דפי פ' הסולם (בתחתית כל דף) נדפס היכן מקומו בזוהר דפוס ישן (ראשי תבות דפוס"י או ד"י). מכיון שזוהר ד"י נחלק לג' חלקים (חלק א' בראשית, חלק ב' שמות, חלק ג' ויקרא במדבר דברים), בציון כל מקור מזוהר בראשית כתובה האות א' לפני הדף והעמוד, בציון זוהר שמות כתובה האות ב' לפני כל דף ועמוד, ובציון מקור מזוהר ויקרא במדבר או דברים כתובה האות ג' לפני כל דף ועמוד. מכיון שזוהר חדש (הנקרא זוהר כתב יד, כת"י) דפוס ישן נדפס כשבכל דף ב' טורים, כל ציון מקור משם צוין לפי דף וטור (טור א ט"א, טור ב' ט"ב, ט"ג ט"ד).

ראה זה חדש

עיון. במקום שלא היה ניתן לשלב על הדף את מדור העיון, מופיעה הפניה בתחתית העמוד בסימון של כף יד כזה: ✎ עם ציון הסעיף בזוהר ושמו של דיבור המתחיל בלבד.

בהיות שאכשר דרא ונתרבו הלומדים הורגש צורך להרחיב קצת בביאור דברי הסולם שנכתבו בדרך כלל בקיצור נמרץ, ע"י הוספת נושאי כלים (שנדפסו בשולי כל דף זוהר ופ' הסולם), כדלהלן.

תורה אור. כל הלומד בספר הזוהר מבחין בודאי בריבוי הפסוקים המובאים בו. שהבאתם היא גילוי הסודות הכתובים בהם. משום כך נראה צורך ברור להביא לפני הלומד את הפסוקים בשלמותם.

מסורת המדרש. לעיתים נמצאו כדברי הזוהר גם במדרש. מכיון שהזוהר מגלה את סוד הענין נראה נחוץ לציין זאת על מנת להבין את הוספת וגילוי הזוהר לאותם דברים.

מסורת הש"ס. במקומות רבים נמצאו דברי חכמי הזוהר עולים בקנה אחד עם דבריהם בגמ' ובמדרש. בהבאת הדברים הוכנה אפשרות להבנת כמה וכמה סוגיות על דרך הנגלה והנסתר המשלימים זה את זה. כמו"כ צויינו במקומם כל הפעמים שגיליון הש"ס לרע"א (הנדפס על הדף) ציין מ"מ לזוהר.

נר מצוה. בכמה וכמה נושאים בהלכה העתיקה הבית יוסף (על הטור) את ל' הזוהר בהרחבה. כמו"כ כתב הב"י בפירושו 'כסף משנה' על הרמב"ם, גם שם ציין כמה פעמים מ"מ לזוהר. השתדלנו לציין את כל אלו במקומם, נוסף על ציון מ"מ להלכה בענין הנז' בזוהר.

מסורת הזוהר. להנדפס עד כה (במהדורות קודמות) נוספו הגהה וציון סעיפי הסולם וזוהר דפוס ישן. עוד צוינו מ"מ נוספים הנחלקים כך, עד חמשה מ"מ צוינו במקום. כל יותר מהם צוינו במלה **רשימ"מ** הנמצאת במקור הדברים.

מסורת הסולם. מפאת קוצר היריעה וכדאיתא לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה, אין אפשרות להרחיב בהיקף כל סוגיא שבזוהר. כנמצא בזוהר עצמו שהאריך במקום אחד וקיצר במשנהו. כך גם הרחבת הדברים בפירוש הסולם שלעיתים האריך ולעיתים קיצר. בכל זאת בכדי להקל על המעיין הוכנס מדור בשם מסורת הסולם, בו צוין בקיצור היכן האריך הסולם בביאור הענין, בראשי תבות **ב"מ** (ביאור מורחב). לעיתים היריעה הורחבה מעט בהבאת ראשי פרקים העשויים לשפוך אור על הסוגיא הנלמדת.

כתבי האר"י ז"ל. כידוע האר"י ז"ל פירש את ספר הזוהר כמוכח מהזכרתו את ל' הזוהר פעמים רבות (כ"ד אלף פעמים). בהוצאה זו השתדלנו לציין ליד כל סעיף בזוהר היכן הוא נזכר בכתבי האר"י ובתלמוד עשר הספירות הנקרא תע"ס (שחיבר בעל הסולם).

הגהות מהרצ"א. הם הגהות וביאורים על ספר הזוהר מכת"י בעל בני יששכר זי"ע שנכתבו בשולי גליונות הזהר ותיקונים שהיו ברשותו. הגהות אלו צוינו בהערות לביאור בני היכלא במקומם.

ראה זה חדש

כתבי הסולם. במקומות בהם עוסק הזוהר בענין הנזכר בכתבי הסולם כגון תע"ס ספר ההקדמות מתן תורה פרי חכם ועוד, צוינו ההפניות במדור זה.

חסידות. על מנת להבין את משמעות דברי הזוהר באופן הנוגע למעשה צורפו מדברי ספרי החסידות לצד סעיפי הזוהר. בהיות שפנימיות התורה היא המעיין ממנו שאבה תורת החסידות את אורה, ובדברי הבעש"ט והה"מ ממעזריטש ותלמידיו מובאים דברי הזוהר בלשונם, השתדלנו לציין במקומם ככל שניתן. כל זאת כפי הנראה מרצון בעל הסולם שכתב בהק' לספר פמ"ס (אות ט) על אור תורת החסידות מהבעש"ט ופנימיות התורה שבזוהר וכתבי האר"י בזה"ל וטובים השניים מהאחד.

ביאורי הזוהר (חב"ד). עוד במהדורה זו, ציון מראי מקום לספרי חב"ד ביאורי הזוהר, תורה אור, ליקוטי תורה, התניא, ועוד. בדרך כלל צוין רק מ"מ, ולעיתים תמצית כטיפה מן הים. הרשימה נמצאת לאחר מפתח ספרי החסידות.

אור החמה. על מנת להבין במעט את גודל היקף פירוש הסולם ועד כמה התייגע בתורה לפרש את דברי הזוהר כסולת נקייה וברורה, **צירפנו** למהדורה זו (בסוף כל פרשה) **את ספר אור החמה**, בו ד' פירושים על הזוהר (הרמ"ק הרח"ו הרב אברהם גאלאנטי הנקרא הרא"ג ובעל חסד לאברהם). שאגב העיון שם יובן היטב נחיצות דיוק כל מלה בפירוש הסולם. אמנם, בדרך כלל פירוש הסולם מיוסד על כתבי האר"י ז"ל (ולא על הרמ"ק), אלא שבמקומות רבים וכשאין בדבר סתירה, נראית הכרעת הסולם כפירוש הרמ"ק. יתירה מזו, בפירוש הסולם על זוהר בהעלותך (אות ז) כתב הסולם פירוש בשם הרמ"ק והוסיף **עיין** באור החמה בהעלותך. מכאן, שראוי לכל מעמיק בלימוד הזוהר לעיין במפרשיו כדרך לימוד חלק הנגלה שבתורה הנעזר בקובץ מפרשים. למען הקל על הלומד צוינו סעיפי הסולם לצד כל ד"ה בספר אור החמה.

על כל אלו נוספה הגהה נוספת לפי הסולם, וצוינו סעיפי הזוהר לצד חלופי גרסאות ולצד מסורת הזוהר.

YAAKOV MEIR SHECHTER

President "Keren Or" Institutions

JERUSALEM

4 Tikhbar St. Tel. 972-2-3132210

יעקב מאיר שבתאי

נשיא מוסדות "קרן אור"

בניחין ירושלים תשס"א

רח' תיבאר 4 י"ב טל. 02-3132210

בעזרי"ת

אור ליום ג' שנכפל בו כי טוב כ"א טבת אך טוב לישראל - תהא שנת פרסום הזוהר הק'.

הנני מצטרף בזה לדברי ראשי ישיבת "שער השמים" שהפליאו במעלת החיבור "בני היכלא" דמלכא, שהוא פירוש וביאור נפלא מאד על סודות תורתנו הק' בספר הבהיר ספר הזוהר הק', שזכה וזיכה את דורנו דור עקבתא דמשיחא, ה"ה הגה"צ רבי יהודה ארי' לייב אשלג שליט"א, סובב והולך על דרך זקנו הרה"ק בעל הסולם זיעוועכ"א, ובו ביאורים נפלאים ציצים ופרחים המשולבים יחד עם לשונות קודש הקדשים דהאי חיבורא הזוהר הק'. ואף הוסיף מ"מ וציונים חדשים גם ישנים מספרי מרן רבינו האר"י הק' זי"ע, וזה לראשונה גם מספרי החסידות של מרן הבעש"ט הק' זי"ע ותלמידיו הק' עד הדורות האחרונים. ועוד הוסיף מדיליה כיד ה' הטובה עליו.

והנה כבר הובטחנו ע"י מחבר הזה"ק התנא האלקי רשב"י זי"ע"א, ע"ר ו'קדיש מ'שמיא נ'חית, שבחיבורא דא יפקון מבי גלותא ברחמי, ויהי"ר שיהיה לחיבור זה חלק טוב שעל ידו יזכו רבים מישראל להצטרף להיכנס להיכלא עלאה תורת הזה"ק שעד כה זעירין אינן דזכיא לזה, ויזכו ליהנות ולהתבשר מהוד קדושת ספרא דרשב"י זי"ע.

ואברך את המחבר היקר שיזכה להפיץ מעינותיו חוצה, ויזכה להוסיף עוד כהנה וכהנה חיבורים לטהרה מתוך בריות גופא ונהורא מעלא, וזכאה חולקיה.

ויושפע שפע טובה וברכה על כל המסיעים בהצדקת הרבים להפיץ מעינות הזוהר חוצה כחפץ ה', ויזכו לשמוח בשמחת הגאולה השלימה כד ניפוק מבי גלותא ברחמי בזכות האי חיבורא קדישא וימלא ה' כל משאלותם לטב ולחיים ולשלום אכ"ר.

יצחק מאיר מארגנשטערן

**רב ור"מ דק"ק יתורת חכם'
לתורת הנגלה והנסתר
פעילות ירושלים תרפכ"א**

Rabbi Y.M. Morgenstern
Rosh hayeshiva of
"Toras Chochom"
Yerushala'im

בעזרי"ת, בשני לסדר באר הפרוה שרים וגו' תשפ"ה לפ"ק

הדור אתם ראו אור בהיר בשחקים המאיר לארץ ולדרים ה"ה הביאור הנפלא **בני היכלא** על ספר הזוהר הקדוש, שבו שיכל את ידיו בחכמה אלקית לפרש עומק קדושת דברי הזוהר בלשון צך וזך ובביאור הגון במיטב הגיון על כל תיבה ותיבה ע"פ דברי הרה"ק איש האלקים שר בית הזוהר מיורדי המרכבה בעל הסולם זיע"א, בצירוף דברי מרגן ורבנן גדולי מפרשי הזוה"ק זיע"א, ובתוספת מרובה משרשי הענינים כפי היותם נדרשים בתורת אמת דתלמידי אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק' נבג"ם, אף גם זאת הראה לדעת מקורם הטהור של דברי רבינו האר"י הקדוש בדברי הזוהר הקדוש גופא, אשר דבר זה גופא ברכה מרובה יש בו כנודע לכל המעמיק בפנימיות תורת רבינו האר"י"ל.

באופן שכל הבא אל האר"ש עיניו יראו ולבבו יבין כי לא היה עד הנה כבושם הזה, באשר פנים חדשות באו לפירוש הסולם, כי מעתה הדברים שמחים ומאירים הן בהיותם מתגלים בעומק פנימיותם להאיר עיני בני היכלא דכסיפין למיעל קמי מלכא, והן לאידך בהיותם שוים לכל נפש עד שכל מבקשי ה' יוכלו בנקל לזון עיניהם מבית קדשי הקדשים לאכול לשבעה ולמכסה עתני.

כל אלה מעשה ידי רב האי גאון וצדיק נשגב מחותני ידיד ה' וידיד כל בית ישראל ה"ה הגה"צ **בוציאנא קדישא חסידא ופרישא ונהורא נפישא על ישראל הדרתו רבים יאותו לאורו פא"מ כ"ק אדמו"ר מהרי"ל אשלג שליט"א** מזו"ק טהור דין רפיש מבית זקינו הקדוש בעל הסולם זי"ע, אשר לרוב העמיקו בדברי הזוהר הק' בעמל ויגיעה שנים רבות בהיותו משים לילות כימים בעסק הזוה"ק - כנודע עבודתו בקודש נהד"ר, זכה כי תורה מחזרת על אכסניה שלה, ובזכות אבותיו המסייעתו האירו את עיניו הטהורות מן השמים לזכות לכל הברכה הזאת, אשר בזכותה יתרבו בע"ה ספסלי דבי מדרשא בעסק הזוהר הק' בהבנה פנימית בדביקה וחשיקה ומלאה הארץ דעה את הוי"ה וגו' ויפקון מגולותא ברחמי.

והנה בזה בברכה נאמנה מקרב לב לכל העושים והמעשים בהוצאת ובהפצת חיבור נפלא זה לבני היכלא דמלכא, ולכל הקרב אל מקדש ה' שנפשו איותה לחסות בצל החכמה, אשריהם ואשרי חלקם, יזכו להשלים מחשבתם הטובה וימלא ה' משאלות לבם לטובה, ויה"ר כי יפוצו מעיינותיו הק' חוצה ויתקבלו בלבות ישראל קדושים מבקשי אמונה, להאיר עיניהם ולבם באור היחוד עד כי יהיתה להוי"ה המלוכה בביאת גואל צדק במהרה דידן.

י"א אל"ט ט"ו

אברהם אביש ציינזוירט

**בנמח"ס שו"ע הזוהר
נשיא מוסדות שער זוהר חכמה באר"י ק'
רחו רמפורט 32 ירושלים
טל: 02-5829295**

בס"ד

יום רביעי כ"ג אייר ל"ח למטמונים תשפ"ה

הן ידוע כמה היה סתם וחתום ספר הזוה"ק לכל הבאים בשעריו וכמה היה קשה לעלות במדרגותיו, עד שנתגלה אורו הוך של המקובל האלוקי הגאון הקדוש מהרי"ל אשלג זי"ע בכנותו וערכו סולם בעלי שליבות מוצקות שרגליו מוצבים ארצה וראשו מגיע השמימה הי ניהו פירוש הסולם ומאז נתגלה פירושו האמיתי, כל הרוצה להכנס בגן עדן האלוקים, יבוא ויהנה מזיו השכינה כפשוטו.

אך עדיין עם כל פירושו הנפלא צריכים הם לפרושי ולמודעי להבין כראוי את דבריו החבויים בסתר עליון, ולכן שמחתי באומרים לי בית ה' נלך לחוות בזיו הזוהר הק' שהאיר לארץ זה עתה בביאור נפלא על כל דבריו שנתחבר על ידי בן בנו דין ריכא בר ריכא מגדולי חכמת האמת ה"ה הרה"צ אדמו"ר מהרי"ל אשלג שליט"א, וערך פירוש בשם '**בני היכלא**' הערוך כביאור משולב בתוכני תורת סבו בעל הסולם באופן השווה לכל נפש, והוסיף עוד הרבה נושאי כלים ועי"כ נתבארו דברי הזוהר הקדוש בדרך סלולה וברורה שווה לכל נפש כשולחן ערוך ממש כזה הראוי לעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ואף יכול לפתוח פתח לפנימיות התורה בדרך עבודה למתחילים ולמעיינים גדולים קטן כגדול.

ומה מאד שמחתי בו, כי הרי אינו דומה לימוד הזוהר עם פירוש הסולם, ללימוד ללא הפירוש, שקודם ביאורו, לא היה ביאור על הזוהר הקדוש המספיק להבנת ספר הזוהר, והוא היה הראשון שפתח וגילה סודות הזוהר לכל איש מישראל.

וכידוע, פירוש הסולם כלול מארבעה מיני חיבורים ופירושים:

החיבור האחד, בירור הגירסא והנוסח האמיתי של לשון הזוהר. שהמחבר הק' נתייע מאד להעמיד את הגירסא על מכונה, ותקון הגירסא האמיתית היא עמל התורה אשר עמלו בו כל חכמי ישראל במשנה בגמרא ובראשונים, ובפרט בזה"ק, ידיעת הגירסא האמיתי מסייעת ביותר להבנת הדברים, כאשר שינוי אפילו של תיבה אחת בסתרי תורה, יכולה לשנות הענין.

החיבור השני, הוא פירוש המילות - לשון הזוהר כולה, לשון ארמי, וברובה מלישנא דירושלמי דתנא לישנא קלילא, וגם הבקיאם ביותר בלשון התלמוד בבלי, עדיין יגיעים הרבה אפילו על פירוש המילות של לשון קודשו של ספר הזוהר.

ואף כי כל מפרשי הזוהר ביארו לשונות הזוהר, אבל כולם פירשו רק מעט מועיר, אבל המחבר הק' עשה פירוש על כל תיבה בזה"ה, ופירושו מיוסד על אדני פז, ובניו גם ממקומות אחרים בזה"ה, על לישנא דתלמודא, על התרגום, על הערוך, ועוד. כי לפני הפירוש, היה צריך להתיעג מאד בפירוש המילות, ומשיצא הפירוש, כל הלומד זוהר הק' יכול ללמוד בשטף בהבנה של כל תיבה ותיבה, ואחרי הלימוד במאות דפי זוהר עם פירוש הסולם, יכולים כבר ללמוד זוהר לבד, כי כבר רגילים בפירוש המילות.

החיבור השלישי, הוא ביאור הפשט בדברי הזוהר, והכל מתוך עמקות נפלאה בין בגולה בין בסתר, דרכים נוראים ומופלאים שמוציא מתוך דברי הזוהר, ויש מקומות שהקדמונים לא פירשו כלום, והפירוש ממש מאיר העינים בהבנת הדבר.

החיבור הרביעי, שערך פירושו כרצון הבעש"ט הק' ותלמידיו הק' שיהיו הלימוד בזה"ה וכתבי אר"י"ל לעובדא ולמעשה בעבודת השם כדי להעלות ולרומם את האדם ולעורר פנימיות הלב לעבודתו יתברך. וברוב המקומות בפירוש הסולם מביא מדברי החסידות, וכיצד דבריהם מתפרשים בזה"ה.

ועתה קם נכדו והמשיך בפועל זקינו הקדוש, והוציא לאור את החיבור הנפלא הזה 'בני היכלא', אשר מבאר יותר הדברים, הכל בלשון קלה ונקיה, ובאופן השווה לכל נפש. ופירוש זה יש בכוחו לעשות מהפכה גדולה מאד בהבנת לימוד הזוהר, ולגרומ להרבה אנשים לבוא בשעריו. ואשר על כן, ראוי לכל אחד ואחד להחזיק הספר בביתו, והלאוי שיהיה הספר הנפלא הזה בכל בית מדרש, וירבו ההוגים בו.

ובדור יתום אשר כזה, אשר אנו זקוקים לרחמי שמים מרובים, ובענותתנו שרבו, עבר קציר כלה קיין ועדיין לא נושענו. אך מאידך גיסא משמרים מיהב יחבי, וסיענו לן שדווקא דור חלש כזה, יהיה לו שייכות עם הרשב"י, על ידי פירוש הנפלא הזה המביא ללימוד הזוהר בהבנה.

ואין ספק שדברי הזוהר הק' 'שבחיבורא דא יפקון מן גלותא' מוסכים על לימוד הזוהר בהבנה, וכמו שמובא בספר ביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי זי"ע (בהקדמה) בשם אביו בעל ה'תניא' דמ"ש בחיבורא דא יפקון מן גלותא היינו דווקא בעיין גדול, ועל ידי פירוש בעל הסולם, ובפרט עם הביאור 'בני היכלא', הרי יוכל כל אחד ללמוד בהבנה באופן שיתקיים ויתגלה מאמר הזוהר הנ"ל.

ובזי"ע יזכנו במהרה לראות בחזית ציון וירושלים, וערבה לה' מנחת יהודה, וכל דכסיפין למיחיו זיו דועיר אנפין, יהון הכא בבני היכלא ובסיעתא דשמיא יפקון מן גלותא, במהרה בימינו אמן.

מא סעי' קיט-קכב

ביאור בני היכלא - אמור

מאמור סעודה ג' דשבת בעיו"ט

קיט **אַמֶר רבי אֶלְעָזָר**^[א], שואל **סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבְּתָא**^[ב], **פֶּד אַעֲרַע בִּיה אוֹשְׁפִיזָא**^[א], סעודה ג' ביו"ט שחל בשבת היינו שבת שיש בו חג שהוא אורח (היינו ב' ימי ראש השנה). **שֶׁבְקִין לִיה אוּ לא שֶׁבְקִין לִיה**, האם עוזבים ומבטלים את סעודה ג' [כדי שסעודת ליל ב' של ר"ה תיאכל לתיאבון], או אין מבטלים אותה. ומפרש את צדדי השאלה. **אִי לא שֶׁבְקִין לִיה**, אם אין עוזבים ומבטלים את סעודה ג', אלא מקיימים אותה, **אַשְׁתַּכַּח אוֹשְׁפִיזָא דְּחִיָּיא מִפְתּוּרָא דְּמַלְכָּא**, נמצא שבסעודה זו האורח נדחה משולחן המלך [כיון שאין לחג האורח כל חלק בסעודה זו], וכן האורח נדחה מסעודת ליל יו"ט [שני של ר"ה, שלא תיאכל לתיאבון]. **אִי שֶׁבְקִין לִיה**, ואם מבטלים את הסעודה, **אַשְׁתַּכַּח פְּגִימוּ בְּסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא**. נמצא פגם וחסרון בסעודות שבת שהם שולחן המלך.

תשובת ר"ש לשאלת ר' אלעזר ע"י משל.

(קכ) אַמֶר לִיה הַשִּׁיב רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אביו לר' אלעזר בנו, **לְמַלְכָּא מַשֵּׁל לְמַלְךְ** [הנמשל הוא שבת שסעודות שבת הם סעודות של המלך]. **דְּאִיעֵרַע בִּיה אוֹשְׁפִיזָא**, שנודמו לו אורח. **וְנָטִיל מִיַּכְלָא מְקַמֶּיהּ, וְסָלְקָא לְאוֹשְׁפִיזָיְהּ**, נטל המלך מוהמאכלים שלפניו ונתן לאורח. **אַשְׁתַּכַּח נִמְצָא, אָף עַל גַּב מַלְכָּא אֶבְל אַבְל עַמִּיּה**, שאמנם המלך לא אכל עם האורח, בכל זאת **מְמִיכְלָא דְּמַלְכָּא קָא אָכִיל**, מאכל האורח הוא ממאכלו של המלך, **וּמַלְכָּא יָהִיב לִיה לְמִיכָל**. והמלך הוא שנתן לו לאכול. הנמשל הוא, שהשבת שהיא סעודת המלך מבטלת את סעודה ג' לכבוד האורח, ומוותרת את האכילה לסעודת ליל יו"ט [ליל יו"ט שני של ראש השנה]^[א]. נמצא שהאורח [סעודת ליל החג] אוכל משלחנו של המלך, אע"פ שהמלך אינו אוכל עמו אז. וְכָל

דָּא, בְּגִין דְּהוּא אוֹשְׁפִיזָיְה דְּמַלְכָּא. כל זה הוא משום שהחג עצמו אורחו של המלך [שיו"ט ראשון של ר"ה חל בשבת]. מה שאין כן כאשר יו"ט חל להיות ביום א', שאז סעודה ג' של שבת היא בערב יו"ט, אין מבטלים אותה כיון שעדיין אין היו"ט אורחו של המלך. וּבְבִי שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא^[ח], **לֹא חִיַּישׁ לְאוֹשְׁפִיזָא בְּשַׁעֲתָא דָּא**, לא נהגו כך, ולא חששו לכבוד האורח עד כדי לבטל סעודה ג' של שבת. אלא אכלו סעודה ג', וּלְבַתֵּר מִסְדְּרֵי פְתוּרָא לְאוֹשְׁפִיזָא. ולאחר מכן היו עורכים את השולחן לסעודת החג.

קכא) בְּהָיא יוֹמָא^[ט] ביום שבת **מְלוּלָא אָסִיר**^[ח], דיבור חול אסור^[ח], **הה"ד** זהו שנאמר **מ'מִצּוּא חֲפָצָךְ וְדָבָר דְּבָרִי** (ישעיה נח יג). **וּתְנֵן וּלְמַדְנוּ** שהפסוק נדרש **ח'פָּצָךְ כְּתִיב**^[ט], היינו איסור דיבור בענייני חפצין [אבל חפצי שמים מותר]. **בְּגִין דְּהָא יוֹמָא פֶּל מְהִימְנוּתָא אַתְקַשְׁר בִּיה**. משום שיום זה הוא קשר כל האמונה, היינו חיבור ספירת מלכות למודרגות עליונות. על כן אסור כל דיבור של חול. [כנודע מסדר מחשבה קול דיבור, שהדיבור הוא במדרגת מלכות].

קכב) אָ"ל רַבִּי אֶלְעָזָר, לר"ש שואל על דבריו שהשיב לו [לעיל אות קכ] ששבת שהיא ערב יו"ט [גגון שחל יו"ט במוצאי שבת] אין מבטלים סעודה ג', אלא רק בב' יו"ט של ר"ה כשחל יום א' שבת, **וְהִיךְ עֲבִידָנָא**^[י] **דְּלֹא לִסְדָּרָא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְאוֹשְׁפִיזָא**, על פי מנהגנו [הנ"ל אות קכ] שאין מבטלים סעודת המלך לכבוד האורח בשבת שהיא ערב יו"ט, **דְּדָא הִי אַרְבִּיטָּר בִּי"ד נִיסן** [ערב פסח] **דְּחַל לְהוּיָת בְּשַׁבְּתָא, סָלְקָא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְפִסְחָא**, אנו כן מבטלים את סעודת המלך שהיא סעודה ג' לכבוד חג הפסח, **אָף עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ אוֹשְׁפִיזָיְה**. שהוא אינו אורח של השבת אלא חל להיות רק במוצאי שבת.

הרמ"ק (באורח' כאן) כתב על דברי זוהר דלהלן ב' דרכים. דרך א', שהם דברי בי רב המנונא. להוכיח שקדושת שבת גדולה משל יו"ט, עד כדי שאפי דבור אסור וכו' משא"כ ביו"ט שמיאלכת אוכל נפש מותרת בו. לפיכך אין ראוי שמלך גדול יחלוק כבוד לעבד לו לבטל משמו סעודה ג'. דרך ב', שאלו הם דברי ר"ש, החזיר לדבריו הראשונים, שאע"פ שכן מבטלים סעודה ג' בשבת כאשר חל יו"ט א' של ראש השנה ב' אין, אזי גורע מקדושת השבת מפני שכבודו עמו וקדושתו ניכרת גם בדבור וכו'. מה שאין כן יו"ט שאוכל נפש מותר בו, אם לא נכבדו בסעודותיה הוא מתבטל, לכן ראוי לשבת לכבד את אושפיוז יו"ט מפני קטנותו, עכ"ל הרמ"ק. [ז] מלולא אסיר. לכאזי היינו שיטת ר"ש, כמ"ש בתוס' (תורה' שלא, שבת ק"ג). מובא במסורת הש"ס כאן. בחלק החסידות כאן, מובא פירוש החזון מלובלין המובא בספה"ק עטרת צבי על זוהר ב"א (שנה, א' לב), העוסק בעניני דיבור בשבת. בחלק הגי' כאן ד"ה דיבור בשבת, ביאור נוסף. [ח] דבור חול אסור בשבת. במסוה"ס כאן יש רשומ"מ. וכן מתבאר בהרחבה לקמן בזהר אמור (רע"ד רעז, מ' דבור בשבת, ג' קה). [ט] חפצך. היינו חפצין, שהם ענייני חול, כדאיתא בגמ' **שבת (קג)** מובא במסורת הש"ס כאן. שהוא טעמו של רבי יהושע בן קרחה. **אגב אורחא, בתוס'** (שם, ד"ה רבי יהושע) הביא בשם יש מפרש, שהוא בנו של רבי עקיבא. עוד נראה לבאר את ל' זוהר **ח'פָּצָךְ כְּתִיב**, שמדייק את האות ך' שבמלה חפצך', הורמות לשייכות אליך. שאלו הם החפצים האסורים בשבת, ולא חפצי שמים. היינו כעין הנדרש בגמ' (פרסות יא. סוכה כה). ברין העוסק במצוה שהוא פטור מן המצוה מן הנאמר **יבלכתך בדרך, החלוק לענייני רשות**, חייב במצוה אבל ההולך לדבר מצוה פטור. חז"ל הגמ', דתניא **ב'שבתך בביתך' פרט לעוסק במצוה יבלכתך בדרך'** פרט לחתן וכו'. מאי בשבתך ובלכתך. בשבת דידך ובלכת דידך הוא דמחייבת הא דמצוה פטירה. מלבד שכל דין' שהעוסק במצוה פטור וכו', נאמר כך באופן שאינו יכול לקיים שניהם. כמיא חז"ל (תורה' שלחו סוכה כה), שאז פטור מן המצוה כבדין פרוטה דרב יוסף (נדרים לג:). אבל ביכול לקיים שניהם אינו פטור. לפי"ז יובן החיוב שכתב הרמב"ם (פרס, הל' דעות פ"ג ה'ג) חז"ל, ועל ענין זה צוה חכמים ואמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים והוא שאמר שלמה בחכמתו (מדרש' מפלי ג') **בכל דרכיך דעוהו והוא יישר אורחותיך**. [ז] והיך עבידנא וכו'. כל מאמר זוהר כאן מתפרש ע"י הרח"ו (באורח' כאן) באופן אחר. וכאן פירש את שאלת ר' אלעזר על דבי רב המנונא וכו'.

עיון

עיון ד"ה סעודות שבת. בסוף הספר. וַיֵּן **(קכ) עיון ד"ה רב המנונא סבא שהיה בבבב**. בסוף הספר. **עיון ד"ה דיבור בשבת**. בסוף הספר.

מסורת המדרש

קכא) דיבור בשבת. ויק' (סוף פרשה יד) **מִמִּצּוּא חֲפָצָךְ** מכאן אסור לאדם לתבוע צרכיו בשבת וכו'. ודבר דבר' אימיה דרשב"י. כד הות משתעריא מותר מליין בשבת הוה אמר לה שבתא היא והות שתקא. (מבוא בדברי ר"ת בתורה' שלא. שבת ק"ג: הכוחה שדבור חול היינו לא דוקא מקח וממכר כפרשי"י שם, כדברי המדרש איתא בזהר

ב"א (שנה, ח"א לב).

—●—●—●—●—●—●—●—●—●—

מסורת הכול"ם

קיט) סעודות בשבת (ג) סעודות. יתרו (תמו, מ' זכור את יום השבת לקדשו, ב' פסח, ו' יהודה אמר, תלת סעודות בשבתא וכו', **שם** (תמ) בגי"כ בעי לסדרא פתוריה תלת זמני וכו'. **שם** (תג-תח, ב' פסח-ה) ב"מ. **שם** (תסח-ב' פסח-ה) א"ר יוסי אלין תלת סעודות מוהימנטא. דאברהם יצחק ויעקב כללין בהו. **וכן שם** (תסו, ב' פסח). ויקהל (קסו, מ' בשבת יתירה, ב' דר') ובג"ד בעי למיכת ליה עונגא במיכלא ובמשתאי תלת זמנין בתלת סעודתא תלתל דרגי מוהימנטא ככה דאקומה (כפי

הפוסל ציין לוהר יתר תה-תנח). **אמור** (קית, ב' בבאי יומא תלת סעודותאן בעיין בני מלכא לומנא ולסדרא פתורי. **אמ"ז** (מו, מ' תלת סעודתי דשבתא, ג' רפח) ובעי ב"נ למחדי בתלת סעודתי דשבתא וכו'. ובעי ב"נ לסדרא פתורא ולמיכל תלת סעודתי דמוהימנטא ולמחדי בהו. **רקע"ט קַבֵּל** (מ"א, מ' ששה דברים לעבד בפעוטה, ג' רע"ג). לחקנא שתי ככרות לשבת. למיכל תלת סעודותין. **א"ר שם** (פח, ג' רעג). וז"ל **אח"כ** (פ"ח פמ"ב, מ' ג' סעודת שבשבת, ד"י מח ט"א) **אלכולוהו היום** כי שבת היום לח' היום אל תמצאוהו בשדה', תלת זמנין היום כחושבן תלת סעודות דאתקריאו ענג. (נפטרות וכו'). וז"ל **אח"כ** (פר-צח, מאמר ב' ב' סעודת שבשבת) ב"מ.

סעודה ג' בשבת. **אמור** (ק"ט קכ). מ' סעודה ג' דשבת בעינ"ט, ג' דר: ב"מ. **שם** (קכד, ג' צה). דבור ר"ש, **אח"כ** (פ"ח פמ"ב, מ' ג' סעודת סעודתא דשבתא אפילו וכו'. **הפוסל**, סעודה ג'. **אמ"ז** (מו, מ' תלת סעודתי דשבתא, ג' רפח). אר"ש אסדהנת עלי וכו'. דהא מן יומאי לא שכיבא אלין ג' סעודתי וכו'. **(קכא) דיבור בשבת (ממנצא) חפצך ודברי דברי**.

תיקוני' **סוף ת"י פס** (ד"י מה חתי צ"ב) עריכין ישראל למעבד לה שנינו בכלא. ואידו דבור דחול דאידו אסור בשבת. **ב"א** (שנה, א' לב). דבור אקרי שבת. דבור דחול אסור בשבת. (מכאן והלאה לא נוס בחוליו נפסאות. חז"ל לא פירש) וכן הוה עבדי ר"ש כד חמי לאמהיה דהות משתעיא הוה א"ל **אמא תנווך** שבת הווא ואסיר, ב"מ. וכן כתב רות בתורה' שלא, שבת ק"ג: בשם מדרש ויקי' סוף פרשה דר', **הכול"ם**. בסוד היחוד דמחשבה קול ודבור, דבור נקרא שבת, נוק' במוחזן דגדלות. **פירוש** החזון מלובלין לוהר ב"א הנ"ל, מובא בחלק החסידות לוהר אמור (אות קכא) מספר עטרת צבי. **בשלא** (עכ"פ, ב' מו חתי צ"ב) דברי ר' אבא (ע"י מ'מנצו חפצך ודברי דברי', והא אתמר בגין דהתיא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא, ע"י ומאן דיתב מענגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פמיטו פגים ביומא קדישתי, צג וק' ג' אלם) דברי ר' חייא, וא"ת מלה מה אתער. אלא הכי תניב **וידבר דר'**, הווא דבר אתער מלה תערא לעילא דאקרי דבר **אמור** (קכא, ג' דר: דברי ר"ש, בבאי יומא מלולא אסור הה"ד מ'מנצו חפצך ודברי דבר' (ישעיה נח יג) שלא תדבר מחפצך. **אמור** (רע"ד רעז, מ' דבור בשבת, ג' קה). דברי ר' יצחק, (טעם וידבר דבר'), דבור חול מעורר חול בקודש ומוגם בשבת. (כל שאינו קודש הוא חול. הפוסל ציין לדברי ר' חייא בזהר **אמור** ק"ד). **אמור** (שה, יג מ' התפננה בשבת, ג' קה) דברי ר' יוסי, ודבר דבר', **הפוסל**, שיעסוק בתורה.

אמור

(רפ"י דף צ"ד ע"ב)

קיט) אַמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבְּתָא, פֶּד אַעֲרַע בִּיה אוֹשְׁפִיזָא, שֶׁבְקִין לִיה אוּ לא שֶׁבְקִין לִיה, אִי לא שֶׁבְקִין לִיה, אַשְׁתַּכַּח אוֹשְׁפִיזָא דְּחִיָּיא מִפְתּוּרָא דְּמַלְכָּא, אִי שֶׁבְקִין לִיה, אַשְׁתַּכַּח פְּגִימוּ בְּסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא.

(קכ) אַמֶר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, לְמַלְכָּא דְּאִיעֲרַע בִּיה אוֹשְׁפִיזָא, וְנָטִיל מִיַּכְלָא מְקַמֶּיהּ, ״וְנָטִיל לְאוֹשְׁפִיזָיְה, אַשְׁתַּכַּח אָף עַל גַּב דְּמַלְכָּא לֹא אָכִיל עַמִּיּה, מְמִיכְלָא דְּמַלְכָּא קָא אָכִיל, וּמַלְכָּא יָהִיב לִיה לְמִיכָל. **וְכָל דָּא, בְּגִין יְהוּא אוֹשְׁפִיזָיְה דְּמַלְכָּא**. **וּבְבִי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, לֹא חִיַּישׁ לְאוֹשְׁפִיזָא בְּשַׁעֲתָא דָּא, וּלְבַתֵּר מִסְדְּרֵי פְתוּרָא לְאוֹשְׁפִיזָא**.

קכא) בְּהָיא יוֹמָא מְלוּלָא אָסִיר, הה"ד **מ'מִּצּוּא חֲפָצָךְ וְדָבָר דְּבָרִי** (ישעיה נח יג), **וּתְנֵן חֲפָצָךְ כְּתִיב**, בְּגִין דְּהָא יוֹמָא פֶּל מְהִימְנוּתָא אַתְקַשְׁר **בִּיה**.

קכב) אָ"ל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהִיךְ עֲבִידָנָא דְּלֹא לִסְדָּרָא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְאוֹשְׁפִיזָא, דְּהָא אַרְבִּיטָּר דְּחַל לְהוּיָת בְּשַׁבְּתָא, סָלְקָא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְפִסְחָא, אָף עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ אוֹשְׁפִיזָיְה.

 מסורת זוהר	 ח'לופי גרסאות
(ב (ישעיה נח) לעיל אות קיז צ"ש.	ח'לופי גרסאות קכ. מ. וסלקיה. נ. הוהו. קכב. ס. לסלקא.
מאמר	הפוסל'ם
מאמר סעודה ג' דשבת בעיר"ט	סעודה ג' דשבת בעיר"ט

קיט) א"ר אֶלְעָזָר וכו': אר"א, סעודה שלישית של שבת, כשקרה בו אורח, דהיינו יום טוב, עוזבים אותה את הסעודה שלישית, או אין עוזבים אותה. אם אין עוזבים אותה, אלא שאוכלים סעודה שלישית, נמצא שהאורח, דהיינו סעודת ליל יו"ט ב', נדחה

משלחן המלך, כי מחמת סעודה השלישית אינו יכול לאכול לתאבון סעודת ליל יו"ט ב'.

ו**אם עוזבים אותה**, דהיינו שאין אוכלים סעודה שלישית, נמצא פגם בסעודות המלך, ו**אם עוזבים אותה**, דהיינו שאין אוכלים סעודה שלישית, נמצא פגם בסעודות המלך.

קכ) א"ר ר"ש אבוי וכו': אמר לו ר' שמעון אביו. בדומה למלך, שקרה לו אורח, ולקח המאכל ממנו ונתן אל האורח. נמצא אע"פ שהמלך אינו אוכל עמו, הוא אוכל המאכל המלך והמלך נתן לו לאכול. אף כאן השבת מבטלת סעודה השלישית, כדי שהאורח, שהוא ליל יו"ט ב', תהיה סעודתו לתאבון. ונמצא שסעודת ליל יו"ט המאכל של אבל מיומי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבתא אפילו וכו'. **סעודה ג' בשבת**. **אמור** (ק"ט קכ). מ' סעודה ג' דשבת בעינ"ט, ג' דר: ב"מ. **שם** (קכד, ג' צה). דבור ר"ש, **אח"כ** (פ"ח פמ"ב, מ' ג' סעודת סעודתא דשבתא אפילו וכו'. **הפוסל**, סעודה ג'. **אמ"ז** (מו, מ' תלת סעודתי דשבתא, ג' רפח). אר"ש אסדהנת עלי וכו'. דהא מן יומאי לא שכיבא אלין ג' סעודתי וכו'. **(קכא) דיבור בשבת (ממנצא) חפצך ודברי דברי**.

תיקוני' **סוף ת"י פס** (ד"י מה חתי צ"ב) עריכין ישראל למעבד לה שנינו בכלא. ואידו דבור דחול דאידו אסור בשבת. **ב"א** (שנה, א' לב). דבור אקרי שבת. דבור דחול אסור בשבת. (מכאן והלאה לא נוס בחוליו נפסאות. חז"ל לא פירש) וכן הוה עבדי ר"ש כד חמי לאמהיה דהות משתעיא הוה א"ל **אמא תנווך** שבת הווא ואסיר, ב"מ. וכן כתב רות בתורה' שלא, שבת ק"ג: בשם מדרש ויקי' סוף פרשה דר', **הכול"ם**. בסוד היחוד דמחשבה קול ודבור, דבור נקרא שבת, נוק' במוחזן דגדלות. **פירוש** החזון מלובלין לוהר ב"א הנ"ל, מובא בחלק החסידות לוהר אמור (אות קכא) מספר עטרת צבי. **בשלא** (עכ"פ, ב' מו חתי צ"ב) דברי ר' אבא (ע"י מ'מנצו חפצך ודברי דברי', והא אתמר בגין דהתיא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא, ע"י ומאן דיתב מענגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פמיטו פגים ביומא קדישתי, צג וק' ג' אלם) דברי ר' חייא, וא"ת מלה מה אתער. אלא הכי תניב **וידבר דר'**, הווא דבר אתער מלה תערא לעילא דאקרי דבר **אמור** (קכא, ג' דר: דברי ר"ש, בבאי יומא מלולא אסור הה"ד מ'מנצו חפצך ודברי דבר' (ישעיה נח יג) שלא תדבר מחפצך. **אמור** (רע"ד רעז, מ' דבור בשבת, ג' קה). דברי ר' יצחק, (טעם וידבר דבר'), דבור חול מעורר חול בקודש ומוגם בשבת. (כל שאינו קודש הוא חול. הפוסל ציין לדברי ר' חייא בזהר **אמור** ק"ד). **אמור** (שה, יג מ' התפננה בשבת, ג' קה) דברי ר' יוסי, ודבר דבר', **הפוסל**, שיעסוק בתורה.

מא סעי' קיט-קכב

מסורת הש"ס

קיט) סעודות שבת. שבת (ק"ז). ת"ר כמה סעודות שבת. שבת חייב אדם לאכול בשבת. שלש. רבי **הירקא** אמור ארבע. אריווח וטענים מקרא אחד דרש', **וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה אֲבֹתֵינוּ הָיוּם כִּי שַׁבַּת הָיוּם** (לח' היום' אל משהו ביהדיק' (בשלה, שמות טו טה). ור' בידקא סבר הני תלתא היום' לבר מאורתא. ורברנן שבי' וַיֵּאמֶר דאורתא. **רש"י**, תלתא היום, לנטין שלש סעודות. **ב"א**, **שם** (ק"ח-ק"ח). אר"ש בן פוי ארבי"ל משום בר קפרא כל המקיים ג' סעודות בשבת ניצול מג' פורעניות. מחבול של מטיח ומדינה של גיהנם וממלחמת גוג ומגוג וכו'. אריווח משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שני' **ז'א תתענג** על ח' והרכבתין על בבית' ארין והאכלתין (ק"ח). נחלת יעקב אבין' (ישעיה נח יד). ורב"י אמר ניצול משעבוד לגלות וכו'. א"ר יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנין לו נשאלות לבו שני' **וַתתענג** על ח' יתן לך **נשאלות לבך** (תהי לו ד). ענג זה אינו יודע מהו כשחזאו אמור' **וַיִּקְרָאתָ לַשַּׁבָּת קַנְיָ** (ישעיה נח יז) הוא אמר ר' ענג שבת וכו'. אמר רבי יוסי יתא חלקי מאוכלי שלש סעודות בשבת. הפוסל בהשעלות

 מסורת זוהר	 ח'לופי גרסאות
(ב (ישעיה נח) לעיל אות קיז צ"ש.	ח'לופי גרסאות קכ. מ. וסלקיה. נ. הוהו. קכב. ס. לסלקא.
מאמר	הפוסל'ם
מאמר סעודה ג' דשבת בעיר"ט	סעודה ג' דשבת בעיר"ט

קיט) א"ר אֶלְעָזָר וכו': אר"א, סעודה שלישית של שבת, כשקרה בו אורח, דהיינו יום טוב, עוזבים אותה את הסעודה שלישית, או אין עוזבים אותה. אם אין עוזבים אותה, אלא שאוכלים סעודה שלישית, נמצא שהאורח, דהיינו סעודת ליל יו"ט ב', נדחה

משלחן המלך, כי מחמת סעודה השלישית אינו יכול לאכול לתאבון סעודת ליל יו"ט ב'.

ו**אם עוזבים אותה**, דהיינו שאין אוכלים סעודה שלישית, נמצא פגם בסעודות המלך, ו**אם עוזבים אותה**, דהיינו שאין אוכלים סעודה שלישית, נמצא פגם בסעודות המלך.

קכ) א"ר ר"ש אבוי וכו': אמר לו ר' שמעון אביו. בדומה למלך, שקרה לו אורח, ולקח המאכל ממנו ונתן אל האורח. נמצא אע"פ שהמלך אינו אוכל עמו, הוא אוכל המאכל המלך והמלך נתן לו לאכול. אף כאן השבת מבטלת סעודה השלישית, כדי שהאורח, שהוא ליל יו"ט ב', תהיה סעודתו לתאבון. ונמצא שסעודת ליל יו"ט המאכל של אבל מיומי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבתא אפילו וכו'. **סעודה ג' בשבת**. **אמור** (ק"ט קכ). מ' סעודה ג' דשבת בעינ"ט, ג' דר: ב"מ. **שם** (קכד, ג' צה). דבור ר"ש, **אח"כ** (פ"ח פמ"ב, מ' ג' סעודת סעודתא דשבתא אפילו וכו'. **הפוסל**, סעודה ג'. **אמ"ז** (מו, מ' תלת סעודתי דשבתא, ג' רפח). אר"ש אסדהנת עלי וכו'. דהא מן יומאי לא שכיבא אלין ג' סעודתי וכו'. **(קכא) דיבור בשבת (ממנצא) חפצך ודברי דברי**.

תיקוני' **סוף ת"י פס** (ד"י מה חתי צ"ב) עריכין ישראל למעבד לה שנינו בכלא. ואידו דבור דחול דאידו אסור בשבת. **ב"א** (שנה, א' לב). דבור אקרי שבת. דבור דחול אסור בשבת. (מכאן והלאה לא נוס בחוליו נפסאות. חז"ל לא פירש) וכן הוה עבדי ר"ש כד חמי לאמהיה דהות משתעיא הוה א"ל **אמא תנווך** שבת הווא ואסיר, ב"מ. וכן כתב רות בתורה' שלא, שבת ק"ג: בשם מדרש ויקי' סוף פרשה דר', **הכול"ם**. בסוד היחוד דמחשבה קול ודבור, דבור נקרא שבת, נוק' במוחזן דגדלות. **פירוש** החזון מלובלין לוהר ב"א הנ"ל, מובא בחלק החסידות לוהר אמור (אות קכא) מספר עטרת צבי. **בשלא** (עכ"פ, ב' מו חתי צ"ב) דברי ר' אבא (ע"י מ'מנצו חפצך ודברי דברי', והא אתמר בגין דהתיא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא, ע"י ומאן דיתב מענגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פמיטו פגים ביומא קדישתי, צג וק' ג' אלם) דברי ר' חייא, וא"ת מלה מה אתער. אלא הכי תניב **וידבר דר'**, הווא דבר אתער מלה תערא לעילא דאקרי דבר **אמור** (קכא, ג' דר: דברי ר"ש, בבאי יומא מלולא אסור הה"ד מ'מנצו חפצך ודברי דבר' (ישעיה נח יג) שלא תדבר מחפצך. **אמור** (רע"ד רעז, מ' דבור בשבת, ג' קה). דברי ר' יצחק, (טעם וידבר דבר'), דבור חול מעורר חול בקודש ומוגם בשבת. (כל שאינו קודש הוא חול. הפוסל ציין לדברי ר' חייא בזהר **אמור** ק"ד). **אמור** (שה, יג מ' התפננה בשבת, ג' קה) דברי ר' יוסי, ודבר דבר', **הפוסל**, שיעסוק בתורה.

קיט) סעודה שְׁלִישִׁית בשבת. שפ"א (בראשית שנת תרמ"ח). במדרש 'יכולו השמים' כו' שנעשו כלים. דכל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא. ולכן בשבת ע"י הביטול שנתבטל הבריאה אליו ית' שלא יהי' דבר נפרד בפ"ע. ונתברר שהכל הנבנה להיות כלי לתשמישו ית' או שורה ברכה כמאמר חז"ל כלי מחזיק ברכה והוא השבת שנקרא שלום. ומהו מתקיים בכל שבת. ואוחז"ל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים נחלת יעקב אבין כו'. כי מצות עונן שבת הוא לברר כי כל הברכה והפרנסה בימי השבוע הוא רק כבח השבת וזה ה' סעודות של שבת וחז"ל דרשו (גמ' שבת ק"ד) מג"פ היום בפי' המן (בשלה, שמות טו טה).

מב סעי' קנב-קכה

קבג) ומשיב **אָל** ר"ש לר' אלעזר **הָכִי אַמְינָא** כך אני אומר [להלן] חוזר על דבריו לדעיל אות כ] **דָּאֵי הוּא אוּשְׁפִיזִינְה**, שאם החג הוא אורחו של השבת, כגון שחל יו"ט א' של ר"ה בשבת, **יִכְלָא לִסְלָקָא לֵיה**, אפשר לבטל את סעודה ה' לכבוד האורח, היינו ליתן לחג את הסעודה הזו [כדי שסעודת החג תיאכל לתיאבון]. **וְאֵי לֹאֹ לֹא סְלָקָא לֵיה**. ואם החג אינו אורח של השבת כגון שהחג חל להיות רק במוצאי שבת, אין מבטלים את סעודה ג' של שבת [ואין נותנים את הסעודה הזו לאורח]. **וְאֵי נִימָא** ואם תאמר להקשות ד"ד מיום ערב פסח **דָּחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת**, שאז **אֲתַדְחִיאי סַעֲוִדְתָּא דְּמִלְכָּא מִקְמֵי סַעֲוִדְתָּא דְּפִסְחָא**. נדחית סעודה ג' של שבת ממני פסח אע"פ שהחג אינו אורח של השבת, יש להשיב, **שְׁאֵנִי שׁוֹנֵה הוּא חָג פִּסְחֵי, דְּסָבְרִינְהּ דְּשַׁבַּת** שסעודה ג' של שבת **אֲתַדְחִיאי בְּכַמְּהָ גְּזוּינֵי**, נדחית מפני החג מכמה סיבות. **חַד**, סיבה ראשונה, **בְּגִין** משום מצוות אכילת **מִצּוֹת וּמִרּוֹרִים** (בהעלותך, במדבר ט יא), **דְּבָעֵי בַר נֶשׁ דְּיִשְׁתַּכַּח תַּאיבָא**. שצריך כל אדם לאכלם בתיאבון, ואם יאכל סעודה ג' בזמנה לא יוכל לקים את מצוות אכילתם כראוי. **וְחַד**, סיבה נוספת היא, **בְּגִין** משום **פִּסְחֵי** שיש בו איסור חמץ, **וְהָא שְׁהֵי נֶהְמָא לֹא אֲשַׁתְכַּח** כל חמץ כבר אינו בנמצא בשבת זו **מו' שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה**^[א], משענה שישית והלאה. משום כך אי אפשר לקיים סעודה ג' כדינה, **דְּסִדְרָא דְּפִתּוּרָא בְּלֹא נֶהְמָא**, כיון שעריכת השולחן בלא לחם, **לֹאֹ הוּא סוּדְרָא**. אינה נקראת סעודה.

קכד) שואל **וְאֵי תִימָא בְּחֻמְרָא**, ואם תאמר הרי אפשר לקיים סעודה ג' בשתיית יין, ומדוע צריך לבטלה לגמרי [בזמנים הנ"ל]. ומשיב **חֻמְרָא**

ביאור בני היבלא - אמור

שְׁאֵרֵי, אכן ביין מותר, ואין זה מגרע מסעודת החג. **בְּגִין דְּתַאיב לְבָא**^[יב]. משום שהיין גורר לאכילה ואינו מוקלם את התיאבון בסעודת החג. **אֲבָל** בכל זאת, **מִיּוּמֵי**^[יא] **אֲשַׁתְדַּלְנָא** בכל ימי השתדלתי **דְּלֹא בְטִילְנָא סַעֲוִדְתָּא דְּשַׁבַּת**^[יד]. שלא לבטל שום סעודת שבת, **אֲפִילוּ אֵינּוֹן יוֹמֵי, דְּאֲשַׁתְכַּח בֵּיה**. גם בימים הנ"ל שנמצא בהם חג אורח, שמותר לבטל בהם סעודה ג'. **בְּהָא יוֹמָא חָקֵל דְּתַפּוּחִין קִדִּישִׁין אֲתַבְרָה**, משום שביום שבת ספירת מלכות הנקראת שדה תפוחים, מתברכת, **וּמִתְבָּרְכֵן עֲלָאִין וְתַתָּאִין**, והברכה היא לכל מדגות העליונות והתחתונות, **וְהָא יוֹמָא קְשׁוּרָא הוּא דְּאוֹרִייתָא**^[טו]. ויום שבת הוא קשר ספירת מלכות לתורה. לכן השתדל שלא לבטל את סעודה ג'. שהתורה שבכתב היא במדרגת יעקב, וכן סעודה ג' דשבת בבחי' יעקב, כנאמרי על המקיימה 'ואכלתיו נחלת יעקב אביך'. כדאיתא בהדיא דברי ר"ש בוורר יתרו (תנא, נדנ, מ' זכור את יום השבת לקדשו, ב' פח-פחג).

קכה) **א"ר אבא, הָכִי הוּה עֲבִיד** כך היה עושה ר' **שְׁמַעוֹן, בְּזַמְנָא** באותם זמנים **דְּאֲסַתְלַק סַעֲוִדְתָּא דְּשַׁבַּת**^[טז]. שהיה צריך לאכול סעודה ג' של שבת, ולא היה באפשר, **מִסַּדַּר פְּתוּרֵיהּ וְאֲשַׁתְדַּל** שהיה עורך את שולחנו ועוסק בתורה **בְּמַעֲשֶׂה מִרְבְּכָה, וְהוּה אָמַר** והיה אומר אז, **הָא סַעֲוִדְתָּא דְּמִלְכָּא דִּיִּיתִי לְמִיכַל גְּבָאִי**. זו היא סעודת המלך שיבא לאכול אצלי. **בְּגִינֵי פֶה**, משום כך [מכל המתבאר בחיוב ג' הסעודות והזירות ר"ש שלא לבטל סעודה ג'] **נִמְצָא, שַׁבַּת. אֲשַׁתְכַּח בְּכָלָא עֲדִיף מִכָּל זְמַיְן וְחָגִין**, שקדושת השבת עליונה ועדיפה יותר מכל הזמנים והחגים, **וְאֲקָרֵי** כמוכח שהיא נקראת **קִדְשׁ וְלֹא** ככל המועדים הנקראים **מִקְרָא קִדְשׁ**^[יז]. היינו שהם רק מוזמנים אל הקודש.

סעודתא דשבתא. ידויק פ"י הסולם שנמנע מלכתוב שלא אכל, וכתב בזמן שהיה צריך לאכול וכו'. כיון דאיתא באדרא וזוטא (פו, מ' מלת סעודתי דשבת, ג' רפח:) דבב"ר ר"ש כדבריו כאן שממיו לא ביטל סעודה ג', וז"ל, אמר ר' שמעון, אסהדנא עלי לכל אלין דהכא, דהא מן יומאי לא בטילנא אלין ג' סעודתי וכו', עכ"ל. אלא, שבספר תולעת יעקב (סוף סוד שלש סעודות) העתיק את את דברי האד"ר הנ"ל ואח"כ כתב וז"ל, וכתוב במדרשו של רשב"י ע"ה כי הוא היה גביל לסדר השולחן ביום י"ד (ניסן) שחל להיות בשבת ולעסוק בדברי תורה במקום סעודה ג' והיה אומר בו הוא סעודת המלך, עכ"ל. וכן כתב השל"ה הק' (מובא בנפיקא שריף אורח סי' תמר סי' כ), מובא נר מצותה כאן. לפי זה יש לומר שפירוש ל' הווורר כאן 'בזמנא דאסתלק סעודתא דשבת', היינו שהסעודה נדחתה וכו'. לכאורה אפשר לפרש כך גם בל' הסולם 'שהיה צריך לאכול', אבל אל היה באפשר, לכן עסק בתורה במקום סעודה זו. ועדיין נראה מהמשך פירוש הסולם אל כך. [אז] קדש ולא מקרא קודש. ידויק ל' הווורר, בדבריו ר' אבא כאן. שמדבריו כאן משמע שקיבל תשובה לשאלה זו ששאל לעיל (אמור אות קי ג' צד, י). **שם איתא שר' אבא** שאל וכו' שבת אינה נקראת מוזמן אל הקודש. וכן איתא בהדיא בתורה שבת נקראת מקרא קדש, כנאמר 'ששת ימים תעשה מלאכה ביומי השבת' (שמות כב) **מקרא קדש** (אמור, מקרא קדש, ג). היינו בהדיא שהשבת נקראת מקרא קודש, שהוא ל' הזמנה כנאמר על המועדים 'מקראי קודש' (שם, כג ד' וגו'). וכן נאמר 'וקראת לשבת ענג' (ישעיה נה יג). היינו כשאלת ר' אבא בוורה בוורה בשלח (צא, ג' מד). מובא בהרחבה לעיל אות קי, בהערה ד"ה רבי אבא. אכן, לעיל (אות קי) **השיב ר"ש לדבריו**, וכן הם דברי ר"ש בוורה יתרו (תנב, מ' זכור את יום השבת לקדשו, ב' פחג). מובא בהרחבה לעיל אות קי בהערה ד"ה א"ל. ומדבריו ר' אבא כאן, מוכח שקיבל את הדברים וחזר עליהם.

עיון

כמו בשבת. ואח"כ ע"י מעשינו, אנו קוראין את הקודש העליון, ומתחברין גם הוא שם, וזהו אשר תקראו אותם, **תאם** כתיב וסר ו', כי ע"י מעשינו וקריאתנו תלוי הדבר הזה, לכן ר"י **אֲוֹתם** 'מועדים' ר"ת א"ל, א"ב, הוא אבא, כי אבא תלוי ע"י קריאתנו, הרי הפרש א' שיש בין שבת ליום י"ט. **עוד יש הפרש ב',** כי בשבת באים נה"י דאבא עם המוחין שלהם בתוכם, ונה"י של אמא ממש עם המוחין שלהם בתוכם. ואח"כ מתחברין ונכנסין נה"י דאבא תוך נה"י דאמא, ונה"י דאמא תוך הד"א, נמצא כי בשבת היא קודש עצמה, בסוד אבא הנקרא קודש ממש הנכנסין תעה. **אך ב"ט**, אשר אין הארה שלו מעצמו וממילא, רק מאמא היא מעצמה ולא מאבא, רק ע"י מעשינו אנו קוראין את אבא. ומכניסין אותו תוך ז"א, ואינו מתלבש הנה"י שלו דאבא בעצמו, רק באים המוחין של אבא ונכנסין תוך המוחין של אמא. ומתחברין במוחין של אמא, וב' בחי' אלו מוחין דאז"א, ב' בחי' יחד, ומתחברין המוחין אלו תוך נה"י דאמא הם עומדין, ואין כ"כ גדול הארת מוחין דאמא כמו בשבת וכו', עכ"ל". (עוד במקרא, ב' מד).

מסורת הפוס'ם

קכה) **מקראי קדש**. בשלח (צא, ב' פו, דבב"ר ו' אבא, ו'קראת לשבת ענג' דזמנין ליה כד"א 'מקראי קדש', כלומר זמנין כמה דזמנינן אושפיזא. ומבעוד יום להוסיף מחול על הקודש. **אמור** קג, מ' קדש חמינין קדש, ג' צג: דבב"ר ו' אבא, מקראי קדש, זמנין דקדש, משל למלך שהומין לסעודתו וכו'. ב"מ, אמור (קי, ג' צד, י) שאלת ר' אבא על שבת מיו"ט. והשיב ב' תשובות. בב"י הסולם הרחיב ששבת במדרגת אור"א, עי', וי"ט בישול"ת ומשם ממש"כים מאור"א עי'. **אמור** קכז, ג' צה, י) ויהיה נכלול מועדים ומועדי מקראי קדש קריין בהו וכו'. אבל אלין תלתא זמנין מקדש לתחורא נכללא תהי' 'ושמחתם' וגו'. קדח (ט-י, מ' קריאי מועד, ג' קעז: (ב) דבב"ר ר"ש, תהי' ויהיה משה וגו' קריאי מועד אנשי' שם' קדח, במדבר פו, ב' וכו'. **מקראי קדש** חסר יו"ד, מלכותא דארעא ענין מלכותא דקדקא, כל כתרין עלאין זמנין מאתא דאקרי קדש, תהי' ד'מקראי קדש'. ואומתו, בשעתא מוועד זמין בעלמא וכו'. (י) קדש עזלה הוא אור"א עי' המזנין וכו', וכן קודש תתאה, מלכות הנקראת חכמת שלמה, מומינה ג' וכו'. **גמגמ** (חשפה חשפו, ג' ריה:) 'את השבת כי קדש היא לכם', 'מקרא קדש וגו', מקראי קדש' וגו', (אמור, וקרא כח א-ח) ב"ב, (מובא אמור אות קג).

נר מצוה

(דפו"י דף צ"ד ע"ב *) דף צ"ה ע"א)

אמור

קכג) **אָ"ל הָכִי אַמְינָא דָּאֵי הוּא אוּשְׁפִיזִינְה**, **יִכְלָא לִסְלָקָא לֵיה**, **וְאֵי לֹא לֹא סְלָקָא לֵיה**. **וְאֵי נִימָא דִּיִּר דָּחַל** ^(*) **לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, אֲתַדְחִיאי סַעֲוִדְתָּא דְּמִלְכָּא מִקְמֵי סַעֲוִדְתָּא דְּפִסְחָא. שְׁאֵנִי פִסַּח, דְּסַעֲוִדְתָּא דְּשַׁבַּת אֲתַדְחִיאי בְּכַמְּהָ גְּזוּינֵין. חַד, בְּגִין מִצּוֹת וּמִרּוֹרִים** (בהעלותך, במדבר ט יא), **דְּבָעֵי בַר נֶשׁ דְּיִשְׁתַּכַּח תַּאיבָא. וְחַד, בְּגִין פִּסַּח וְהָא נֶהְמָא לֹא אֲשַׁתְכַּח מו' שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה, דְּסִדְרָא דְּפִתּוּרָא בְּלֹא נֶהְמָא, לֹאֹ הוּא סוּדְרָא**.

קכד) **וְאֵי תִימָא בְּחֻמְרָא, חֻמְרָא שְׁאֵרֵי, בְּגִין דְּתַתַּאיב לְבָא. אֲבָל מִיּוּמֵי אֲשַׁתְדַּלְנָא דְּלֹא בְטִילְנָא סַעֲוִדְתָּא דְּשַׁבַּת,** 'אֲפִילוּ אֵינּוֹן יוֹמֵי, דְּאֲשַׁתְכַּח בֵּיה. **בְּהָא יוֹמָא חָקֵל דְּתַפּוּחִין קִדִּישִׁין אֲתַבְרָה, וּמִתְבָּרְכֵן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְהָא יוֹמָא קְשׁוּרָא הוּא דְּאוֹרִייתָא**.

קכה) **א"ר אבא, הָכִי הוּה עֲבִיד ר' שְׁמַעוֹן, בְּזַמְנָא** דְּאֲסַתְלַק סַעֲוִדְתָּא דְּשַׁבַּת, **מִסַּדַּר פְּתוּרֵיהּ וְאֲשַׁתְדַּל בְּמַעֲשֶׂה מִרְבְּכָה, וְהוּה אָמַר** הָא סַעֲוִדְתָּא **דְּמִלְכָּא דִּיִּיתִי לְמִיכַל גְּבָאִי. בְּגִינֵי פֶה, שַׁבַּת, אֲשַׁתְכַּח יִכְבָּלָא עֲדִיף מִכָּל זְמַיְן וְחָגִין, וְאֲקָרֵי קִדְשׁ וְלֹא מִקְרָא קִדְשׁ**.

חזופי גרסאות

קכג. ע. מוסיף כל ההוא יומא יכלא. **קכד. ס.** גבדרי: דגריי. **ג.** ליג אפילו. **קכה. ק.** ל"ג כ. **ל.** מוסיף שבת בכלא.

מאמר	הסופ'ם	סעודה ג' דשבת בעיור'ם
קכג) א"פ הכי אמינא וכו': א"ל ר"ש, כך אני אומר, שאם היום טוב הוא אורחו של שבת, דהיינו שחל בשבת, יכול לבטל סעודה ג', ולהעלותו לסעודת ליל יו"ט ב', ואם לא, שאינו חל בשבת, אלא בשמחיל ביום א', אינו מבטל ומעלה סעודה ג' בשביל סעודת ליל יו"ט, שיאכל לתאבון, ואם תאמר, י"ד של ניסן שחל להיות בשבת, שנדחה סעודת המלך, שהיא סעודה ג' מפני סעודת ליל פסח, משונה הוא פסח, שסעודה ג' של שבת נדחה בו מכמה טעמים, א', משום מצות ומרורים, שאדם צריך להמצא בהם בתאבון, וא' משום חמץ בפסח, שהרי לא נמצא לחם חמץ משש שעות ולמעלה, ועריכת שלחן בלי לחם אין זה עריכת סעודה.	כן הוא, ביין מותר, משום שמרעיב הלב, ואינו מקלקל תאות האכילה. אבל מימי, הייתי משתדל שלא בטלתי סעודת שבת, דהיינו סעודה ג', ואפילו באלו ימי שבתות שנמצא בהם יו"ט. כי ביום הזה מתברך השדה של תפוחים קדושים, שהוא המלכות, ומתברכים העליונים והתחתונים, ויום הזה הוא קשר התורה.	קכה) א"ר אבא הכי וכו': אר"א, כך היה עושה ר"ש, בזמן שהיה צריך לאכול סעודה ג' של שבת, היה עורך שלחנו, ועסק במעשה מרכבה, והיה אומר, זו היא סעודת המלך שיבא לאכול אצלי. ומשום כך, שבת, נמצאת חשובה בכל דבר יותר מכל הזמנים והחגים. ונקרא קדש, ולא מקרא קדש.
		

לו זמן בינתים שלא יאה בכלל ברכה שא"צ. מנן אברהם (שם פ"ח ב) והשל"ה כתב בשם חזונוי שרשב"י היה עוסק בתורה במקום סעודה ג'.

הנשקן בהשלמות

כתבי הפוס'ם

קכד) **האי יומא קשורא. קשר הוא פְּעִילַת קו אמצעי**. תע"ם ח"ז (אות נז, אר"ם נז) ר"ק עשירי בבחי' ג' קוים קשורים וביז' בסוד הג' המכריע ביניהן. מובא מַעֲלַת שֵׁיט פ"ג מ"ת (די ח"א די סב ט"ז). **עוד שם** (אות טט, ט) התפשטות הדעת ע"י הקשר. **שם** (להיות פה) תיקון הקוין מכונה בשם קשר. תע"ם ח"ז **אות ב'** (מובא בפמ"ש), וליהודי ולקשרים קשר אסרין יחד ע"י היותם בדרך קיום. תע"ם ח"ז **אות צד** (מובא בפמ"ש) יהוד תלתא גז תלתא בקשר אמרין ויהוד חזק. (מובא וקראת אות נא. באז אות קכג).

קכה) **מקראי קודש**. תע"ם חז"ו (אות נט) מובא משע"כ ענין ר"ה דרדש ה'. **ושמרתם את השבת כי קודש היא**. תע"ם חס"ו (אות נטג) מובא משע"כ ע' ר"ה דרדש ה' די דף צג סט"א) וז"ל חרב, ובשבתות אז עולין זרין עד הכתר דאריא, וזה נכלל כבאבא וזה נכללת באימא ואז ב' שרים בשוואה א' ולכן היא מקביל' הארות' על ידו. וזהו הטעם שהשבת נקרא קדש ממש ממש"ה 'ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם' (כי תשא. שמות לא יד) אבל חזינ'ם **נקרא מקראי קדש** לפי שביד' שבת ז"א מקבל מן הקדש דאריא ונותן ע"י חלקה אל גוף' ונמצא כי ז"א עצמו מרחיב בחי' יום השבת נקרא קדש ממש אבל שאר הו"ט אינם עולים עד המקום שעלו ביום השבת אבל בכל יו"ט עולים כפי בחינתו כמ"ש ונמצא כי זרין שניהם אינם מקבילי' משם כמו בשבת ולכן הם מקראי קדש מוזמנים מן הקודש אבל אינם קודש ממש לא היא ולא הוא. [מקור דברי הרב, בוורה **אמור** קי, מ' קדש חמינין קדש, ג' צד, י]. (מובא בשלח תסז).

סעי' קנב-קכה

מסורת הש"ס
קכג) **חמץ מו' שעות** (קנב) **וּלְמַעְלָה. פסחים** (ש"ז) תנן היום (מבשרה פסחים פ"א מ"ד) ר"מ אמר אוכלין כל חמץ ושורפין בתחלת שש רבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמץ ושורפין בתחלת. שש. דכ"ז מיהא חמץ משש שעות ולמעלה אסור. **קכד**) **יין תאיב לבא, מגרר גריר**. ברכות (לה): (וכנן זה בגמ' **פסחים** קח). והא רבא הוה שתי חמרי כל מעלי יומא דפסחא כי הוי' דגמריה ללביה וניכול מזה טפי. טובא גריר מורתא סעיד. **תוס'** (תור"ח טובא, **ברכות** לה): טובא גריר, סבאן משמע שאסור לשותות ז' בערב פסח מן המנחה ולמעלה ואם רוצה לשותות צריך לשותות הרבה דטובא מגריר גריר. וז"ל תור"ח **אלא** (פסחים קח).

כתבי האר"י

קכד) **חָקֵל תַּפּוּחִין קִדִּישִׁין. שַׁע"כ** ענין תפלת השחר דרוש א' (ר"י ד"ח ט"ז ענין הי"ח פסוקים, הוציב ח"א קיא סט"א) פסוקים של יחי כבוד ה' לעולם כו' שהם ח"י פסוקים ובהם ח"י אצורות הרומונים לח"י ולמין שמקבל חיות ושפע רב מאליא דחיי וכו'. להטיל לחלק תפוחין קדישין ולכן באלו הי"ח פסוקים יש קליו' חיבות וע"ה היה חקיל' כמניין חקל תפוחין. **שַׁע"כ** ענין **קבלת שבת** (ר"י דף פו ע"ד חיד פוד קבלת שבת, הוציב ד"ח ב' ט"ב) יצא אל השדה ויאמר לכה דודי נצא השדה ויכוין במלכות הנקרא שדה שהוא חקל תפוחין קדישין ויכוין כי חקיל' בגימט' היי"ה אהי"ה, היי"ה אדני' דף ג' מלילויים של ד' היותה הם כתיב חקיל'. **שַׁע"כ** ענין **קביט ליל שבת דרוש א'** (ר"י ד"ח ונבאר עתה, הוציב ח"ב צא סט"א) ב"מ. שדה הראוי לזריעה. מוחין דנה"י דר"א בפנימיותה. **שַׁע"כ** שם (דף דף ע ט"ג ד"ה אח"כ תפוחו, הוציב ח"ב דף ע ט"ב-ט"ג ט"א) ביאור שלמות ג' מדרגות בחקל תפוחין קדישין. (תתי בקבלת שבת, ואח"כ בבי ויכול). ועוד. לעיל (אות סז)

קכה) **מקראי קודש**. **שַׁע"כ** ענין כונת חזרת העמידה **אמצע** דרוש ב' (ר"י ד"ח ט"ז ענין תפלת יו"ט דף ט"ב) ודע שאין קדושת שבת דומה לקדושת יו"ט כי בשבת הבנים יורשין אביהם ממש ונקי' קדש ומקבלים שפע מתעתיק קדישא כמאדו. האמנם ביו"ט עולים אל אביהן לקבל שפע ממנו והם קוראים אצלו ולפי' מקראי קדש הם וכו', ב"מ. **שַׁע"כ** ענין השינוים שבין יו"ט לשבת (ר"י) כי ט"א דיה אלה, הוציב ח"ב קבי סט"א) אלה מועדי ה' מקראי קדש וכו' גם בפי' זה נרמז ענין יו"ט ח"י"ט כי אינם דומים אל השבת ולכן ר"ת אלה מועדי ה' הם אותיות אב"י לרמזו כי בכל המועדי' דייטין אין בהם עלייה לזרזין רק באימא וכו'. וע"י תפלותינו **אתם** כמבועדים ר"ת אב (אבא עלאה). ב"מ. שם (ר"י) עו ט"ג דיה ואחר שהצענו, הוציב ח"ב קט ט"א) ב"מ כהנ"ל. וכן שם (עו סט"ד ד"ה ענין תפלת יו"ט, הוציב ח"ב קל ט"ב) כי בשבת היא עצמה קודש שעולה עד אבא הנק' קדש וירש את מקומה אבל ביו"ט היא מקראי קדש כי הם באימא ושם הם קוראים ומוזמנים מן הקדש שהתא אבא ואינם קדש עצמו וכו'. **שַׁע"כ** ענין אסרו חז' דרוש ג' (ר"י ע"ה ט"ב-ט"ג, הוציב ח"ב קלג ט"א-ט"ב) ב"מ. **שַׁע"כ** ענין ר"ה דרוש ח' (ר"י צג סט"א, הוציב ח"ב ח"ב חס"ו) חס"ו (אות נט) **פַּעַל שַׁע"כ** מקרא קודש (פרקים ג' א' ב"מ. מובא בחלק הענין כאן). **פַּעַל שַׁע"כ** ר"ח (פ"ח) ב"מ. (מובא לעיל ק"א).

תורה אור

קכג) **בְּחֻדֶּשׁ הַשָּׁנָה בְּאֶרְצָהּ יִעָשֶׂר יוֹם בֵּין תְּעֻבָּתָם יִעָשֶׂה אוֹתוֹ לִפְנֵי מִצּוֹת וּמִרּוֹרִים** יאֲבֹהֶוּ (בתעלותך, במדבר ט א)

הסידות

קכד) **חָקֵל תַּפּוּחִין קִדִּישִׁין. ישמח** משה (פרשת תולדות דף סו ע"א). 'ידימא ראה דיה בני כריש' שדה' וגו' (בראשית כו כז). הנשקן בהשלמות

קזי סע'י רצד-רצז

ביאור בני היכלא - אמור

מאמר דבור בשבת

להלן דברי ר' יוסי ור' יצחק, **ידויק** שר' יוסי הוא השואל, ור' יצחק המשיב. לכאזי **צע"ק** מדברי הוזרה לעיל אמור (ק"ב-ק"ג, ג' צ"ד) גם שם הם דברי ר' יוסי ור' יצחק. אלא שר' יצחק הוא השואל ור' יוסי המשיב. ומכיוון שהשאלה והתשובה (שם אות קג) דומים כמעט לגמרי לכאן, יש להבין מדוע ור' יוסי שהשיב שם, שאל כאן, ומדוע ר' יצחק ששאל שם, השבי כאן, **להלן תמצית הדברים**. לעיל (אות ק"ב) א"ר **יוסי** ששת ימי המעשה נקראים ימי מלאכה אע"פ ששורשם בספירות חג"ת נה"י, **שאל אותו ר' יצחק** (באות ק"ג), א"כ מדוע הם נקראים ימי חול. **השיב לו ר' יוסי**, משום שעתה, ימים אלו מתנהגים על ידי ששת הספירות של המלאך מטטרון[[] שהוא השולט בחול, ועל שמו הם נקראים כך, **עכת"ז**. **נמצא** לפי זה, ששאלת ר' יוסי כאן (אמור רצד) מדוע נאסרו דיבורי חול בשבת, היא אע"פ שההבדל בין חול לשבת ידוע לו כפי שהוא עצמו השיב לר' יצחק (לעיל ק"ג), והשבת היא בבחי' מלכות דאצילות (השכינה הנקראת כלה), ויום חול הוא בשליטת המלאך מט"ט הנקרא חול. **אלא**, ששאלתו היתה על עצם כח הדיבור מה הגריעותא שבו, שהרי אינו מלאכה. על זה חידש לו ר' יצחק (והוסיף על מה ששמע ממנו לעיל אות ק"ג), שדיבור חול מעורר את מדרגת חול, וזה הגריעון. וכן הם דברי ר' אבא בהדיא בזוהר בשלח אות (ע"ב, ב' מ"ז) 'ודבר דברי', דבור חול מעורר כך למעלה, והמחמין אורח, צריך להשתדל בו ולא באחר. **ידויק פי' הסולם** כאן (אות רצ"ה), שלא הזכיר את המלאך מטט"ט, אע"פ שבדבריו (אות רצ"ה) ציין לזוהר לעיל, **כיון** ששלטון המלאך מט"ט אינו עיקר המתחדש כאן, אלא רק שאפילו דיבור חול מעורר את מדרגת חול. **לכאזי כל המתבאר צע"ק מפי' הסולם**, שציין לזוהר לעיל דווקא לאות ק"ד, ולא לאות ק"ג, ואף העתיק את ל' ר' חייא שם, שפירש באופן אחר. שלכאזי רומז בזה, שתשובת ר' יצחק לר' יוסי כאן (רצ"ה) אינה קשורה למלאך מט"ט השולט בחול, אלא כפשוטו, שכל שאינו קודש הוא חול. שלפי זה שאלת ר' יוסי כאן מובנת בפשיטות, מאי גריעותא. ור' יצחק השיב לו כדברי ר' חייא שם.

רצ"ד ר' **יוסי ור' יצחק הוו אַזְלוּ בַּאֲרוּחָא** ^[י"ח], [היינו שעסקו בתורה בענין זה]. א"ר **יוסי לר' יצחק**, שואל **כְּתִיב** על הנאמר **וְקִרְאתָ לַשִּׁשַּׁת עֶגְל לְקֹדֶשׁ יְיָ מִכֶּבֶד וגו'** ^[י"ט] (ישעיה נח יג), שהנאמר בהמשך (שם) **וְכִבְדָּתוּ מַעֲשֹׂוֹת דְּרָכָיו** ^[י"ז] **שְׁפִיר**. מובן. **אָבָל** על הנאמר בהמשך (שם) **מִמְצֹאוֹ חֲפָצָךְ וְדִבְרֶךְ דְּבִרְךְ** ^[י"ח] של לשאול **מה הוא**. הדיבור דברים שנאסרו, **ומאי גְרִיעוּתָא** ^[כ"א] ומה חיסרון וגנאי **הוא לַשִּׁשַּׁת**. בכל מיני דיבורים של חול שאינם איסורי דבור [כגון לשון הרע רכילות שקר וכיו"ב], האסורים גם בחול.

כדברי ר' יצחק כאן בפ' הפסוק 'ודבר דבר', הם דברי ר' אבא בזוהר בשלח (ע"ב, ב' מ"ז), וכן הם דברי ר' חייא בזוהר צו (ק"ז, ג' לא).

רצ"ה **אָ"ל**, השיב ר' יצחק לר' יוסי. **וְדַאי** שכל דיבור חול **גְרִיעוּתָא** **הוא**, נחשב חיסרון וגרעון לקדושת שבת. משום **דְּלִית לָךְ** שאין לך שום **מְלָה וּמְלָה** דהיינו דבור **דְּנָפִיק מִפּוּמְיָה דְּב"י**, היוצא מפיו של אדם, **דְּלִית לָהּ קָלָא**, בלא קול, **וְסִלְקָא לַעֲיָלָא**, ואותו דבור שנאמר בקול עולה למעלה, **וְאִתְעַר ומעורר מְלָה אַחְרָא** ^[כ"ב]. דיבור אחר, כדוגמתו. שהעוסק בתורה מעורר מדרגות קדושות למעלה, וכן להיפך. **ומאי ומה הוא**. שמתעורר בדיבורי חול. **ההוא דְּאֶקְרִי** אותה מדרגה הנקראת **חול**, ששורשה הוא **מְאִיצוֹן יוֹמִין דְּחוּל**. בכל אותם ימי חול. לכן, **וְכָד אִתְעַר** כאשר מעוררים בדיבור חול את מדרגת **חול בְּיוֹמָא קֳדִישָׁא**. ביום שבת קודש, **גְרִיעוּתָא הוא לַעֲיָלָא** יש בכך גרעון וחיסרון לקדושת שבת העליונה **וְדַאי**. **וקב"ה וּכְנֶסְתָּ יִשְׂרָאֵל שְׂאֲלִי עֲלֶיהָ**, שואלים על אותו אדם שדיבר, וקול דיבורו עלה למעלה, **מֵאֵן מִי הוא דְּבַעֲי לִאֲפַרְשָׁא זְוֹנָא דִּילָן**. הרוצה להפריד את החיבור בין ז"א למלכות שזו היא קדושת השבת, **מֵאֵן מִי הוא דְּבַעֲי** המזכיר **חול הָכָא**. כאן. שעצם היותו חול מורה שאינו בחיבור, אלא בפרודא. **ומדרגת עֲתִיקָא קֳדִישָׁא** המאירה בשבת **לֹא אַתְחַזִּי, וְלֹא שְׂרָא** אינה מתגלה ואינה שורה **על חול**. משום כך, דיבור חול אסור בשבת. בזה השיב ר' יצחק לר' יוסי על שאלתו. שכל דבר שהוא חול אסור בשבת, וזהו שנאמר 'ודבר דבר', אפילו דיבור.

רצ"ז **בְּגִין כְּךָ**, לכן, אע"פ שדיבור אסור, **הָרְהוּר מוֹתֵר** ^[כ"ג]. שואל מ"ט. מדוע גם ההרהור בדברי חול לא נאסר. ומשיב **בְּגִין** משום **דְּתַרְהוּר לֹא עֲבִיד מְדֵי** אין בו עשייה של חול שהיא אסורה, **וְלֹא אִתְעֲבִיד מְנִיה קָלָא**, וגם לא נעשה ממנו קול, **וְלֹא סָלִיק**. וממילא אינו יכול לעלות למעלה ולגרוע מקדושת השבת. **אָבָל** מה שאין כן בדיבור חול שיש בו קול. **לְבִתֵּר דְּאֶפִּיק מְלָה מִפּוּמְיָה**, שלאחר שהדבור יצא ממנו, **ההוא** מאותה **מְלָה** שיצאה מן הפה **אִתְעֲבִיד קָלָא**, נעשה קול, **וּבִקַּע** העולה ובוקע את המדרגות הנקראות **אֲוִירִין וְרִקְיעִין** ^[כ"ד], **וְסִלְקָא לַעֲיָלָא**, ועולה למעלה, **וְאִתְעַר מְלָה אַחְרָא**. ומעורר את מדרגת חול. **וְעִזִּי** זהו שנאמר **מִמְצֹאוֹ חֲפָצָךְ וְדִבְרֶךְ דְּבִרְךְ** ^[י"ח] (ישעיה נח יג), **כְּתִיב**. בדווקא. להוציא הרהור שלא נאסר. כון להיפך. **ומֵאֵן דְּאֶפִּיק מְלָה קֳדִישָׁא מִפּוּמְיָה**, כל המוציא מפיו דיבור קדוש, **מְלָה דְּאֲוִירִיתָא** ^[כ"ה], בדבור של תורה, **אִתְעֲבִיד מְנִיה קָלָא**, מאותו דיבור נעשה קול, **וְסָלִיק לַעֲיָלָא**, העולה למעלה, **וְאִתְעַר קֳדוּשִׁי מְלָכָא עֲלָאָה**, ומעורר את הספירות הקדושות של המלך העליון, **וּמִתְעַשְׁרָן בְּרִישִׁיָּה**, שהן מעטרות אותו באורות עליונים שבבחי' ראש, **וּנְדִין אֲשֶׁתִּכַּח** ובכך נמצאת **חֲדוּתָא לַעֲיָלָא וְתַתָּא**. שמחה למעלה ולמטה.

הסולם ^[ע"ב], 'ודבר דבר' שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול, משום שמלה ההיא של חול שמדברים בשבת, עולה ומעוררת מלה של חול למעלה. ונפגם השבת. מי שמזמין אורח, כהוא צריך להשתדל, ולא באחר וכו'. (ע"ג) מלה ההיא היוצאת מפי האדם, עולה מעוררת התעוררות של מעלה וכו'. עכ"ל. וכן הם דברי ר' חייא בזוהר צו (ק"ז, ג' לא) 'וז"ל, ואי תימא מלה מה אתער. אלא הכי כתיב 'ודבר דברי. ההוא דבר אתער מלה אחרא לעילא דאקרי דבר, כמ"ש 'דבר ה' אשר הויה' (תשע"א א). 'ודבר ה' היה יקר' (כ"ב ד' ח' שמים נעשו' (תהלים לג ח). דהא תנינן ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין עד דסלקא בדוכתי'h ואתער מה דאתער וכו'. עכ"ל. [כג] הרהור מותר. הירח"י (בארוח"א כאן) כתב, 'וז"ל, מכאן תשובה לאותם שאוסרין הרבור בלשון לעז בשבת אפי' בדבר הצריך. כי הנה' אשור הויה' (תשע"א א). 'ודבר ה' היה יקר' (כ"ב ד' ח' שמים נעשו' (תהלים לג ח). דהא תנינן ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין עד דסלקא בדוכתי'h ואתער מה דאתער וכו'. עכ"ל. [כח] מלה דאורייתא וכו' סליק לעילא וכו'. וקל וחומר לדברי נר"י. עכ"ל. [כד] אוירין ורקיעין. במסוה"ס כאן ד"ה בקע אוירין ובקע רקיעין, יש רשימ"ם. [כח] מלה דאורייתא וכו' סליק לעילא וכו'. וקל וחומר לדברי תורה ודורשי תורה בשבת. כמ"ש בספה"ק בני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ה' אות א) וכו'. מובא מובא בקיצור לעיל (אמור אות ק"ב), בהערה ד"ה יומא דשבתא. ומתבאר בהרחבה בחלק העיין כאן ד"ה מלה דאורייתא.

מסורת המדרש
רצ"ז תענית (ובשבת). ב"ר (מד יב) רבא בר מחסיה ור"ח בן גוריון בשם רב אמר, יפה תענית לחלום כאש בנעורת אר"י ובו ביום ואפילו בשבת. (וכן קה"ר ה' ד. תהומא בראשית פ"ב. מסיקא רבתי הוספה א פרשה ד. מסיקא דר"כ ח' א.) (מובא לעיל אות עג.)

אמור

רצ"ד ר' **יוסי ור' יצחק הוו אַזְלוּ בַּאֲרוּחָא**, א"ר **יוסי לר' יצחק**, **כְּתִיב וְקִרְאתָ לַשִּׁשַּׁת עֶגְל לְקֹדֶשׁ יְיָ מִכֶּבֶד וגו'**, **וְכִבְדָּתוּ מַעֲשֹׂוֹת דְּרָכָיו** ^[י"ז] (ישעיה נח יג), **שְׁפִיר**. **אָבָל מִמְצֹאוֹ חֲפָצָךְ וְדִבְרֶךְ דְּבִרְךְ** ^[י"ח] **ומאי גְרִיעוּתָא הוא לַשִּׁשַּׁת**.

רצ"ה **אָ"ל**, **וְדַאי גְרִיעוּתָא הוא**, **דְּלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה דְּנָפִיק מִפּוּמְיָה דְּב"י**, **דְּלִית לָהּ קָלָא**, **וְסִלְקָא לַעֲיָלָא**, **וְאִתְעַר מְלָה אַחְרָא**. **ומאי הוא**. **ההוא דְּאֶקְרִי** **יחול, מְאִיצוֹן יוֹמִין דְּחוּל**. **וְכָד אִתְעַר חול בְּיוֹמָא קֳדִישָׁא**, **גְרִיעוּתָא הוא לַעֲיָלָא וְדַאי**. **וקב"ה וּכְנֶסְתָּ יִשְׂרָאֵל שְׂאֲלִי עֲלֶיהָ**, **מֵאֵן הוא דְּבַעֲי לִאֲפַרְשָׁא זְוֹנָא דִּילָן**. **מֵאֵן הוא דְּבַעֲי חול הָכָא**. **עֲתִיקָא קֳדִישָׁא לֹא אַתְחַזִּי, וְלֹא שְׂרָא עַל חול**.

רצ"ז **בְּגִין כְּךָ**, הָרְהוּר מוֹתֵר. מ"ט. **בְּגִין דְּתַרְהוּר לֹא עֲבִיד מְדֵי** **וְלֹא אִתְעֲבִיד מְנִיה קָלָא**, **וְלֹא סָלִיק**. **אָבָל לְבִתֵּר דְּאֶפִּיק מְלָה מִפּוּמְיָה**, **ההוא מְלָה אִתְעֲבִיד קָלָא**, **וּבִקַּע אֲוִירִין וְרִקְיעִין**, **וְסִלְקָא לַעֲיָלָא**, **וְאִתְעַר מְלָה אַחְרָא**. **וְעִזִּי דְּמִמְצֹאוֹ חֲפָצָךְ וְדִבְרֶךְ דְּבִרְךְ** ^[י"ח] (ישעיה נח יג) **כְּתִיב**. **ומֵאֵן דְּאֶפִּיק מְלָה קֳדִישָׁא מִפּוּמְיָה**, **מְלָה דְּאֲוִירִיתָא**, **אִתְעֲבִיד מְנִיה קָלָא**, **וְסָלִיק לַעֲיָלָא**, **וְאִתְעַר קֳדוּשִׁי מְלָכָא עֲלָאָה**, **וּמִתְעַשְׁרָן בְּרִישִׁיָּה**, **וּנְדִין אֲשֶׁתִּכַּח חֲדוּתָא לַעֲיָלָא וְתַתָּא**.

רצ"ז **אָ"ל**, **וְדַאי הָכִי הוא**. **וְהָא שְׁמַעְנָא מְלָה**. **אָבָל מֵאֵן דְּשָׂאֲרִי כְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְתָּא**, **עֲבִיד גְרִיעוּתָא לַשִּׁשַּׁת**, **אוּ לֹא**. **אִי תִימָא דְלֹא עֲבִיד גְרִיעוּתָא**, **הָא סַעֲדַתִּי דְּמִהִימְנוּתָא בְּטִיל מְנִיה**, **וְעוֹנְשִׁיהּ סִגִּי**, **הָא חֲדוּתָא דְּשַׁבַּת בְּטִיל מְנִיה**.

מסורת הווהר	ח'אופי גרסאות	הסו"ם	דבור בשבת
1) (ישעיה נח) הקסה"ז סח צ"ל.	רצ"ה. ג. מוסיף חול לעילא. ס. ל"ג לעילא.		
מאמר	מאמר דבור בשבת		
רצ"ד רבי יוסי ור' יצחק וכו': ר"י ור"י הולכים בדרך. א"ר יוסי לר' יצחק, כתוב, את לשבת ענג לקדוש ה' מכובד וגו'. דתו מעשות דרכיך, יפה הוא. אבל, הוא חפצך ודבר דבר, מה הוא, ומה זה יון לשבת, אם מדבר דבר.			
רצ"ה א"ל ודאי גריעותא וכו': אמר לו, הוא חסרון לשבת, כי אין לך מלה ה היוצאת מפי האדם, שאין לה קול, לה למעלה ומעורר מלה אחרת. ומה היא,			

סע'י רצד-רצז

מסורת הש"ם
(רצ"ד) **ממצוא חפצך דובר דבר**. **מובא** לעיל (אות קכ"א) **מנ"י שבת** (ק"ג-ק"ד).
(רצ"ז) **הרהור מותר**. מובא לעיל (אות קכ"א) **מנ"י שבת** (ק"ד).

רצ"ז **תענית** **(ובשבת).** **כרבות (לא):** ואמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא, כל היושב בתענית בשבת קורעין לו גז"ד של ע' שנה ואעפ"כ חוזרין ונפרעין ממנו דין עונג שבת. מאי תקנתיה ארנ"י? של ע' ליתבי תעניתא לתעניתא. רש"י, של ע' שנה, כלומר אפי' נגזר עליו מנעוריו, לפי שתענית קשה בשבת, לפי שהכל מתענגים בו והוא מתענה. תעניתא לתעניתא, יתענה למחר. תנ"י (תנ"י"ח ח' (ש"ו) כל היושב בתענית בשבת, **פירש ר"ח בתענית** חלום וכן איתא במדרש תהלים. **שבת (א"י)** [וכן **תענית** (ב): ואמר רבא בר מחסיה א"ר חמא בר גוריא אמר רב, יפה תענית לתלום כאש לנעורת. א"ר חסדא תופש בנעוד הבא

◊◊◊

כתבי האר"י
(רצ"ה) **יומין דחול**. ע"ח שער חבליים (תתי"ח י"ג גס)
ע"ה אחר בחורבן היא באחרו ד"א כל ימי החול חוץ משבת שאז עולה פכ"פ. אך ע"י תפלתנו אנו מחזירים אותה פכ"פ מחזה ולמטה ואפילו בחול וכו'. ע"ח של"ז פ"ב (ר"י הוצ"ב ח"ב קטס תתי"ח ט"ב) אח"כ עד שבנה שלמה בית ראשון היתה בשכחות בבחי' פכ"פ וכו', ובכל ימי החול היתה אב"א וכו'. ב"מ. (מובא בתנ"ס חפ"ז אח"י חול וכו' ואלהא). ע"ח של"ז תתי"ח פ"ד (הוצ"ב ח"ב דף ענג ט"א) מדרגת ימי חול ול"ט מלאכות בששת ימי בראשית. ע"ח שפ"ז סוף פ"ד (הוצ"ב ח"ב ססו תתי"ח ט"א) ר' ימי חפול הם ביצירה סוד מטי"ט לכן בור"י שבו אין זוג כי אין להם מחלק. ב"מ. שח"מ. במקומות רבים.

◊◊◊

תורה אור
(רצ"ד) **אם תשיב משקת נִרְאֶךְ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בַּיּוֹם קִרְשֵׁי וְקִרְאתָ לַשִּׁשַּׁת עֶגְל לְקֹדֶשׁ ה' מִכֶּבֶד**
וְכִבְדָּתוּ מַעֲשֹׂוֹת דְּרָכָיו **מִמְצֹאוֹ חֲפָצָךְ** **וְדִבְרֶךְ דְּבִרְךְ** ^[י"ח] (ישעיה נח י)

מאמר המהענה בשבת
רצ"ז **א"י ודאי הכי וכו':** א"ל ודאי כך הוא. והרי שמעתי הדבר. אבל מי ששורה בתענית בשבת, שואל, עושה גרעון בשבת, או לא. אם תאמר שאינו עושה גרעון, הרי נתבטלה ממנו סעודות האמונה, ועונשו גדול, כי נתבטלה ממנו שמחת שבת.

ונכתה וגו' (ויקרא כ"ג, כ"ט). ומרומז בפסוק זה מעשה ומחשבה. ותורה ותפילה נקראת מחשבה שעיקרה בדחילו ורחימו. ודיבור כמו שנאמר ודבר דבר. ורמזו בזה הדרך שהכניס הנביא בפסוק זה יום הכפורים להזכיר כמו שיום הכפורים אסור בעונג ובזדאי התורה והתפילה ושאר המצוות הוא בלי תערובות ופניה כי אין לה' לבדו. כך תהיה מצות שבת קודש אפילו עונג הגשמי שהיא מצוה דאורייתא יהיה בלי תערובות תענוג גשמי בלתי לה' לבדו בלי שום דבר שאין בו ציווי השם.

המשך בעמוד הבא

קז סעי' רצו

ביאור בני היכלא - אמור

מאמר המתענה בשבת

לכא' **צע"ק** בשאלת ר' יוסי כאן (אות רצו), מדברי הוזהר לעיל (אות כג) שם המשך דברי ר' יוסי בענין תענית חלום בשבת, וביאור התועלת המיוחדת שבכך, שלכאו' על פי דבריו שם, צע"ק מה שואל כאן. אלא א"כ נאמר, אע"פ שידע את מעלת תענית זו שואל האם יש בכך גריעותא. לפי"ז צע"ק מה השיב לו ר' יצחק (לקמן רצט-דש), הרי אלו הם דברי ר' יוסי לעיל (כג). **אגב אורחא**, טעם המתבאר שם, שונה קצת מהמתבאר כאן. **עוד ידויק** ל' תשובת ר' יצחק לקמן (ש-דש) שהשיב לר' יוסי בענין תענית חלום בשבת. שלכאו' יש מקום לומר, שהשאלה היתה על כל תענית לביטול גזרה על האדם לאו דווקא על זו שהראו לו בחלום. **כך משמע** קצת גם בזוהר **תרומה** (תשיז, ב' קסה:) העוסק בתענית בשבת, ואינו מזכיר שהמדובר בתענית חלום. **אמנם בתוספות** (תוד"ה כל הוישב, ברכות לא:) כתבו בשם הר"ח והמדרש, שהמדובר בתענית חלום.

[כז] תענית בשבת. לכאו' השאלה רק על תענית חלום בשבת, כמשמעות תשובת ר' יצחק בהמשך (ילקמן אות ש-דש), וכמשמעות ל' הוזהר לעיל (אמור אות עג, ג' צב.) וכמשמעות הוזהר לעיל (אות כג) שם הם דברי ר' יוסי. **במסוה"ס** לעיל (אות כג) ד"ה תענית חלום (ובשבת), יש רשימ"מ. **במסוה"ס** לעיל (אמור אות כג) ד"ה תענית חלום, יש רשימ"מ. **עוד לעיל** (אות כג) בהערה ד"ה המתענה בשבת, מובאים דברי זוהר **תרומה** (תשיז, מ' סלו לרובכ בערבוב, ב' קסה:), ו**ביאור** מקור שהמדובר הוא בתענית חלום בשבת ולא בשאר תעניות. **[כז]** **אי תימא** דלא **עביד גריעותא** וכו'. ידויק, שבוזהר ויקהל (רמח,רמט, מ' רזין דשבת, ב' דו:) איתא בהדיא, שאדם זה עשה גריעותא בכך שביטל עונג שבת. וז"ל הוזהר, (רמח) ואתפרעין מניה דבר נש, על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא. מאי תקנתיה.

רצז) א"ל, ר' יוסי לר' יצחק, וַדַּאי הָכִי שַׁכָּךְ הוּא. טעם איסור דיבור חול בשבת, וְהָא שְׁמַעְנָא מַלְה. וכך שמעתי את פירוש הדבר [היינו פירוש 'ודבר דבר']. שואל **אָבְל** מלבד זאת, **מָאן דְּשִׁאֲרִי בַתְעִנִּיתָא בְּשַׁבְּתָא** **[כו]**, האם אדם השרוי בתענית בשבת, **עָבִיד גְּרִיעוּתָא** גורם בכך חיסרון וגרעון **לְשַׁבְּתָה**, שמגורע מקדושתה, **אוּ לָא**. משום שלא הכניס דבר חול לקדושת השבת כמו דיבור חול [הנ"ל אות רצה], ועצם הקדושה נשארה בה כמות שהיתה. **אִי תִּימָא דְלָא עָבִיד גְּרִיעוּתָא** **[כז]**, ואם תאמר שאין בכך גריעותא לקדושת השבת עצמה, **הָא סְעוּדָתִי דְמַהִּימְנוּתָא** **[כח]** **בְּטִיל מְנִיָּה**, הרי בכל זאת מצד אחר אדם זה ביטל מעצמו את סעודות השבת הנקראות סעודות האמונה, וְעוֹנְשִׁיהָ **סָגִי** **[כט]**, ועונשו מרובה, **הָא חֲדוּתָא** כי את השמחה **דְּשַׁבְּתָה בְּטִיל מְנִיָּה**. מונע מעצמו.

ליתבי תעניתא על תעניתא. מאי טעמא, דא בטיל ענוגא דשבתא, יבטל ענוגא דחול וכו', עכ"ל. **[כח] סעודתי דמהימנותא**. היינו סעודות לכבוד שבת שבכחי" מלכות דאצילות (תקראת כלה, מלכתא), ונקראת אמונה. כדאיתא במקומות רבים בזוהר שסעודות שבת נקראות סעודות האמונה. בחלק העיון כאן ד"ה סעודות שבת, יש רשימ"מ. **[כט] ועונשיה סגי**. כדאיתא בגמ' ברכות (לא:) וז"ל, ואמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא כל הוישב בתענית בשבת קורעין לו גז"ד של ע' שנה ואעפ"כ חוזרין ונפרעין ממנו דין עונג שבת וכו', עכ"ל. מובא במסורת הש"ס לעיל (אות כג ד"ה תענית חלום). וכן מתבאר בהרחבה בזוהר ויקהל (רמח-ד, מ' רזין דשבת, ב' דו:). שם בי"מ בגריעותא שעשה המתענה ותקנתיה ליתבי תענית לתעניתא וכו'.

מסורת המדרש
רצז) תענית
חלום (ובשבת)
בר"ר (מד ב) רבא בר מחסיא ור"ח בן גוריון בשם רב אמר, יפה תענית לחלום **כאש בעורת** אר"י ובו ביום ואפילו בשבת. (וכן קה"ר ה ד. **תנחומא** בראשית פ"ב **פסיקתא רבתי** הוספה א פרשה ד. **פסיקתא דר"ב** כח ג). (מובא לעיל אות עז).

»

מסורת הסו"ם
המשך מנעוד הקודם

וסלקא לעילא. **שם** (קלא) ב"מ. **צו** (ק. ג' לא:) ר' חייא, 'ודבר דבר', דתא תנינן התיא מלה סלקא ובקע רקיעין וכו'. תוספתא **מצורע** (פר, ג.ה.) הא תנינן כל מלה ומלה דצלותא דאפיק בי"ג מפומייה סלקא לעילא ובקנטא רקיעין ונעאלת וכו'. **אח"כ** (צג ב טא) קול התורה עולה ובוקע כל אותם רקיעין עד דסליק קמי קב"ה. **אמור** (רצו, מ' דבור בשבת, ג' קה.) ר' יצחק, מלה אתבעיד קלא ובקע ארירין ורקיעין וסלקא לעילא. **נשא** (י. ג' ב קבא:) מלה קדושה של תורה ותכלת, בלקא ובקע. ונער. רקיעין **מנעולין** ופתחין הק' הוזהר (קכ-קכא), ב"ב (שם). (מובא **צו** ק. **מצורע** מר, **אח"כ** צג).

רצז) תענית חלום (ובשבת).
במסוה"ס לעיל (אמור אות כג), יש רשימ"מ.

סעודות שבת, סעודתי
דמהימנותא. בחלק העיון כאן ד"ה סעודות שבת י' רשימ"מ.

»

גר מצוה
המשך מנעוד הקודם
רצז) תענית חלום (ובשבת).
טאוי"ח (הל' שבת ס' רפח) אסור להתענות בשבת וכו'. בתענית חלום שאותו מותר בשבת וכו'. ב"י (שם ד"ה והא דאיתא) הביא את דברי הוזהר **כאן** (אמור רצו-שג, מ' המתענה בשבת, ג' קה-קה:), וז"ל, וטעמו של דבר למה קורעין גזר דינו כתב בפ' חוה"ר **פרשת אמור**, עכ"ל. (מובא לעיל אות כג).

»

הפידות
המשך מנעוד הקודם
ואם לא היינו מצווין על זה לא היינו מתענגים בשבת קודש כמו ביום הכפורים שנקרא שבת. אבל אנן מתענגים בו מחמת הציווי.

כנסת ישראל ידיו בן זוגך.

ישמח משה (פרשת כי תשא דף קצא ע"ב) עוד יאמר 'זשמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת' (שמות לא טז). כי תכיב

(ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד. וביאירתי על פי המבואר בספרים הק' כי בחול כל עליות העולמות וכל התיקונין וכל האורות, הכל נעשה על ידי אתערותא דלתתא על ידי תורתינו ותפילותינו ומעשינו הטובים, ונמצא דהעליות והאורות ותיקונים המה כפי התפילות והתורות והמעשים טובים. אבל שבת קדישא וקיימא, וכל הארות ותיקונים ועליות נעשו מאליהם ברצון השי"ת, וכל התפילות והברכות והתורות ומעשים טובים, נמשך אחריהם שיעלו בכל עת באותה הארה של אותו עת פני אשר הוא, אם בליל שבת כפי הארת

(דפו"י דף ק"ה ע"א)

אמור

רצד) ר' יוסי ור' יצחק הוו אַזְלִי בַּאֲוִהָא, א"ר יוסי לר' יצחק, כְּתִיב וַיִּקְרָאתָ לְשַׁבָּת עֹנֶג לַקְדוּשׁ יְי' מִכְבֵּד וגו', וכבדתו מַעֲשוֹת דְּרָכֶיךָ (ישעיה נח יג) **שפיר. אָבְל מִמַּצּוּא חִפְצֶךָ וַדְּבַר דְּבַר** (שם) **מָה הוּא. ומאי גְרִיעוּתָא הוּא לְשַׁבָּת**.

רצה) א"ל, וַדַּאי גְרִיעוּתָא הוּא, דְּלִית לָךְ מְלַח וּמְלַח דְּנַפְתִּיק מְפּוּמִּיָּה דְּב"נ, דְּלִית לָהּ קָלָא, וְסָלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעַר מְלַח אַחְרָא. ומאי הוּא. הֵהוּא דְּאַקְרִי יְחול, מַאינּוּן יוֹמִין דְּחול. וְכֵד אַתְעַר חול בְּיוֹמָא קֳדִישָׁא, גְרִיעוּתָא הוּא יַלְעִילָא וַדַּאי. וקב"ה וּכְנָסַת יִשְׁרָאֵל שְׁאָלִי עֲלֶיהָ, מָאן הוּא דְּבַעֲי לְאַפְרָשָׁא זְווגָא דִּילָן. מָאן הוּא דְּבַעֲי חול הָכָא. עֲתִיקָא קֳדִישָׁא לָא אַתְחַזִּי, וְלָא שְׂרָיָא עַל חול.

רצז) בגין כּף, הִרְהוּר מוֹתֵר. מ"ט. בגין דְּהִרְהוּר לָא עָבִיד מְדִי וְלָא אַתְעָבִיד מְנִיָּה קָלָא, וְלָא סָלִיק. אָבְל לְבִתֵּר דְּאַפְתִּיק מְלַח מְפּוּמִּיָּה, הֵהוּא מְלַח אַתְעָבִיד קָלָא, וּבִקַּע אֲוִירִין וּרְקִיעִין, וְסָלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעַר מְלַח אַחְרָא. וְע"ד מִמַּצּוּא חִפְצֶךָ וַדְּבַר דְּבַר (ישעיה נח יג) **כְּתִיב. ומאן דְּאַפְתִּיק מְלַח קֳדִישָׁא מְפּוּמִּיָּה, מְלַח דְּאֲוִירִיתָא, אַתְעָבִיד מְנִיָּה קָלָא, וְסָלִיק לְעִילָא, וְאַתְעַרּוּ קְדוּשִׁי מַלְכָּא עֲלָהָ, וּמִתַּעֲשָׁן בְּרִישִׁיָּה, וּכְדִין אֲשַׁתְכַּח חֲדוּתָא לְעִילָא וְתַתָּא**.

רצז) א"ל, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְהָא שְׁמַעְנָא מְלַח. אָבְל מָאן דְּשִׁאֲרִי בַתְעִנִּיתָא בְּשַׁבְּתָא, עָבִיד גְרִיעוּתָא לְשַׁבְּתָה, אוּ לָא. אִי תִימָא דְלָא עָבִיד גְרִיעוּתָא, הָא סְעוּדָתִי דְמַהִּימְנוּתָא בְּטִיל מְנִיָּה, וְעוֹנְשִׁיהָ סָגִי, הָא חֲדוּתָא דְשַׁבְּתָה בְּטִיל מְנִיָּה.

מסורת הוזהר	חלופי גרסאות
ג) (ישעיה נח) הקסה"ז סח צ"ל.	רצה . ג. מוסיף חול לעילא. ס. ליג לעילא.
מאמר	הסו"ם
מאמר דבור בשבת	דבור בשבת
רצד) רבי יוסי ור' יצחק וכו': ר"י ור"י היו הולכים בדרך. א"ר יוסי לר' יצחק, כתוב, וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד וגו'. וכבדתו מעשות דרכיך, יפה הוא. אבל, ממצוא חפצך ודבר דבר, מה הוא, ומה זה חסרון לשבת, אם מדבר דבר. רצה) א"ל ודאי גריעותא וכו': אמר לו, ודאי הוא חסרון לשבת, כי אין לך מלה ומלה היוצאת מפי האדם, שאין לה קול, ועולה למעלה ומעורר מלה אחרת. ומה היא, אותה שנקראת חול. כי כל דבר שאינו קדוש, הוא חול (כנ"ל אות קי"ד) מאלו ימים של חול (כמ"ש שם). וכשנתעורר חול ביום הקדוש הוא חסרון למעלה, ודאי, והקב"ה וכנסת ישראל שואלים עליו, מי הוא הרוצה להפריד חווגו שלנו, מי הוא שצריך כאן חול. עתיקא קדישא, אינו נראה ואינו שורה על חול. רצז) בגין כך הרהור וכו': משום זה הרהור מותר. מה הטעם. משום שהרהור	

מאמר המתענה בשבת
רצז) א"ל ודאי הכי וכו': א"ל ודאי כך הוא. והרי שמעתי הדבר. אבל מי ששורה בתענית בשבת, שואל, עושה גרעון בשבת, או לא. אם תאמר שאינו עושה גרעון, הרי נתבטלה ממנו סעודות האמונה, ועונשו גדול, כי נתבטלה ממנו שמחת שבת.

מתוקן ומקודש מעצמו, רק הזכירה היא לקדש עצמינו כפי קדושתו של שבת בכל עת וזמן. והיינו זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ ח), ר"ל לפי קדושתו לקדש עצמך כמו כן. עיין בריש ספר סידורו של שבת. ונ"ל שזה כונת אמרם (שבת ק"ה ע"ב) כל המענג את השבת, ולא אמר כל המענג את עצמו בשבת, רק הכונה שעושה עונג למדת שבת במה שמקדש עצמו לפי קדושתו, ונעשה בן זוג לשבת כאמרם (ביר פ"א ח) **כנסת ישראל ידיו בן זוגך**. והיינו 'קראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד' (ישעיה נח יג),

קז סעי' רצד-רצו

מסורת הש"ס
המשך מנעוד הקודם
ובו ביום, וא"ר יוסף אפילו בשבת. **מחש"א** (שבת, שם) אש לנעורת כו'. הדמיון כמו שהנעורת שהוא דבר הגרוע מן הפשטן נגדף בקל ע"י האש, כן הרע מן החלום נתבטל מיד ע"י תענית בו ביום. (מבאר לקמן אות עג, ולקמן רצו אות ש). (מובא לעיל אות כג).

סעודות שבת, שבת (קז:-קה).
(קז:) ת"ר כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת שלש רבי חידקא אומר ארבע וכו', (קה) והא מדתנייני סיפא רבי יוסי **אמר** לעולם מצילין מזון שלש סעודות וכו', [ד"לוג]. ארבי"ל משום בר קפרא **כל המקיים** שלש סעודות בשבת **ניצול** משלש פורעניות מחבולו של משיח ומדינה של גיתום וממלחמת גוג ומגוג וכו'. **א"רי"ח שנים** רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר (ישעיה נח יז) 'או תתענג על ה' והרבתני על במותי ארץ והאכלתיך נחלת עיקב אביר'. מובא לעיל (אות קח).

»

כתבי האר"י
רצה) יופין דחול. ע"ח שער חבליים (תחי' פ' יג) גם עתה אחר בחורבן היא באחרון ד"א כל ימי החול חרץ משבת שאז עולה פכ"ם, אך ע"י תפלתינו אנן מחזירים אותה פכ"ם מחזה ולמטה ואפילו בחול וכו'. ע"ח של"ז פ"ב (ד"י התצי"ב ח"ב קפט תחי' ט"ב) אח"כ עד שבנה שלמה בית ראשון היתה בכשבות בכחי' פכ"ם וכו', ובכל ימי החול היתה אב"א וכו', ב"מ. (מובא בתנ"ם תש"ו אות לו הלאה). ע"ח של"ז תחי' פ"ד (ותצי"ב ח"ב דף קצג ט"א) מדרגת ימי חול ול"ט מלאכות בששת ימי בראשית. ע"ח שש"ז סוף פ"ח (ותצי"ב ח"ב שסו תחי' ט"א) ר' ימי החול הם ביצירה סוד מטי"ט לכן בויז' שבו אין זוג כי אין להם מוחין. ב"מ. שעה"כ, במקומות רבים.

»

תורה אור
רצד) אם תְּשִׁיב מִשְׁבַּת וְגַלְדָּ עֲשׂוֹת חֲפְצֶיךָ בַּיּוֹם קֳדָשׁ וְיִקְרָאתָ לְשַׁבָּת עֹנֶג לַקְדוּשׁ ה' מִכְבֵּד (וכבדתו מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמַּצּוּא חִפְצֶךָ וַיְדַבֵּר דְּבַר יִשְׁעִי נח יג)

הפידות
המשך
וקדושת ליל שבת, אם בשחרית כפי הארת וקדושת זמן שחרית של שבת, אם במוסף כפי הארת וקדושת זמן מוסף של שבת, אם במנחה כפי הארת וקדושת מנחה של שבת, והזכירה אינו לתקן ולקדש השבת, כי הוא

מתוקן ומקודש מעצמו, רק הזכירה היא לקדש עצמינו כפי קדושתו של שבת בכל עת וזמן. והיינו זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ ח), ר"ל לפי קדושתו לקדש עצמך כמו כן. עיין בריש ספר סידורו של שבת. ונ"ל שזה כונת אמרם (שבת ק"ה ע"ב) כל המענג את השבת, ולא אמר כל המענג את עצמו בשבת, רק הכונה שעושה עונג למדת שבת במה שמקדש עצמו לפי קדושתו, ונעשה בן זוג לשבת כאמרם (ביר פ"א ח) **כנסת ישראל ידיו בן זוגך**. והיינו 'קראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד' (ישעיה נח יג),

המשך בהשלמות

קח סעי' רחצ-שא

רחצ) א"ל, ר' יצחק לר' יוסי, **מְלָה דָא שְׁמַענָא**, בענין זה שמעתי, **דָּדָא הוּא דְאִשְׁגָּחַן עָלֶיהָ מַלְעִילָא**, שעל אדם זה הוישב בתענית בשבת משגיחים [מתבוננים במעשיו] מלמעלה, **מְפָל בְּנִי עֲלֵמָא**, יותר מכל בני העולם. **בְּגִין מוּשׁוּם דְּהָא יוֹמָא**, שיום זה [שבת] **חֲדוּתָא הוּא לְעִילָא וְתַמָּא**, הוא יום של שמחה למעלה ולמטה, **חֲדוּתָא דְּכָל חֲדָוִן**, שהיא שמחה עליונה ושורש לכל השמחות, **חֲדוּתָא**, והיא שמחה **דְּכָל מַהִימְנוּתָא בֵּיה אֲשַׁתְכַּח**, שכל ספירת מלכות הנקראת אמונה נמצאת בה [מעין עולם הבא]^[1], **וְאִפִּילוּ רְשָׁעִים דְּגֵיהֶנָּם נִיחִין בְּהָא יוֹמָא**, גם הם נחים בשבת כדאיתא שהגיהנם שובת בשבת^[לא]. **וְהָא בִּינָה לִית לִיה חֲדוּה**, ואדם זה, המתענה בשבת, שרוי בלא שמחה, **וְלִית לִיה נִיחָא**, ובלא נחת רוח [נייחא דרוחא], **וְשָׁנֵיא דָא מְפָל עֲלָאין וְתַמָּאין**, ומשום שמעשיו משונים מכל העליונים והתחתונים השמחים ומתענגים בשבת, **כִּלְהוּ שְׂאֵלִין עָלֶיהָ**, כולם שואלים עליו **מַאי שָׁנֵיא דְּפִלְגֵינָא הוּא בְּצַעְרָא**, מהו שינוי זה שפלוגי שרוי בצער ביום זה.

רצט) **ובְשַׁעְתָּא ובזמן שההארה דַּעְתִּיקָא קדִישָׁא אַתְגְּלִי מתגלית בְּהָא יוֹמָא**, ביום שבת, **וְאֲשַׁתְכַּח הָאִי בְּצַעְרָא**, ואותו אדם שרוי בצער, **צְלוּתִיה סְלָקָא וְקִינָמָא קָמִיה**, תפלתו עולה ועומדת לפני עתיקא קדישא, **פְּדִין וּזַא, אַתְקַרְעוּ** נקרעים ובטלים ממנו **כָּל גְּזָרֵי דִינִין דְּאַתְגְּזֵרוּ עָלֶיהָ**, שנגזרו עליו **וְאִפִּילוּ אֶסְתַּכְּמֵוּ^[לב]** אם הסכימו על גזרי דינו **בְּבִי דִינָא דְּמִלְכָּא** בכל ז' הספירות דו"א [הנקראות ב"ד של המלך] **עָלֶיהָ לְבִישׁ**, על גזר דינו לרע, **כֵּלָא אַתְקַרְע**, הכל נקרע בזכות תענית זו. **בְּגִין מוּשׁוּם, דְּבִשְׁעָתָא שְׁבוּמָן דַּעְתִּיקָא אַתְגְּלִיָּא, שמתגלית מדרגת עתיקא קדישא [בשבת], כָּל חִירוֹ חִרוּת מוּכַל מִינֵי דִינִים, וְכָל חִידוֹ שְׁמַחַה אֲשַׁתְכַּח**, נמצאת אז, **בְּגִין דְּאַתְגְּלִיָּא בְּהוֹלָא דְּמִלְכָּא**, מצד גילוי מדרגה עליונה זו בסעודה הנערכת לכבוד המלך שהוא ז"א.

ש) **וַעֲדִ תַּנִּינְ^[לג]**, ועל כך למדנו, **קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוּ שָׁל ע' שָׁנָה**, שואל **מַאן מוּה** הם **שְׁבַעֲיָן שָׁנָה**, ומשיב **אֵלָא** אין המדובר בזמן, ומבאר

ביאור בני היבלא - אמור

אע"ג דַּאֶסְכְּמוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינָן שְׁבַעֲיָן פְּתָרֵי מְלָכָא, שהסכימו על גזר דינו כל ע' ספירות הפרטיות דו"א הנקרא מלך [ז' ספירות שכל אחת כלולה מיו'] **דְּהוּא אַתְחַזִּי בָּהּ**, שהמלך נראה בהן, **כֵּלָא אַתְקַרְע**, בכל זאת כל גזרי הדין נקרעים ובטלים מאותו אדם. **בְּגִין מוּשׁוּם דַּעְתִּיקָא קדִישָׁא** [שהיא המדרגה העליונה המאירה בשבת, הגבוהה יותר ממדרגת ז"א] **נְטִיל לִיה לִבֵּי**, לוקח את אותו אדם להגן עליו. [טעם הדבר מתבאר לקמן אות שא ע"י מושל], **וְהֵנִי מְלִי**, וכל המדובר כאן הוא רק **פד מתַעַרֵי עָלֶיהָ** כאשר משמים עוררו את האדם על גזר דינו **בְּחִלְמָא בְּלִילָא דְשַׁתְבָּא^[לד]**. באותו חלום בליל שבת.

היינו בהדיא שהמדובר בתענית חלום בשבת. מתבאר בהרחבה לעיל (אות **בג**) **בהערה** ד"ה המתענה בשבת.

כעין מושל הזוהר דלהלן (אות שא-שב), נמצא בענין זה גם בזוהר ויקהל (רמז, מ' דין דשבת, ב' דרז).
שא) **לְמִלְכָּא מוּשַׁל** למלך **דַּעְבִּיד הוֹלָא לִבְרִיה**, שעשה סעודה [משתה] לבנו, **וְגִזֵּר חֲדוּה עַל כֵּלָא**, וצוה על כל בני הממלכה שיהיו בשמחה לכבודו. **בְּהָא יוֹמָא דְּהוֹלָא**, באותו יום שבו השמחה לבנו, **כָּל עֲלֵמָא הוּוּ חֲדָאן**, כולם היו שמחים, **וּבַר נָשׁ חַד הָוָה עֲצִיב**, אבל אדם אחד היה עצוב משום שהיה **תַּפִּיס בְּקוּלָרָא**, תפוס נתון באזיקים על ידי שומרי המלך. **אַתָּא מְלָכָא לַחֲדוּתָא**, כאשר בא המלך אל סעודת השמחה, **חָמָא כָּל עָמָא חֲדָאן כְּמָה דְּאִיהוּ גְזֵר**, ראה את כל בני עמו שמחים כפי שהוא צווה עליהם. **זָקָף עֵינָיו**, כשהרים את עיניו **חָמָא הוּוּא בַר נָשׁ תַּפִּיס בְּקוּלָרָא עֲצִיב**, ראה את אותו אדם הנתון באזיקים שהוא עצוב. **אַמְר**, המלך, **וּמָה כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא חֲדָאן בְּהוֹלָא דְּבָרֵי, וְדָא תַּפִּיס בְּקוּלָרָא^[לה]**. כיון שכל העם שמחים בשמחת בני, השמחה אינה שלמה כאשר אדם זה תפוס באזיקים. **מִיַּד פְּקִיד תִּיכַף צוּוה לשחררו, וְנַפְקִי לִיה, וְשָׁאָרוּ לִיה** **מְקוּלָרָא^[לו]**, והוציאו אותו מתופסיו והתירו את כבליו.
עד כאן המושל, הנמשל להלן (אות שב).

גזר דינא אתקרע וכו'. עכ"ל. ^[לב] תנינן וכו'. כדאיתא בזוהר ויקהל (רמז, מ' דין דשבת, ב' דרז) **זו"ל, קורעין ליה כל גז"ד דאתגורו מאינן שבעין שנים עלאין, עכ"ל. וכן בזוהר אמור לעיל** (אות כג, מ' שבעת ימים ימלא, ג' טז) **זו"ל, תנינן מאן דיתבי בתעניתא בשבתא קורעין לו גז"ד של ע' שנה. עוד איתא לעיל אמור** (עג, ג' צב) **זו"ל, תנינן יפה תענית לחלום כאש לנעורת וכו' בההוא יומא ממש וכו'. וכן איתא גם בגמ' ברכות** (לא) ^(אז"ל) **זו"ל, ואמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא כל היושב בתענית בשבת קורעין לו גז"ד של ע' שנה ואפ"כ חוזרין ונפרעין ממנו דין עונג שבת. מאי חקתיה אנביי' ליחבי תעניתא לתעניתא. פ"י רש"י** (סס), **של ע' שנה, כלומר אפי' נגזר עליו מנעוריו. תוס'** (תרי"ב כל היושב, ברכות לא) **זו"ל, פירש ר"ח בתענית חלום. וכן איתא במדרש תהלים, עכ"ל. עוד איתא בגמ' שבת** (א), **וכן תענית** (יב) **זו"ל, ואמר רבא בר מחסאי א"ר חמא בר גוריא אמר רב, יפה תענית לחלום כאש לנעורת. א"ר חסדא ובו ביום. ור"י יוסף אפילו בשבת, עכ"ל. מובא בהרחבה במסורת הש"ס לעיל** (אות כג) **ד"ה תענית חלום. [לד] בחלמא בלילאי דשבתא. ידויק פ"י הסולם כאן שהוסיף, ולא שאר תעניות, עכ"ל. מכיון שזו תשובת ר' יצחק לר' יוסי** (פ"ל אות רצז), **יובן שגם שאלתו היתה רק על תענית חלום בשבת, ולא על שאר תעניות. לכאז' צע"ק מדברי ר' יוסי לעיל** (אמור אות כג). **עוד ידויק, שטעם תועלת התענית וכו' דומה יותר לל' הזוהר בענין זה בזוהר תרומה** (תשי, ב' קסח), **מאשר המתבאר כאן לקמן. [לה] קולר. כפ"י הסולם כאן הביא מקור לתרגום המלה.**

עיון

וַחֲרָצ) עיון ד"ה גיהנם שובת בשבת ויו"ט. בסוף הספר.

(רפז"י דף ק"ה ע"א *) דף ק"ה ע"ב)

אמור

רחצ) א"ל, מְלָה דָא שְׁמַענָא, דָּדָא הוּא דְאִשְׁגָּחַן עָלֶיהָ מַלְעִילָא, **מְפָל בְּנִי עֲלֵמָא. בְּגִין דְּהָאִי יוֹמָא, חֲדוּתָא הוּא לְעִילָא וְתַמָּא. חֲדוּתָא דְּכָל חֲדָוִן. חֲדוּתָא, דְּכָל מַהִימְנוּתָא בֵּיה אֲשַׁתְכַּח. וְאִפִּילוּ רְשָׁעִים דְּגֵיהֶנָּם נִיחִין בְּהָא יוֹמָא. וְהָא בִּינָה לִית לִיה חֲדוּה, וְלִית לִיה נִיחָא, וְשָׁנֵיא דָא מְפָל עֲלָאין וְתַמָּאין. כִּלְהוּ שְׂאֵלִין עָלֶיהָ, מַאי שָׁנֵיא דְּפִלְגֵינָא הוּא בְּצַעְרָא.**

רצט) **ובְשַׁעְתָּא דַּעְתִּיקָא קדִישָׁא אַתְגְּלִי בְּהָאִי יוֹמָא, וְאֲשַׁתְכַּח הָאִי בְּצַעְרָא, צְלוּתִיה סְלָקָא וְקִינָמָא קָמִיה, פְּדִין אַתְקַרְעוּ כָּל גְּזָרֵי דִינִין דְּאַתְגְּזֵרוּ עָלֶיהָ, וְאִפִּילוּ אֶסְתַּכְּמוּ כְּבִי דִינָא דְּמִלְכָּא עָלֶיהָ פְּלִבִישׁ, כֵּלָא אַתְקַרְע, בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דַּעְתִּיקָא אַתְגְּלִיָּא, כָּל חִירוֹ וְכָל חִידוֹ אֲשַׁתְכַּח, בְּגִין דְּאַתְגְּלִיָּא בְּהוֹלָא דְּמִלְכָּא.**

ש) **וַעֲדִ תַּנִּינְן, קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוּ שָׁל ע' שָׁנָה. מַאן שְׁבַעֲיָן שָׁנָה. אֵלָא אע"ג דַּאֶסְכְּמוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינָן שְׁבַעֲיָן פְּתָרֵי מְלָכָא, דְּהוּא אַתְחַזִּי בָּהּ, כֵּלָא אַתְקַרְע. בְּגִין דַּעְתִּיקָא קדִישָׁא וְנְטִיל לִיה לִבֵּי, וְהֵנִי *^(כ) מְלִי, פד מתַעַרֵי עָלֶיהָ בְּחִלְמָא בְּלִילָא דְשַׁתְבָּא.**

שא) **יְמִלְכָּא דַּעְבִּיד הוֹלָא לִבְרִיה, וגזר חדוה על כלא. בְּהָאִי יוֹמָא דְּהוֹלָא, כָּל עֲלֵמָא הוּוּ חֲדָאן, וּבַר נָשׁ חַד הָוָה עֲצִיב, תַּפִּיס בְּקוּלָרָא. אַתָּא מְלָכָא לַחֲדוּתָא, חָמָא כָּל עָמָא חֲדָאן כְּמָה דְּאִיהוּ גְזֵר. זָקָף עֵינָיו, חָמָא הוּוּא בַר נָשׁ תַּפִּיס בְּקוּלָרָא עֲצִיב. אַמְר, וּמָה כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא חֲדָאן בְּהוֹלָא דְּבָרֵי, וְדָא תַּפִּיס בְּקוּלָרָא. מִיַּד פְּקִיד וְנַפְקִי לִיה, וְשָׁאָרוּ לִיה פְּמִקוּלָרִיָּה.**

הַלּוּפִי גַרְמָאוֹת			
רצט. ע. עלאה. פ. מוסיף כלא לביש. ש. ז. לִיג לִי ק. ח. בטיל ליה וּלְגִי לִבֵּי. שא. ר. מוסיף מתל למלכא. ט. מקטרוי.			
מאמר	הכּוּלָם	המתענה בשבת	
רחצ) א"י מְלָה דַא וכו': אמר לו, דבר זה שמעתי כי זה הוא שמשגיחים עליו מלמעלה יותר מעל כל בני העולם, משום שיום ההוא, הוא שמחה למעלה ולמטה, שמחה מעל כל השמחות, שמחה שכל האמנוה בו נמצאת. ואפילו הרשעים שבגיהנם נחים ביום ההוא, ואותו האדם, אין לו שמחה, ואין לו נחת, והוא משונה מכל עליונים ותחתונים, הכל שואלים עליו, מהו השינוי שפלוגי הוא בצער.			
רצט) ובשעתא דנתיקא קדישא וכו': ובשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, בשבת, וזה נמצא בצער, תפלתו עולה ועומדת לפניו, אז נקרעו כל גזרי דין שנגזרו עליו. ואפילו אם הסכימו עליו בית דין של המלך, לרע, הכל נקרע. משום שבשעה שעתיקא קדישא מתגלה, כל חירות וכל שמחה נמצא משום שמתגלה בסעודת השמחה של המלך, שהוא ז"א.			
ש) וַעֲדִ דַא תַּנִּינן וכו': ועל כן למדנו,			

מסורת המדרש

רחצ) **גיהנם שובת בשבת.**

תחומא (כ' תשא פרק

לג) (וכן ב"ר יא ה') מעשה

בטורנוסורפוס הרשע, שפגע

ברבי עקיבא וכו' [דילוג]. אמר

ליה רבי עקיבא ומלך המלכים

רצה שיכבדו ישראל את השבת

וכו' [דילוג]. ואם אין אתה

מאמין אז ובדוק באינך שחיק

טמאי, אול בחד בשבא

אקימיה, בתרין אקימיה,

בתלתא אקימיה, בארבעה

בחמשה ובמעלי שבתא

אקימיה, בשבתא לא קם. בחד

בשבתא אקימיה א"ל, מן

דמיתא אתעבידת יהודאי דאת

נטר שבתא. א"ל בני כל מי

שאינו משמר את השבת

אצלכם תחנקו בא ללאן

ומשמחה בעל כרחו. א"ל ומה

מלאכה יש אצלכם בימות

החול. א"ל כל ימות השבת אנו

נדונים ובשבת אנו נוחין.

ובמוצאי השבת עד שהסדרים

נשלמים וכו'. (מובא לעיל אות טו).

מסורת הכּוּלָם
רחצ) גיהנם שובת בשבת (זו"ר ט) כ"ב (קצק, מ' סוכת שלום, א' פח). וברין (כשבת) עלמא בטטוריו עלאה וכו'. ואפי' חייבי גיהנם נטירין (מ' נס, א' טכ) ו' לון וכו' ויתוקדון בנורא דליק ולא יפקון בר ברי"ח ושבת כד"א 'זהיה מדי' חודש בחדשו ושבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר ה'". מִקֵּץ (ק' א' קצד) ויע"ד תנינן חייבין דגיהנם דעאל דעאל שבתא נייחין כלוה ואית להו חירות ונייחא וכו' לכן אומרים 'זהי נועם', וכן וארא (קסח, ב' כלא). תריפא (ע, ב' קל) אין אומרים והוא רחום בערביית ליל שבת, ולא אשתכח פחד דינא דגיהנם ולא דינא אחרא. תריפא (תתנב, ב' קג) ב"ל. מחללי שבת גם בגיהנם אין להם מנוחה בשבת. אמור (קס, ג' צד) בהאי יומא נייחא דחיבייא דגיהנם. אמור (רחצ, מ' הפתעה בשבת, ג' קה). ואפילו רשעי דגיהנם נייחין בהאי יומא. א"י (פה, ג' רפח). אשתכח שבת בלא דינא וכו' ואפי' אשא דגיהנם אשתקע באתריה ונייחין חייביא. ז"ח רות (קסז, מ' ז' מהורי גיהנם, ד"י עט ט"ח) תקנו לומר והוא רחום בחול ולא בשבת, שבשבת מסתלק הדין מן העולם והרשעים בגיהנם יש להם מנוחה משעה שקידש חזים.
גיהנם פְּמַחֲלִי שבתא. הוועד, (מובא לעיל אות קטז). חזוהי (רנה, מ' פקדאי ארביסי, א' יב) חד חזכאנא אית בגיהנם לאינון דקא חזי שבתות. וכן פנחס את תריפא. תריפא (תתנב, ב' קג).

רחצ) **א"י מְלָה דַא וכו':** אמר לו, דבר זה שמעתי כי זה הוא שמשגיחים עליו מלמעלה יותר מעל כל בני העולם, משום שיום ההוא, הוא שמחה למעלה ולמטה, שמחה מעל כל השמחות, שמחה שכל האמנוה בו נמצאת. ואפילו הרשעים שבגיהנם נחים ביום ההוא, ואותו האדם, אין לו שמחה, ואין לו נחת, והוא משונה מכל עליונים ותחתונים, הכל שואלים עליו, מהו השינוי שפלוגי הוא בצער.

רצט) **ובשעתא דנתיקא קדישא וכו':** ובשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, בשבת, וזה נמצא בצער, תפלתו עולה ועומדת לפניו, אז נקרעו כל גזרי דין שנגזרו עליו. ואפילו אם הסכימו עליו בית דין של המלך, לרע, הכל נקרע. משום שבשעה שעתיקא קדישא מתגלה, כל חירות וכל שמחה נמצא משום שמתגלה בסעודת השמחה של המלך, שהוא ז"א.

ש) **וַעֲדִ דַא תַּנִּינן וכו':** ועל כן למדנו,

הושמרו שבתות ר"ח זמנים וזמנים יש להם מנוחה בשבת וכו'. מחללי שבת גם בגיהנם אין להם מנוחה בשבת. **ר"פ** ו**יקרא** (רעד, ג' טז) דוכתין בגיהנם למחללי שבתות. **פנחס** (תרסח-תריס, ג' רסו-רסז) חד דוכתא אית בגיהנם למחללי שבתא ואוקיד שרגא קדם זמניה (וכן בחק' חזוהי אות נה-נד). (מובא לעיל אות קטז).

שא) **קוֹרְעִי, בשלח** (שסר-שסח, ב' סא) חולה ומבקש מלאך מליץ וגו'. ויקהל (רמז, מ' דין דשבת, ב' דר-דרז) המתענה בשבת, משל ובמשל, ויקרא (ריב, ג' יג) תתפס בקולר תשובתו אינה מעולה במקדוש, וז"ש 'ענך שיפוח היום'. **מצורע** (ט, ג' גג) התנפס ומבקש זכות. **אמור** (שא-שב, מ' הפתעה בשבת, ג' קה) המתענה בשבת, משל ובמשל, **נשא** (קאי קיב, מ' מיתה וחבטו הקבר, ג' קה) הסבור שהעולם שלו וכשתפס מחפש זכות סנוגור ומלאך מליץ. **עוד שם** (קטז). **ז"ח** ל"ח ל"ך (רי, דר כ"ד) תשובה שאינה מעולה, כשאדם כבר נתפס בקולר וכו', א"ל הקב"ה שוטה וכו'. ונעזר, (מובא מצוירע אות טז)

סעי' רחצ-שא

מסורת השבֿט

רחצ) **גיהנם שובת בשבת.**

שבת (לגז) אמרי מושב.

רשעים בגיהנם שנים עשר חודש,

פנידירין (פחז) ואנח שאלה זו שאל טורנוסורפוס את ר"ע וכו'. א"ל וכו' מי יומר הדאינות שבתא. א"ל קברו של אביי יוכיח שאל מעלה עשן בשבת, **מוכא בהרחבה** בחלק העיון כאן ד"ה גיהנם שובת בשבת. (מוכא לעיל אות קטז).

ש) **תענית חלום** **(ובשבת).**

מוכא לעיל (אות רצז ואות כג).

נר מצוה

רחצ) **גיהנם שובת בשבת.**

מאירא (ה' שבת ס' רצב) ונהוגין בכי"מ לומר ג' פסוקים של צדיקת (צ"צ). וכתב רב שר שלום הטעם, על שמת משה רבינו באותה שעה וכו'. ויש מדרשים מוכיחים שלא מת באותה שעה ומה שאומרים צדיקת, כשביל הרשעים שחזורים לגיהנם במוצי"ש. עכ"ל הטור. כ"י (שס) הכל כתוב באורך בריש פרק משה רבינו באותה שעה וכו'. ויש מדרשים מוכיחים שלא מת באותה שעה ומה שאומרים צדיקת, כשביל הרשעים שחזורים לגיהנם במוצי"ש. עכ"ל הטור. כ"י פסחים (קח. אות תריא) וגם לכך אומרים צדיקת במנחה בשבת (עירצ) לצדק הדין מפני הנשמות שחוזרים לדינם במוצי"ש, אבל כשחל ראש חדש במוצי"ש אין אומרים אותו, ודנשמות אין חוזרין לדינם כדאיתא בפסיקתא אמר רבי אסתריוק אור של גיהנם שובת בשבת ובראש חדש. משנת בירוה (ה' שבת ס' רצב ו' ק) צדיקת, דמתו בו ויסיף משה ודוד ולכן נהגו שלא לקבוע אז מדרש וכו' (וזהו תריפא תתנב-קנב, ב' קט). וז"ח האריך להוכיח שלא מת משה בשבת וכו'. ויי"מ דאומרים צדיקת להצדיק הדין על הרשעים שחוזרין לגיהנם במוצי"ש. (מובא לעיל אות קטז).

ש) **תענית חלום** **(ובשבת).**

מוכא לעיל (אות רצז ואות כג).

חידוֹת
רצט) עתיקא קדישא אתגלי בְּהָאִי יוֹמָא. ייטב לב (פרשת אמור). ומזה נראה לי דההאי טעמא צוה ה' להעניין י"ב לחם ביום השבת, שאז אתגורו דעתיקא קדישא להשפיע על ידיו זה שפע פרנסה לעולם. וזהו שנאמר ושמח
אבות וגו' על "השלחן" הטהור "לפני" ה', היינו מלכות המכונה שלחן (פירושו ומבאר בזהו תרומה קליג ע"א שלחן אתקין דוד מלכא וכו'), שהוא לפני ה', דקאים קמיה קודשא בריך הוא. ונתת וגו' והיתה ללחם לאזכרה (לשון וכו' מפיע) "אשה" לה'. דייקא, להמתיק אש חזוין לרחמים, ויקיים סוד ה' רעי לא אחסר. ביום השבת וגו', שאז אתגוריו נהויו דעתיקא קדישא, יערכנו (להשפיע פרנסה) לפני ה' (להחיה דקאים לפני ה') תמיד, שמכח מצוה זו בזמן שהיה בית המקדש קיים, וישפיע שפע פרנסה תמיד.

חידוֹת
רצט) עתיקא קדישא אתגלי בְּהָאִי יוֹמָא. ייטב לב (פרשת אמור). ומזה נראה לי דההאי טעמא צוה ה' להעניין י"ב לחם ביום השבת, שאז אתגורו דעתיקא קדישא להשפיע על ידיו זה שפע פרנסה לעולם. וזהו שנאמר ושמח
אבות וגו' על "השלחן" הטהור "לפני" ה', היינו מלכות המכונה שלחן (פירושו ומבאר בזהו תרומה קליג ע"א שלחן אתקין דוד מלכא וכו'), שהוא לפני ה', דקאים קמיה קודשא בריך הוא. ונתת וגו' והיתה ללחם לאזכרה (לשון וכו' מפיע) "אשה" לה'. דייקא, להמתיק אש חזוין לרחמים, ויקיים סוד ה' רעי לא אחסר. ביום השבת וגו', שאז אתגוריו נהויו דעתיקא קדישא, יערכנו (להשפיע פרנסה) לפני ה' (להחיה דקאים לפני ה') תמיד, שמכח מצוה זו בזמן שהיה בית המקדש קיים, וישפיע שפע פרנסה תמיד.

המתענה בשבת, משל ובמשל, **נשא** (קאי קיב, מ' מיתה וחבטו הקבר, ג' קה) הסבור שהעולם שלו וכשתפס מחפש זכות סנוגור ומלאך מליץ. **עוד שם** (קטז). **ז"ח** ל"ח ל"ך (רי, דר כ"ד) תשובה שאינה מעולה, כשאדם כבר נתפס בקולר וכו', א"ל הקב"ה שוטה וכו'. ונעזר, (מובא מצוירע אות טז)

קט"ו סעי' שב-דש

ביאור בני היבלא - אמור

שב) **פך הנמשל** הוא, **האי דְשָארי בתְעִינְתָא בְשָבְתָא**, אותו אדם היושב בתענית בשבת [היינו תענית חלום, כנ"ל סוף אות ש], **כָּל עֲלָמָא חָדָאן**, בזמן שכל העולם שמחים, **וְאִיהוּ עֲצִיב**, והוא עצוב, **וְהָאֵי אֲתַפְסֵי בְקוּלָא**, הוא כאדם הנתפס באזיקים על ידי שומרי המלך. **בְּשַׁעְתָּא** ובזמן **דַּעֲתִיקָא קְדִישָא אֲתַגְלִיָא בְּהָא יוֹמָא**, מתגלה בהארת יום השבת, **וְאֲשַׁתְכַּח הָאֵי בַר נֶשׁ תְּפִיס בְּקוּלָא**, ואותו אדם נמצא לפניו תפוס בכבליו, **אָף עַל גַּב דְּאֶסְפִּימוּ עָלֶיהָ** גם אם על גזר דינו הסכימו כבר **כָּל אֵינּוֹן שְׂבַעִין שָׁנִין דְּאֲמָרִן**, כל ז' הספירות דז"א שבבחינת דז"א שנה שפירשנו [לעיל אות ש], **כְּלָא אֲתַקְרַע**, הכל נקרא וְלֹא שָׂאֵר עָלֶיהָ דִּינָא. והדין עובר ממנו ואינו שורה עליו עוד. **בְּיוֹמָא אֲחָרָא אֵיתִי בִּיה רְשׁוּ לְמַקְרַע לֶיהָ**, שהרי אם ביום אחר של ימות החול, תענית חלום מועילה לו לקרוע את גזר דינו, **בְּהָהּ יוֹמָא**, כאשר הוא מתענה באותו יום שבו משמים הראו לו את החלום, **כ"ש** [כל שכן] קל וחומר **שָׁבַת**. שהתענית מועילה לו לבטל ממנו את דין החלום.

ל' הווה דלהלן נמצא כמעט מלה במלה לעיל בווהר אמור (אות עג).

ש) **דְלִית לָךְ** שאין לך שום יום בעולם הזה, **דְלֹא אֲשַׁתְכַּח בִּיה חֵילָא לִזְלֵי**, שלא נמצא בו כח של יום עליון השולט עליו. **וּמָאן דְשָׂאֵרִי בְתַעֲנִינְתָא דְחֶלְמָא בְּהָהּא יוֹמָא**, משום כך, כל המתענה תענית חלום באותו היום מימות החול שבו חלם, **לֹא סָלִיק הָהּוּא יוֹמָא עַד דְקָרַע דִּינֵיהּ**. אותו יום אינו עובר בלא שהגזרה בטלה וגזר דינו נקרע. **אֲכָל** התענית בימות החול **לֹא** אינה מועילה לבטל גזר דין **דְשְׂבָעִים שָׁנָה בְּיוֹמָא** כתענית חלום **דְשָׁבַת**. המועילה גם לזה. **בְּגו"כ**, משום כך, תענית חלום מועילה **בְּהָהּא יוֹמָא** באותו יום **מִמָּשׁ**, שבו משמים הראו לו את החלום, **וְלֹא בְּיוֹמָא אֲחָרָא**, מה שאין כן ביום אחר. **דְלִית רְשׁוּ לְיוֹמָא** משום שאין רשות וכוח לשום יום **עַל יוֹמָא אֲחָרָא לִזְלֵי**, לשלוט על הנעשה ביום אחר. אלא **כָּל יוֹמָא, מַה דְאֵירַע בְּיוֹמֵיהּ, עָבִיד**. כל יום יכול לפעול רק על מה שנעשה באותו יום, וכן הוא יכול לבטל את דין החלום של אותו יום, **דְלֹא אֵירַע בְּיוֹמֵיהּ**, אבל כל שלא נעשה באותו יום אלא ביום אחר, **לֹא עָבִיד**. הוא אינו יכול לעשות ולא לבטל את דין החלום ההוא. **וְעַל דָּא** לכן **לֹא לְבַעֵי לֶיהָ לֵאמֹר** לא טוב לאדם לִסְלָקָא לֶיהָ לדחות את תענית החלום

מְיוֹמָא דָּא לְיוֹמָא אֲחָרָא. מן היום שחלם ליום אחר. שמפני כן התירו להתענות תענית חלום אפי' בשבת, כי תענית זו לא תועיל לו ביום אחר. **וּבִגִּין כֵּךְ**, ומשום כך נאמר בתורה פעמים רבות **דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ**^[לח], **תִּנְיִן**, וכך למדנו את פירוש ל' הפסוקים, שלכל יום יש רשות על יומו, **וְלֹא דְבַר יוֹם** אחד **לְיוֹמָא אֲחָרָא**. ליום אחר.

דש) **וְתֹא חֲזִי**, ובא וראה, **לֹא לְמַגְנָא**^[לט] **מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ בְּחֶלְמָא**, לא לחנם הראו לו משמים [שנתעורה עליו מדת הרהמים להראות לו] את החלום ההוא, **בְּגִין לְמַתְבַּע עָלֶיהָ רַחֲמִי**. כדי שיתעורר לבקש רחמים על עצמו, להמתיק את דינו ולבטלו. **וְוִי לְהָהּוּא ב"נ דְלֹא מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ**, אוי לו לאותו אדם, שאין עליו התעוררות משמים, **וְלֹא אוֹדְעוּ לֶיהָ בְּחֶלְמָא**, ואין מודיעים לו כלום בחלום. **דְּהָא אֲקָרִי** זהו אדם הנקרא **רַע**. **וּבִגִּינִי** ומשום כֵּךְ, הוא אינו במחיצתו של הקב"ה שהרי **לֹא יְגוּרָךְ רַע**^[מ] (תהלים ה) **כְּתִיב**. נאמר. לכן לאדם שהוא רע אין מראים חלום. **וּכְתִיב** וכן הוא פירוש הנאמר 'ושבע ילין **בַּל יִפְקַד רַע**^[מא] ומפרש שהפסוק נחלק לשנים. חלק ראשון הוא **בַּל יִפְקַד**, שאין מראים לו חלום [חלומות אינם פוקדים אותן], החלק השני הוא הסיבה לכך, **בְּגִין דְאִיהוּ** משום שהוא נקרא **רַע**^[מב]. ואינו במחיצתו של הקב"ה. ואינו ראוי שיראו לו חלום לעוררו לבקש רחמים לביטול הדין ממנו.

לדברי ר' יוסי דלהלן ג' פירושים. א. הרמ"ק (באור"ח כאן) כתב, שכאן חוזר ר' יוסי לריש דבריו בענין הרהור מותר (הנ"ל אות רצו). ומפרש, 'ודבר דבר' עד דיתגזר אומר, שאז הוא דבור ויש בו קול ועולה. משמע שהרהור שאין בו קול ואינו בכלל המצוה 'ודבר דבר', מותר. ב. **וכן כתב הרח"ו** (שם), שלעיל (אות רצו) שאל ר' יוסי מהו פירוש 'ודבר דבר', ומאי גריעותא וכו'. ור' יצחק השיב לו (לעיל רצו-רצו) שיש בדיבור חול בשבת גריעותא, אבל הרהור מותר. **וכאן** (אות שה) **הוזהר ר' יוסי לדברי ר' יצחק הנ"ל. ג. אמנם בפי' השולם נראה אופן אחר**. שלאחר המתבאר בביטול עונג שבת הגו' בפסוק 'וקראת לשבת עונג' (ישעיה נח יג) על ידי היתר תענית חלום בשבת, הוסיף ר' יוסי 'ודבר דבר', שיעסוק בתורה, **וממילא** לא יראוהו חלום רע כנדרש על הפסוק 'בל יפקד רע' (משלי יט כג), **וכדאייתא בווהר ב"ב** (שצח, א' נז), שם הם דברי ר' יהודה לר' יוסי, **וכדברי ריו"ח בגמ' ברכות** (יד).

להורותו דרכי תשובה כדי שיתענה וכו'. ומכיון שהוא מצווה על כך בוודאי לא **עביד גריעותא**, ואדרבה ראוי להחזיק לו טובה וכו', **עכ"ל**. בהמשך דברי הרח"ו שם, במאר באופן אז את דברי הווהר לקמן (אות שה), שר' יוסי הורה לדברי ר' יצחק וכו'. לכאזי **צ"ע** בדברי הרח"ו, מהא דאייתא בהדיא בווהר ויקהל (רסח, פי' רסח דשבת, ב' דרי), שאדם זה כן עשה גריעותא בכך שביטל עונג שבת. וז"ל הווהר, (רסח) ולבתר וכו' ואתפרעין מניה דבר נש (המתענה תענית בשבת), על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא. מאי תקנתיה. ליתבי תעניתא על תעניתא. מאי טעמא, דא בטיל ענוגא דשבתא, יבטל ענוגא דחול וכו', **עכ"ל**. היינו אפי' המתענה בשבת תענית חלום, עביד גריעותא. כדאייתא לו זה גם בגמ' ברכות (לא ס"יג) 'כל היושב בתענית כשבת קורעין לו גזר' וכו'. מאי תקנתיה. ליתבי תענית לתעניתא. וכתבו התוס' (שם, תורה כל היושב) שהמדובר בתענית חלום. **מובא לעיל** (אות ש) **בהערה ד"ה תנינן. [מ] לא יגורך רע**. במקומות רבים בווהר (וכן אייתא בגמ', מובא במסורת הש"ס כאן) נדרש פסוק זה על אדם רע שאינו במחיצת הקב"ה. כדלהלן. **ב"ב** (רפח, א' כג-כד), 'כי לא אלא חפץ רשע אתה לא יגורך רע' (תהלים ה ח), מאן דאתמשך תר רע לית ליה דירה עם אילנא דחיי. **משפטים** (קסז, פי' הסבא, ב' קג), מאן דגרים לההוא סטר דירפוש בעלמא, אקרי רע ולא חמי אפי' שכינתא לעלמין דכתבי' לֹא יגורך רע'. **אמור** (לג, ב' צ), ועוד. במסורת הווהר ב"א (רנו, א' כז), רש"מי"מ. **[מא]** כל יפקד רע, עוד דיוק ל' האר"י ז"ל בע"ח שש"ט סוף פ"ו (ריו"ח ב' קז פס"ג) וז"ל, שלא יתעורר לבקש רחמים. דיוק שבווהר ב"ב (שצח, א' נז). פירש באופן אחר. שכאשר אדם הולך בדרך הישר אין מראים לו חלום רע. לכאזי **בי' פירושים** אלו שבווהר, הם **כפי' הפירושים בגמ' ברכות** (יד) ר' זירא, וריו"ח. מובא במסורת הש"ס כאן. עוד דיוק ל' האר"י ז"ל **בע"ח שש"ט סוף פ"ו** (ריו"ח ב' קז פס"ג) וז"ל, וז"ס 'ושבע ילין בל יפקד רע' (משלי יט כג), שבע ילין מר"ת אינו נפקד בחלומו ע"י הרע של נגה הנקרא רע וכו', **עכ"ל**. היינו כדברי ריו"ח בגמ' ברכות (יד).

כתבי הסולם	
שב) עֲתִיקָא דַּעֲתִיקָא אֲתַגְלִיָא בְּהָא יוֹמָא	
תַּעֲנִינְתָּא חָדָא (הפתח: אות ה) ביאור התחלקות ג' רישין שבכללם הם עתיק וא"א. על פי מקור הדברים באר"י (לז, מ' ג' רישין דעתיקא, ג' רפח). רישא דכל דרישא הוא עתיק (הנקרא רדליא). רישא דלאה עתיקא קדישא הוא א"א וכו'. תַּעֲנִינְתָּא חָדָא (ארי"ס ז) בי"מ. תַּעֲנִינְתָּא חָדָא (קאן קנט-קנט) בדברי הרב מרובא מנפכ"ש. עוד שם (לוח"ת פח). ועוד. (מביא אח"כ את חת).	

ספירות

(ש) **תַּעֲנִית חָדוּם בשבת.**

רוראל מושה (מאמר ישיב

ארץ ישראל אות ט). מירי דהוי

אמתענה תענית חלום כשבת

שקורעין לו גזר דינו ונפרעין

ממנו תענית של שבת מאי

תקנתיה ליתבי תענית לתעניתו

(ברכות לא), שהמצוה גדולה מן

העבירה. וחיזין בזה שיוכל

להיות במעשה אחד שיש בו

זכות שמקבל עליו שכר וגם

חטא שמקבל עליו עונש. גם

יכול להיות בצדיק גמור שבא

חטא על ידו אף שאינו ראוי

לכך אלא שהיא עלילה מה

הקב"ה שביטל שאותו העונש

הבא על חטא זה הוכרח להיות

גם בלא"ה מטעמים שראתה

חכמתו ית"ש אבל אין המדה

לעשות ככה בלא עין, לכן

מעליל הקב"ה להביא אותו

החטא על ידו כדי שיצא לפועל

אותו העונש שבלא"ה מוכרח

שיחיי' כן וכמו שמבואר במדרש

תנחומא (וישב ד') שהבאתי

למעלה מהכ' 'נורא עלילה על

בני אדם' (תהלים סו ה). וכבר

הביא זה גם הרמב"ם ז"ל (פירוש

המשניות סוף ברכות). וככה היו

כל החטאים שנאמרו באבותינו

הקדושים ובנביאים שה' אנה

לידם שביטל איזה טעם שהיה

צורך בדבר, וכבר כתבו כן

הראשונים ז"ל.

שב) **כָּךְ הָאֵי דְשָאֵרִי בְתַעֲנִינְתָּא בְּשַׁבְתָּא**, כָּל עֲלָמָא חָדָאן, וְאִיהוּ עֲצִיב, וְהָאֵי אֲתַפְסֵי בְקוּלָא. בְּשַׁעְתָּא דַּעֲתִיקָא קְדִישָא אֲתַגְלִיָא בְּהָאֵי יוֹמָא, וְאֲשַׁתְכַּח הָאֵי בַר נֶשׁ תְּפִיס בְקוּלָא, אָף עַל גַּב דְּאֶסְפִּימוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינּוֹן שְׂבַעִין שָׁנִין דְּאֲמָרִן, כְּלָא אֲתַקְרַע, וְלֹא שָׂאֵרִי עָלֶיהָ דִּינָא. בְּיוֹמָא אֲחָרָא ^ב אֵיתִי בִּיה רְשׁוּ לְמַקְרַע לֶיהָ, בְּהָהּוּא יוֹמָא, כ"ש שָׁבַת.

שג) **דְלִית לָךְ יוֹם דְלֹא אֲשַׁתְכַּח בִּיה חֵילָא**, ומאן דְשָאֵרִי בְתַעֲנִינְתָא דְחֶלְמָא בְּהָהּוּא יוֹמָא, לֹא סָלִיק הָהּוּא יוֹמָא עַד דְקָרַע דִּינֵיהּ. אֲכָל לֹא דְשְׂבָעִים שָׁנָה בְּיוֹמָא דְשָׁבַת. **בגו"כ**, בְּהָהּוּא יוֹמָא מִמָּשׁ, וְלֹא בְּיוֹמָא אֲחָרָא, דְלִית רְשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אֲחָרָא. כָּל יוֹמָא, מַה דְאֵירַע בְּיוֹמֵיהּ, עָבִיד. דְלֹא אֵירַע בְּיוֹמֵיהּ, לֹא עָבִיד. וְעַל דָּא לֹא לְבַעֵי לֶיהָ לֵאמֹר לְסָלְקָא לֶיהָ מְיוֹמָא דָּא לְיוֹמָא אֲחָרָא. וּבִגִּין כֵּךְ, דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תִּנְיִן, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹמָא אֲחָרָא.

דש) **וְתֹא חֲזִי**, לֹא לְמַגְנָא מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ בְּחֶלְמָא, **בְּגִין לְמַתְבַּע עָלֶיהָ רַחֲמִי**. **וְוִי לְהָהּוּא ב"נ דְלֹא מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ**, וְלֹא אוֹדְעוּ לֶיהָ בְּחֶלְמָא, דְּהָא אֲקָרִי רַע. **וּבִגִּינִי כֵּךְ**, ^כ לֹא יְגוּרָךְ רַע (תהלים ה ה) **כְּתִיב**. וּכְתִיב ^ז **כָּל יִפְקַד רַע** (משלי יט כג), **כָּל יִפְקַד**, בְּגִין דְאִיהוּ רַע.

שה) **אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב ^במִמָּצוֹא חֲפָצְךָ וְדַבַּר דְבָר** (ישעיה נח יג), **כִּינִן דַּכְתִּיב מִמָּצוֹא חֲפָצְךָ, מַהוּ וְדַבַּר דְבַר. אֵלָּא, עַד דִּיגְזֹר מַלְּה פְדָקָא יֵאָתוּ, וַיִּמְלִל לֶיהָ. וְדַאי כֵּךְ הוּא בְרִירָא דְמַלְּה, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבַּר דְבַר. זְפֹאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, עָלֶיְהּוּ כְּתִיב, ^זוַיֹּאמֶר אָף עָמִי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקָרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ** (ישעיה סג ח).

 מסורת הווהר	 ח'ופי גרסאות
(ס (תהלים ה) ב"א ריח צ"ב. (ע (משלי יט) ב"א ריד צ"א. (פ (ישעיה נח) לעיל אות רצד צ"ג. (צ (שם סג) וירא קנה צ"ב.	שב . ס . ל"ג בשבתא. ס . לית. שר . ג . ל"ג כתיב.
מאמר	
הסו"ס	המתענה בשבת

שב) **כָּךְ הָאֵי דְשָאֵרִי וכו'**: כך הוא זה השורה בתענית בשבת, כל העולם שמחים והוא עצב, והוא נאסר בכבלים. בשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, ונמצא אדם אסור בכבלים, אע"פ שהסכימו עליו כל שבעים שנה שאמרנו, שהם ז"ס דז"א, הכל נקרע, ואין הדין שורה עליו. ביום אחר, דהיינו אפילו המתענה בחול, יש בו רשות לקרוע גזר דינו באותו היום. כל שכן בשבת. **שג**) **דְלִית לָךְ יוֹם וכו'**: שאין לך יום שלא נמצא בו כח מיוחד השולט בו. ומי ששורה בתענית חלום באותו היום שחלם, אינו עובר יום ההוא, עד שקורעים דינו, אבל לא של ע' שנה כיום השבת. משום זה באותו יום ממש צריך להתענות, ולא ביום אחר, כי אין רשות ליום על יום אחר, כל יום מה שקרה ביומו הוא עושה, ויכול לבטל דינו, מה שלא קרה ביומו אינו עושה, ואינו יכול לבטל דינו. וע"כ אין צריך האדם לדחות התענית

דינו. וע"כ אין צריך האדם לדחות התענית

אמור

(רפ"ו"י דף ק"ה ע"ב)

שב) **כָּךְ הָאֵי דְשָאֵרִי בְתַעֲנִינְתָּא בְּשַׁבְתָּא**, כָּל עֲלָמָא חָדָאן, וְאִיהוּ עֲצִיב, וְהָאֵי אֲתַפְסֵי בְקוּלָא. בְּשַׁעְתָּא דַּעֲתִיקָא קְדִישָא אֲתַגְלִיָא בְּהָאֵי יוֹמָא, וְאֲשַׁתְכַּח הָאֵי בַר נֶשׁ תְּפִיס בְקוּלָא, אָף עַל גַּב דְּאֶסְפִּימוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינּוֹן שְׂבַעִין שָׁנִין דְּאֲמָרִן, כְּלָא אֲתַקְרַע, וְלֹא שָׂאֵרִי עָלֶיהָ דִּינָא. בְּיוֹמָא אֲחָרָא ^ב אֵיתִי בִּיה רְשׁוּ לְמַקְרַע לֶיהָ, בְּהָהּוּא יוֹמָא, כ"ש שָׁבַת.

שג) **דְלִית לָךְ יוֹם דְלֹא אֲשַׁתְכַּח בִּיה חֵילָא**, ומאן דְשָאֵרִי בְתַעֲנִינְתָא דְחֶלְמָא בְּהָהּוּא יוֹמָא, לֹא סָלִיק הָהּוּא יוֹמָא עַד דְקָרַע דִּינֵיהּ. אֲכָל לֹא דְשְׂבָעִים שָׁנָה בְּיוֹמָא דְשָׁבַת. **בגו"כ**, בְּהָהּוּא יוֹמָא מִמָּשׁ, וְלֹא בְּיוֹמָא אֲחָרָא, דְלִית רְשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אֲחָרָא. כָּל יוֹמָא, מַה דְאֵירַע בְּיוֹמֵיהּ, עָבִיד. דְלֹא אֵירַע בְּיוֹמֵיהּ, לֹא עָבִיד. וְעַל דָּא לֹא לְבַעֵי לֶיהָ לֵאמֹר לְסָלְקָא לֶיהָ מְיוֹמָא דָּא לְיוֹמָא אֲחָרָא. וּבִגִּין כֵּךְ, דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תִּנְיִן, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹמָא אֲחָרָא.

דש) **וְתֹא חֲזִי**, לֹא לְמַגְנָא מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ בְּחֶלְמָא, **בְּגִין לְמַתְבַּע עָלֶיהָ רַחֲמִי**. **וְוִי לְהָהּוּא ב"נ דְלֹא מִתַּעֲרִי עָלֶיהָ**, וְלֹא אוֹדְעוּ לֶיהָ בְּחֶלְמָא, דְּהָא אֲקָרִי רַע. **וּבִגִּינִי כֵּךְ**, ^כ לֹא יְגוּרָךְ רַע (תהלים ה ה) **כְּתִיב**. וּכְתִיב ^ז **כָּל יִפְקַד רַע** (משלי יט כג), **כָּל יִפְקַד**, בְּגִין דְאִיהוּ רַע.

שה) **אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב ^במִמָּצוֹא חֲפָצְךָ וְדַבַּר דְבָר** (ישעיה נח יג), **כִּינִן דַּכְתִּיב מִמָּצוֹא חֲפָצְךָ, מַהוּ וְדַבַּר דְבַר. אֵלָּא, עַד דִּיגְזֹר מַלְּה פְדָקָא יֵאָתוּ, וַיִּמְלִל לֶיהָ. וְדַאי כֵּךְ הוּא בְרִירָא דְמַלְּה, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבַּר דְבַר. זְפֹאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, עָלֶיְהּוּ כְּתִיב, ^זוַיֹּאמֶר אָף עָמִי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקָרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ** (ישעיה סג ח).

 מסורת הווהר	 ח'ופי גרסאות
(ס (תהלים ה) ב"א ריח צ"ב. (ע (משלי יט) ב"א ריד צ"א. (פ (ישעיה נח) לעיל אות רצד צ"ג. (צ (שם סג) וירא קנה צ"ב.	שב . ס . ל"ג בשבתא. ס . לית. שר . ג . ל"ג כתיב.
מאמר	
הסו"ס	המתענה בשבת

מיום זה ליום אחר. ומשום זה דבר יום ביומו למדנו, ולא דבר יום ליום אחר. **דש**) **וְתֹא חֲזִי לֹא וכו'**: ובוא וראה, לא לחנם העירו אותו בחלום רע, אלא כדי שיבקש עליו רחמים. אוי לאותו אדם שאין מעירים אותו, ואין מודיעים לו בחלום, כי הוא נקרא רע. ומשום זה, לא יגורך רע כתוב, וכתוב, ושבע ילין בל יפקד רע, **כָּל יִפְקַד** בחלום, משום שהוא רע. **שז**) **אָמַר ר' יוסי וכו'**: אר"י, כתוב, ממצוא חפצך ודבר דבר. כיון שכתוב ממצוא חפצך מהו ודבר דבר. והרי גם הדבור בצרכיו, הוא בכלל חפצך. ומשיב אלא הפירוש הוא, עד שיחתך דבור כראוי ודבר אותו, דהיינו צווי, שידבר בדברי תורה. ודאי כך הוא בירורו של דבר, שזה משמע ממה שכתוב, ודבר דבר. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

סעי' שב-שה

מסורת הש"ס
דש) **לֹא יְגוּרָךְ רַע**. ע"ח שמי"ט (קמ"ט): וכן פוהר סנה. שבת

מסנדרין קג: נדח (ג): וכתבי' כי לא אל חפץ רשע אתה הלא יגורך רע' (תהלים ה ח), צדיק אתה ה' ולא יגור במגורך רע. רש"י, וכתבי' לא יגורך רע, אלמא אינו נכנס במחיצתו.

כָּל יִפְקַד רַע. ברכות (יד.) א"ר יונה א"ר יואל כל הלא שבעת ימים בלא חלום. נקרא רע שני 'ושבע ילין' כל יפקד רע' (משלי יט כג) לא תקרי ולאעד אלא שבע. א"ל רב אחא בריה דרבי חיאי בר אבא. הכי א"ר חיאי א"רי"ח כל המשביע עצמו מדברי תורה ולו, אין מבישרין אותו בשורות רעות שני 'ושבע ילין בל יפקד רע'. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם רע אין מראין לו חלום רע. וליאדם טוב אין מראין לו חלום טוב. **כָּל הַיְכָלָא**. כל הירושנים אלו נמצאים בוהר. הראשון בווהר אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שפה, א' נז). **ברכות** (תת:) א"ר הונא לאדם טוב אין מראין לו

קמט ‏ סעי' שה

ביאור בני היכלא - אמור

נקראת 'דבר'^[מג], [ונקראת דיבור, כנודע מסדר מחשבה קול דיבור^[מז]]. לכן אחר הוראת איסור 'ממצוא חפצך', נאמורה הוראה נוספת 'ודבר דברי'^[מח], והיא, שיעסוק בתורה בדיבור הראוי, כראוי [ואגב אורחא, לא יראוהו חלום רע, כנדרש על הפסוק 'ושבע ילין בל יפקד רע', שהשבע מדברי תורה שעוסק בהם, אינו נפקד בחלומות רעים, ואינו זקוק לתענית חלום, וממילא לא יבטל מעונג שבת הנו' בפסוק זה]. **זַפְאִין אינון יִשרָאֵל בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאַתִי**, אשרי הם ישראל בעוה"ז ובעוה"ב, **עֲלִייהו כְּתִיב**, עליהם נאמר **וַיֹּאמֶר אֶךְ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ'**^[מו] (ישעיה ס ח).

[מה] ודבר דבר. דברי תורה כראוי. כדאיתא בהדיא בווהר ב"א (שנה א' לב.) דבור אקרי שבת. מתבאר בהרחבה כחלק העיון כאן ד"ה ודבר דבר. [מז] אך עמי המה בנים לא ישקרו וגו' (ישעיה סג ח). פסוק זה נז' גם בווהר וירא (תקיג, א' קכ:) בלא ביאור. הרח"ו (באוריה כאן) כתב וז"ל, כי השקר הוא בדברים היוצאים מן הפה ותליין בדיבור. והנה המדבר דברי חול בשבת אתער שקרא שהם הקליפות הנקראות ימי החול ושם הוא סוד השקר, ולכן המדבר דברי חול בשבת משקר וכו'. וכאשר הם 'בנים לא ישקרו' כדון 'ויהי להם למושיע' בעוה"ז ובעוה"ב, עכ"ל.

עיון

(שה) ודבר דבר. שיעסוק בתורה. נוסף למתבאר בפ"י הסולם כאן, נראה

לסמוך לכאן את דברי **זוהר ב"א** (שנה, מ' אור הגנוז, א' לב.) **וז"ל**, והאי דבור אקרי שבת. ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת. וכך הוה עביד ר"ש כד חמי לאימיה דהות משתעיא הוה אמר לה אמא שתוקי שבת הוא ואסיר. בגין דדבור דא בעיא לשלטאה ולא אחרא. **הסולם**, והאי דבור אקרי שבת, ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת. **ודבור זה**, דהיינו **בסוד היחוד דמחשבה קול ודבור, נקרא שבת**, כי שבת ה"ס הנוקבא במוחין

אמור

(רפ"י דף ק"ה ע"ב)

(שב) כַּךּ הָאִי דְשִׁאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא פְּבִשְׁבַתָּא, כֹּל עֲלֵמָא חֲדָאן, וְאַיהו עֲצִיב, וְהָאִי אַתְפֹּס בְּקוּלָרָא. בְּשַׁעְתָּא דְעִתִּיקָא קִדְיִשָׁא אֲתַגְלִיָּיא בְּהָאִי יוֹמָא, וְאַשְׁתַּכַּח הָאִי בַר נָשׁ תְּפִיס בְּקוּלָרָא, אָף עַל גַּב דְּאַסְכִּימוּ עָלֶיהָ כֹּל אֵינּוֹן שְׁבַעִין שָׁנִין דְאַמְרָן, כֹּלָא אַתְקַרַּע, וְלֹא שְׁאֲרֵי עָלֶיהָ דֵינָא. בְּיוֹמָא אַחְרָא ^באֵית בֵּיה רָשׁוּ לְמִקְרַע לֵיה, בְּהֵהוּא יוֹמָא, כִּ"ש שִׁבְתָּ.

(שג) דְלִית לָךְ יוֹם דְלֹא אֲשְׁתַּכַּח בֵּיה חִילָא, וּמָאן דְשִׁאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא דְחֵלְמָא בְּהֵהוּא יוֹמָא, לֹא סְלִיק הֵהוּא יוֹמָא עַד דְקָרַע דֵּינִיָּה. אֲכַל לֹא דְשְׁבַעִים שָׁנָה בְּיוֹמָא דְשִׁבְתָּ. בְּגִ"כ, בְּהֵהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, וְלֹא בְּיוֹמָא אַחְרָא, דְלִית רָשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אַחְרָא. כֹּל יוֹמָא, מַה דְאִירַע בְּיוֹמִיָּהּ, עֲבִיד. דְלֹא אִירַע בְּיוֹמִיָּהּ, לֹא עֲבִיד. וְעַל דָּא לֹא לְבַעֲי לִיה לֹאִינִשׁ לְסַלְקָא לִיה מְיוֹמָא דָּא לְיוֹמָא אַחְרָא. וּבְגִין כַּךּ, דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תַּנְיִן, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹמָא אַחְרָא.

(רש) וְתָא חֲזִי, לֹא לְמַגְנָא מְתַעֲרֵי עָלֶיהָ בְּחֵלְמָא, בְּגִין לְמַתְבַּע עָלֶיהָ רַחֲמֵי. וְוִי לְהֵהוּא בִ"ג דְלֹא מְתַעֲרֵי עָלֶיהָ, וְלֹא אוֹדְעוּ לִיה בְּחֵלְמָא, דְהָא אַקְרִי רַע. וּבְגִינֵי כַּךּ, ^טלֹא יִגְוֹרֶךְ רַע (תהלים ה ה) **יְכַתִּיב. וְכַתִּיב ^זבֹּל יַפְקֹד רַע** (משלי יט כג), **כֹּל יַפְקֹד, בְּגִין דְאִיהו רַע.**

(שה) אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב ^טמִמְצוֹא חֲפָצְךָ וְדָבַר דְבָר (ישעיה נח יג), **פִּינִן דְכַתִּיב מִמְצוֹא חֲפָצְךָ, מְהו וְדָבַר דְבָר. אֲלֵא, עַד דִּיגְזֹר מַלְּה כְּדָקָא יֵאוּת, וַיִּמְלַל לִיה. וַדַּאי כַּךּ הוּא בְרִירָא דְמַלְּה, מְשַׁמַּע דְכְּתִיב וְדָבַר דְבָר. זַפְאִין אֵינּוֹן יִשרָאֵל בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאַתִי, עֲלִייהו כְּתִיב, ^אוַיֹּאמֶר אֶךְ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ'** (ישעיה סג ח).

מסורת הזוהר		ח'רופי גרסאות
(ס) (תהלים ה) ב"א ריח צ"ב. (ע) (משלי יט) ב"א ריד צ"א. (פ) (ישעיה נח) לעיל אות רצד צ"ג. (צ) (שם סג) וירא קנה צ"ב.		
מאמר		המתענה בשבת
 (שב) כַּךּ הָאִי דְשִׁאֲרֵי וכו': כך הוא זה השורה בתענית בשבת, כל העולם בשמים והוא עצב, והוא נאסר בכבלים. בשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, ונמצא אדם הזה אסור בכבלים, אע"פ שהסכימו עליו כל שבעים שנה שאמרנו, שהם ז"ס דז"א, הכל נקרע, ואין הדין שורה עליו. ביום אחר, דהיינו אפילו המתענה בחול, יש בו רשות לקרוע גזר דינו באותו היום. כל שכן בשבת.		
 (שג) דְלִית לָךְ יוֹם וכו': שאין לך יום שלא נמצא בו כח מיוחד השולט בו. ומי ששורה בתענית חלום באותו היום שחלם, אינו עובר יום ההוא, עד שקורעים דינו, אבל לא של ע' שנה כיום השבת. משום זה באותו יום ממש צריך להתענות, ולא ביום אחר, כי אין רשות ליום על יום אחר, כל יום מה שקרה ביומו הוא עושה, ויכול לבטל דינו, מה שלא קרה ביומו אינו עושה, ואינו יכול לבטל דינו. וע"כ אין צריך האדם לדחות התענית		

(שה) אֲמַר ר' יוסי וכו': אר"י, כתוב, ממצוא חפצך ודבר דבר. כיון שכתוב ממצוא חפצך מהו ודבר דבר. והרי גם הדבור בצרכיו, הוא בכלל חפצך. ומשיב אלא הפירוש הוא, עד שיחתך דבור כראוי וידבר אותו, דהיינו צווי, שידבר בדברי תורה. ודאי כך הוא בירורו של דבר, שזה משמע ממה שכתוב, ודבר דבר. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

כתבי הסופרים

שבת
עתיקא
קדישא
אתגלוייא בהאי יומא.

^{תע"ס ח"ח (הפתח: אות ו)}
ביאור התחלקות ג' רישין שבכללם הם עתיק וא"א. על פי מקור הדברים

^{בא"ז (לו, מ' ג' י) רישין דעתיקא, ג' רפת). רישא דכל רישא הוא עתיק (הנקרא רדליא). רישא עלאה}

^{עתיקא קדישא הוא א"א וכו' תע"ס ח"ג (א"ר פ ס ח).}
תע"ס

^{ח"ג (אות קנח-קנט) בדברי הרב מובא ספבר"ש. עוד שם (לוחית פח). רעוד. (מובא אח"כ אות תח).}

»»»

חסידות

(שג) תענית ח'רופ בשבת. ויואל משה (מאמר ישוב

ארץ ישראל אות ט). מידי הדיוי אפתענה תענית חלום בשבת שקורעין לו גזר דינו ונפדעין ממנו תענית של שבת מאי חקנתי? ליתוב תענית לתעניתו

(ברכות לא:).
ההמצוא גדולה מן העבירה. וחזוין בזה שיוכל להיות במעשה אחד שיש בו זכות שמקבל עליו שכר וגם חטא שמקבל עליו עונש. גם יכול להיות בצדיק גמור שכא חטא על ידו אף שאינו ראוי לכך אלא שהיא עלילה מהקב"ה בשביל שאותו העונש הבא על חטא זה הוכרח להיות גם בלא"ה משעמים שראתה חכמתו ית"ש אבל אין המדה לעשות ככה בלא עון, לכן מעליל הקב"ה להביא אותו החטא על ידו כדי שיעזא לפועל אותו העונש שבלא"ה מוכרח שיהי' כן וכמו שמבואר במדרש תנחומא (וישב ד') שהבאתי למעלה מהכ' נזרא עלילה על בני אדם' (תהלים סו ה). וכבר הביא זה גם הרמב"ם ד"ל (פיווש) המשינות סוף ברכות). וככה היו כל החטאים שנאמרו באבותינו הקדושים ובנביאים שה' אנה לידם בשביל איזה טעם שהיה צורך בדבר, וכבר כתבו כן הראשונים ד"ל.

קמט ‏ סעי' שב-שה

מסורת הש"ס

(רש) לֹא יִגְוֹרֶךְ רַע. שבת (קמט:)

^{מנחתרין קג. נדה ג:)}
וכתיב 'כי לא אל חפץ רשע אתה לא יעוֹרר רע' (תהלים ה ה). צדיק אתה ה' ולא יעור במעורר רע. **רש"י**, וכתוב לא יעוֹרר רע, אלמא אינו נכנס במחשבתו.

כַּל יַפְקֹד רַע. ברכות (רי) א"ר יונה א"ר **וַיֹּא** כל הֵלן שבעת ימים

בְּלֹא חלום. נקרא רע שנ' 'ושבע ילין בל יפקד רע' (משלי יט כג) אל תקרי שְׁבַע אלא שְׁבַע. א"ר רב אחא בריה דרבי חיאי בר אבא, הכי א"ר חייא אר"ח כל המושבעי עצמו מדברי

תורה ולן, אין מבשרין אותו בשעות רעות שנ' 'ושבע ילין בל יפקד רע'. **בני חבבלא**. ב' פירושים אלו נמצאים בווהר. הראשון בווהר

אמור כאן, השני בווהר **ב"ב** (שעה א' ו:). **ברכות (נחז) א"ר** חזאנא לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב, ולאדם רע אין מראין לו חלום רע. תנ"ה כל שנותני של דוד לא ראה חלום טוב וכל שנותני של אחיתופל לא ראה חלום רע וכו'. וכי לא חזא

איהו מעליותא הוא והאמר רבי זעירא כל הֵלן שבעה ימים בלא חלום נקרא רע וכו'. אלא ה"ק דחזא ולא ידע מאי הוא. **רש"י** לאדם טוב מראין לו חלום רע, כדי שידאג ולא יחטא. ושכיפר לו עצבונו. לאדם רע מראין לו חלום טוב, כדי לשמחו, שיאכל עולמו. אלא שבע, שבעה לילות ילין ולא יפקד בשום חלום הרי הוא רע, ושנאנים אותו ואין מראין לו כלום. ומשני דחוי ולא ידע מאי חזי, אדם טוב מראין לו חלום טוב, ועד שלא יקוין משתכח ממנו, כדי שלא ישמח.

»»»

כתבי האר"י

(רש) כַּל יַפְקֹד רַע. ע"ח שמי"ט סוף פ"ד (ריי חובר דין קיג סס"ג) דח"ל, דח"ס 'ושבע ילין בל יפקד רע' (משלי יט כג), שבע ילין מו"ת אינו נפקד בחלומי ע"י הרע של נגה הנקרא רע וכו', עכ"ל. היינו כדברי רייוח בגמ' ברכות (יד:).

»»»

תורה אור

(רש) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רָשָׁע אֶתָּה **לֹא יִגְוֹרֶךְ רַע** (תהלים ה ה)

יִרְאֵת ה' לְחַיִּים וְשָׁבַע יִלִּין בֹּל יַפְקֹד רַע (משלי יט כג)

(שה) אִם תִּשָּׁב מִשְׁבַּת נִגְלָךְ **עֲשׂוֹת חֲפָצְךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי וְקִרְיָתָא לְשַׁבַּת עֲנֵנָּה לְקדוּשׁ ה' מְבַכֵּר וּכְפָדָתָּ מַעֲשֵׂוֹת דְרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֲפָצְךָ וְדָבַר דְבָר** (ישעיה נח ט)

וַיֹּאמֶר אֶךְ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ (ישעיה סג ח)

עיון - אמור סעי' קיט-שה

קיט) סעודות שבת. סעודתי דמהימנותא (רשימ"מ).
סעודות שבת, נזכרים במקומות רבים בזוהר. להלן כמה מהם. **יתרו** (תמד-תנח, מ' זכור את יום השבת לקדשו, ב' פת-פת): שם ביאור כל ג' הסעודות. **עוד שם (תננ)** ר' אבא כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוי חדי וכו'. כד אשלים סעודתי אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא. (**תננ**) רבי שמעון כד הוה אתי לסעודתא הוה אמר הכי, אתקינן סעודתא דמהימנותא עלאה, אתקינן סעודתא דמלכא וכו'. (**תננ**) ובעי בר נש למחדי בסעודתיה ולאשלאמ אלין סעודתי, דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישראל, די מהימנותא עלאה דא דילהון היא, ולא דעמיין עעכו"ם, ובגיני כך אמר (שמות לא יז) 'ביני ובין בני ישראל'. (**תנח**) תא חזי, בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל דאינון בני מלכא, דאינון מהיכלא דמלכא, דאינון בני מהימנותא, ו**מאן דפגים חד סעודתא** מנייהו, אחזי **פגימותא לעילא**. ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא, דלאו מבני היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא, ויהיבין עליה חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם וגו'. [הסולם, הם דין גיהנם, מלחמת גוג ומגוג, וחבלי משיח, גמ' שבת קיח סע"א]. **ויקהל** (קעב, מ' מדורא דאשא שבערב שבת, ב' רג): ביום ששי כשמגיע עת ערב וכו' ושישראל למטה מתקנין ומסדרים סעודות ועורכים שלחנות כאו"א שלחנו וכו', מכבה את אש הגיהנם. **ויקהל** (קפז, מ' נשמה יתירה, ב' רד): סוד עונג שבת במאכל ומשתה ג' פעמים בג' סעודות שבת דתלת דרגי מהימנותא. **אמור** (קח, מ' סעודה ג' דשבת בעיז"ט, ג' צד): בהאי יומא תלת סעודתאן בעיין בני מלכא לזמנא ולסדרא פתורי בגין קרא דמלכא. **אמור** (רצז, מ' המתענה בשבת, ג' קה) עונש המבטל סעודות שבת. **סוף אד"ר** (ססז, מ' אליהו, ג' קסה), ג' הסעודות לצדיקים לעת"ל בזכות ר"ש. 'לקדוש ה' מכובד', זהו ר' שמעון בר יוחאי, שנקרא מכובד בעוה"ז ובעוה"ב. **רע"מ פנחס** (תריח-תריס, מ' י"ב חלות, ג' רמה): ד' ככרות בכל סעודה. ו"ו. **רע"מ עקב** (פח, ג' רעג), ג' סעודות, כמ"ד יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת. **אד"ז** (מו-מוז, מ' תלת סעודתי דשבתא, ג' רפה): אר"ש אסהדנא עלי וכו' דמיומאי לאי בטילנא אלין ג' סעודתי ובעיניהון לא אצטריכנא לתעניתא בשבתא ואפי' ביומי אחריני כ"ש בשבת. **ס"ת ז"ח אח"מ** (סג/ב-סג, מ' ג' סעודות שבשבת, ד"י דף מח ט"ג). **המשך, שם** (עצ-צד, ד"י דף מח ט"ב-מח ט"ד) ב"מ.

קב) רב המנונא סבא שהיה בבבל.
איתא בזוהר **ויחי** (שכב, א' רכה). **וז"ל** אמר ר"ש אם אלו בבלים הטפשים (ול הזוהר, אי הני בבליא טפשיאי, בני בבלי ידעון דברי סודות החכמה, כגון על מה עומד העולם, ולמה מתרגשים ועומדין כשהעולם נמצא בדחק, היו יודעים שבחו של רב המנונא סבא, כי היה נמצא ביניהם ולא ידעו שבחו. והרי אני מוצא, שדבריו מתקשרים דבריו שלמה המלך בסוד העליין של החכמה, והם לא ידעו שבחו. **עכ"ל**. (ידידק הרמ"ק שם וכן פ' הסולם שנקט כחלופי גרסאות ודפו"י מונטובה, שהמדובר ברב המנונא סבא, ולא כנדפס רב ייבא סבא). **עוד איתא בזוהר אמור** (קכ), מ' סעודה ג' דשבת בעיז"ט, ג' צד): שרב המנונא עשה יו"ט שני. משמע שהיה בבבל. אמנם הרמ"ק (באוה"ס שם) כתב שהמדובר בשני יו"ט של ראש השנה. **עוד** נזכר רב המנונא וחכמי בכל בזוהר **האזינו** (גי, יח, ג' רפז). בענין הגני ברייתי דבי רב המנונא סבא, דאיתא שם (אות יח) שר"ש אמר עליהם שהם מכוסים ואינם ברורים. היינו כדברי ר"ש בזוהר **ויחי** (שני-שיד, א' רכד): על בני בכל שסודות התורה היו אצלם בגמגום ובכיסוי. **וכן** דברי ר"ש בזוהר **סוף לך לך** (תעה, א' צז): שסודות התורה אינם גלויים לחכמי בכל. **עוד איתא בגמ' מוק"ק** (כה סע"א) כי נח נפשיה דרבה בר הונא ורב המנונא אסקיניהו להתם. (שהעלו את ארונם לקבורה בא"י), אלא, שמצד סדר הזמנים אפשר שהיה זה רב המנונא אחר ולא רב המנונא סבא. **בספר בניהו בן יהוידע** (על הגמ' שם) האריך בענין זה. (מובא **אח"מ** רצג).

קכא) דיבור בשבת.
ידויק ל' הזוהר כאן (אמור קסא) דברי ר"ש מהו דיבור האסור בשבת. שהשלמת הדברים היא בזוהר **ב"א** (שנה, א' לב), שכעין דברי הזוהר שם איתא גם בירושלמי (מובא במסורת הש"ס כאן) ובמדרש (מובא כאן), כמ"ש ר"ת בתוס' (שבת קיג). אלא שביאור ל' הזוהר שם הוא כמ"ש בספה"ק עטרת צבי (וידויטשאב) בשם הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א, (מובא **בחסידות** כאן). גם דיוק **משמעות** דברי הזוהר מובא בחסידות הג"ל. **אגב אורחא** יש מקום לומר שבצירוף דברי הזוהר בב' המקומות נמצא **כוונות**

א

הזוהר בקדושת הדיבור בשבת. כלומר לאו דוקא כוונות ע"פ שמוח הקדושים אלא התנהגות נכונה כראוי להיות לכל נפש ישראל עם קדוש.
קכא) מקראי קדש.
הינו שהחגים מוזמנים למדרגת קודש כמ"ש 'מקראי קודש'. אבל שבת היא במדרגת קודש בעצמה. לכאן מכיין שהשבה והמועדים במדרגת קודש שהיא או"א ע"י (אבא ואימא עילאין) **צע"ק** מה ההבדל ביניהם. **ביאור הענין הוא** לקמן אמור (אות קי), שם פ'י הסולם שמדרגה המועדים אינה ממש או"א ע"י אלא ישו"ט"ת, ומשם ממשיכים מדרגה או"א ע"י. **להלן ל' פע"ח שער מקרא קודש** (פ"א, הוצ"ב דף תפב) **וז"ל, ענין ההפרש שיש בין שבת ליי"ט**, בארנו ב' **פרושים**, ומצאתי להר"ם נאגרה כדברי פירוש הב', כי **בי"ט** אין באים בעצמם, רק נה"י דאמא לבדן, ובתוככ המוחין מצד אמא לבד, **ולכן** אין הי"ט נקרא קודש, אלא מקראי קודש, כי הקודש העליין שהוא אבא, אינה מתגלה בו בעצמו, רק אימא לבד. ואחו כן ע"י תפלה ומעשים, אנו קוראים ומוזמנים את הקודש שהוא אבא, שינכס תוך הבינה, וזהו מקראי קודש, ולא קודש גמור. וז"ס '**אלה מועדי יהוה'** ר"ת **אמי**. פירוש, כי כל המועדים כולם מצד אמא לבד, ואין הארת אבא מתגלה בעצמו בהם כמו בשבת. **ואח"כ ע"י מעשינו**, אנו קוראין את הקודש העליין, ומתחבר גם הוא שם, וזהו אשר תקראו אותם, **אתם** כתיב חסר ו' כי ע"י מעשינו וקריאתינו תלוי הדבר הזה, לכן ר"ת '**אתם מוועדים** ר"ה א"ב. הוא אבא, כי אבא תלוי ע"י קריאתינו, **הרי הפרש א'** שיש בין שבה ליי"ט. **עוד יש הפרש ב'**, כי בשבת באים נה"י דאבא עם המוחין שלהב בתוכם, ונה"י של אמא ממש עם המוחין שלהם בתוכם, ואח"כ מתחברין ונכנסין נה"י דאבא תוך נה"י דאמא, ונה"י דאמא תוך הז"א, נמצא כי בשבה היא קודש עצמה, בסוד אבא הנקרא קודש ממש הנכנסין עתה. **אך בי"ט** אשר אין הארה שלו מעצמו וממילא, רק מאמא היא מעצמה ולא נאמא רק ע"י מעשינו אנו קוראין את אבא, ומכניסין אותו תוך ז"א, ואינו מתלבט הנה"י שלו דאבא בעצמו, רק באים המוחין של אבא ונכנסין תוך המוחין של אמא, ומתחברין במוחין של אמא, וב' בחי' אלו מוחין דאז"א, ב' בחי יחד, ומתחברין המוחין אלו תוך נה"י דאמא הם עומדין, ואין כ"כ גדון הארת מוחין דאמא כמו בשבת וכו', עכ"ל. (עוד בהמשך, ב"מ).

רחצ) גיהנם שובת בשבת ויו"ט.
שבת (לג): אמרי משפט רשעינ בגיהנם שנים עשר חודש. **רש"י**, משפט רשעים בגיהנם יב"ח, שנ' (ישעיי סו) 'ואשם לא תכבה והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כח בשר', אף הגדונים בו במשמע, מה שבתות למינוי שלהם, אף חדשים למינוי שלהן, והאי ודאי בפושעי גיהנם משתעי, דכתיב לעיל מיניה 'ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב'י, הכי תני לה בסדר עולם (פ"ג). (וכן משנה עדידור פ"ב מ"א). **תוס'** (תורה"ה כי, ביצה לגז) וא"ת למה נמנעו כשחל יו"ט במ"ש מלהריר בשמים משום שמא יקטום והא לא חיישינן כדמוכח הכא וכו'. וגם אין שייך לפרושי טעמא משום אש גיהנם שמתחיל לשרוף ולהסריח ולכן מברכינן בכל מ"ש דעלמא וכשחל יו"ט במ"ש אז אין האש מתחיל לשרון ולהסריח ולכן לא מברכינן דהא גם ביו"ט שובת, דא"כ גם במוצאי יו"כ אמאי לא מברכינא אבשמים וכו', וי"ל דלעולם טעמא דמברכי' אבשמינ במ"ש הוי משום נשמה יתירה ובי"ט ליכא נשמה יתירה וכו'. **סנהדרין (סה):** ואף שאלה זו שאל טורנוסרופוס את ר"ע וכו'. א"ל וכו' מי יימר דהאידינא שבתא. א"ל קברו של אביו יוכיח שאין מעלה עשן בשבת. **רש"י**, קברו של אביו, דטורנוסרופוס, כל ימות השבת היה מעלה עשן שהיה נדון ונשרף ובשבת פושעי גיהנם שובתין. **מרדכי** (גמ' על פסחים קה. אות תריא דפי המדרכ דף לו תתי" ט"א) וגם לכן אומרים צדקתך במנחה בשבת לצדק הדין מפני הנשמות שחוזרים לדינם במוצ"ש אבל כשחל ראש חדש במוצ"ש אין אומרים אותו נדשמות אין חוזרין לדינם. כדאיתא בפסיקתא אמר רבי אפטוריקי אור של גיהנם שובת בשבת ובר"ח מדכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו' וסמיך ליה והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו' וכן כשחל יו"ט במוצ"ש אין אומרים אותו אלע"ג שחוזרות לדינם ביו"ט כמו שפירש (ר"ת) במסכת ביצה (לג: תורה"ה כי) מ"מ אין לאומרו מפני כבוד יו"כ וכו'. (מובא **אמרי שמאי** מועדים אות ג). (מובא לעיל אות קטו).

שה) ודבר דבר.
שיעוסק בתורה. נוסף למתבאר בפ'י הסולם כאן נראה לסמוך לכאן את דברי **זוהר ב"א** (שנה, מ' אור הגנוז, א' לב). **וז"ל**, והאי

ב

דבור אקרי שבת. ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת. וכן הוה עביד ר"ש כד חמי לאימיה דהות משתעיא הוה אמר לה אמא שתוקי שבת הווא ואסיר. בגין דדבור דא בעיא לשלטא ולא אחרא. **הסולם**. והאי דבור אקרי שבת, ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת. **ודבור זה**, דהיינו **בסוד היחוד דמחשבה קול ודבור, נקרא שבת**, כי שבת ה"ס הנוקבא במוחין דגדלות, שהוא נוטריקון ש' ב"ת, ש רומזת על ג"ר, ב"ת היא הנוקבא,

השלמה מעמוד מא

קכא) וכבדתו וגו' ממצוא חפצך ודבר דבר, שבת (קיג-קיג): (קיג) 'זוכדתו מעשות דרכך ממצוא חפצך ודבר דבר' (ישעיה נח ג), '**זכברת'י** שלא יחא מלבושך של שבת כמלבושך של חול וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדות'י '**פעשות דרביך**, שלא יחא חילוכך של שבת כחילוכך של חול '**ממצוא חפצך** חפצך אסורין חפצי שמים מותרין '**ודבר דבר'** (קיג): שלא יחא דבורך של שבת כדבורך של חול, דבור אסור דהרור מותר. **רש"י**, חפצי שמים מותרים, כגון פוסקים צדקה וכו'. כדבורך של חול, כגון מקח וממכר וחשבונות. הרהור מותר, להרהר בלבו כך וכך 'ציאות אני צריך לחוציא על שדה זו. **תוס'** (תורה"ה שלא, שם קיג), פ'י בקונטרס כגון מקח וממכר ואין נראה לר"ת דהא כבר נפקא ממצוא חפצך. **אילא אמר ר"ת** כדאמר בויקרא רבה (סוף פ' לר) ר"ש בן יוחי הוה לית אימא

השלמה מעמוד מא

קכא) ממצוא חפצך ודבר דבר.
שו"ע או"ח (הל' שבת ס" שו) (א) ממצוא חפצך, חפצין אסורים וכו'. (י) חפצי שמים מותר לעיין בהם כגון חשבונות של מצוה ולפסוק צדקה וכו'. (ח) דהרור בעסקיו מותר ומ"מ משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל. **משנה ברורה** (ס"ק לח) ומכ"ש אם יש לו עיי' הרהרור טרדת הלב ודאגה דיוהר בזה. **טא"ח** (הל' שבת ס" שו) (א) '**ודבר דבר**, שלא יחא דבורך של שבת כדבורך של חול. הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר וכו'. ואיתא בירושלמי דאפילו בשיחת דברים בטלים צריך שלא להרבות וכו'. וכן בשו"ע (שם) חנ"ה (על שו"ע שם) וב"א שסיפור שמועות ודברי חדושים הוא עונג להם, מותר לספרם בשבת כמו בחול; אבל מי שאינו מתענג, אסור לאומרם כדי שיתענג בהם חבירו (ת"ח סי' ס"א). **משנה ברורה (שם, שו ס"ק ה, ד"ה לספרים)** לאו משנת חסידים היא והנשמר מלדבר דברי חול קדוש יאמר לו. ואנשי מעשה נזהרים ביותר מזה שלא לדבר בשבת אפילו דברים הכרחיים כ"א בלשון הקודש [ונראה שטעמם הוא למגרר מלתא כדי שלא יבואו לשיחה בטלה]

עיון - אמור סעי' שה

ובשביל שהשבת נקרא דבור, אסור לדבר בשבת דבורי חול, שהם פוגמים בזווג הגדול דקול ודבור, בגין דדבור דא בעיא לשלטא, ולא אחרא, משום דדבור זה של שבת צריך לשלוט בעולם, ולא דבור אחר של ימות החול, שהם בחינת קטנות הנוקבא וכו', **עכ"ל** הסולם. **עיקר העולה מן הדברים**, שמכיון שנאמר 'ודבר דבר' היינו הוראה וצווי כן לדבר, על כרחך שהכוונה לדברי תורה. כיון שדיבורים אחרים פוגמים בזווג דקול ודבור.

השלמה לַמְדוֹר מסורת הש"ס

סבתא דהות מישתעיא סגיא אמר לה אימא שבתא הוא שתקה **(וכן בווהר ב"א שנה, א' לב)**. משמע שאין כל כך לדבר בשבת כמו בחול. **ובירושלמי** אמר'י בטורח התירו בשאלת שלום בשבת. **שבת (קג)** דתניא לא יאמרו וכו'. ריב"ק אומר אומר אדם לחברו הנראה שתעמוד עמי לערב (ואין זה דיבור האסור בשבת אלא כהרורו ומותר). ארשב"ח אריו"ח הלכה כריב"ק וכו'. דכתיב 'ממצוא חפצך ודבר דבר' (ישעיה נח ג), **ריבור אמור דהרור מותר** וכו'. אמר קרא 'ממצוא חפצך ודבר דבר', **חפצך** אסורים חפצי שמים מותרין, **ירושלמי (שבת** סוף פט"ו ה"ג דף עח-ע"ה) (ע"ה) רבי חגי וכו' לא ניתנו שבתות וי"ט וכו'. רבי מותרין, **ירושלמי (שבת** סוף פט"ו ה"ג דף עח-ע"ה) (ע"ה) רבי חגי וכו' לא ניתנו שבתות וי"ט וכו'. רבי ברכיה וכו', לא ניתנו שבתות וי"ט אלא לעסוק בהן בדברי תורה וכו'. (ע"ה) א"ר חנינא בדוקא התיירו לשאלו שלום בשבת. א"ר חייא בר בא **רשב"י** כן הוה חמי לאימיה משתעיא סגין הוה א"ל אימא שובתא היא.

השלמה לַמְדוֹר נר מצוה

כ"כ בא"ר. **באר** הגולה טור בשם יירושלמי, ותוס', שבת קיג: ד"ה שלא. (בני **היכלא**. לכאז צע"ק שלא ציין לוזהר **ב"א** אות שנה, ד"י א' לב).

השלמה מעמוד מב

קכב) חפרא מגרר גריר.
פור או"ח (הל' פסח, ס' תעא) ויין מותר לשתות (בערב פסח משעה עשירית) הן רב או מעט כי הוא גורר תאות המאכל וכו'. ב"י (שם, ד"ה ומ"ש ויין) דברי רבנו מחמיהתן דהא איתא (בכרות לה): **טובא** גריר פורתא סעיד וכתבו התוס' (שם ד"ה טובא) מכאן משמע וכו'. **ואפשר** וכו'. **אלא** שמ"מ יש לתמוה למה לא חשש רבינו לכתוב סברת התוס'. ב"ח (שם) ונראה מדבריו רבנו שהוא מפרש וכו', ודלא כפ"י התוס' והמרדכי וכו'. וכך פ"י הרב מוהר"ר ליווא מפרג צצ"ל (מהר"ל מפראג) בחיבורו **ולענין הלבב** נראה להחמיר כדעת התוס' והמרדכי ולא כדעת רבינו המקיל. שו"ע או"ח (הל' פסח ס' תעא) ויין מעט לא ישתה משום דמיסעדי סעיד אבל אם רצה לשתות יין הרבה שותה מפני שכשהוא שותה הרבה גורר תאות המאכל.

וגם כפי' זו כי ויכל ביום השביעי וישבות ביום השביעי ויברך את יום השביעי. ויתכן לומר על חז' סעודות כי בליל שבת מתבטל כל ימי המעשה ומתקשר אל השבת כענין שנאמר 'ויכל ביום ה' מלאכתו'. איך מלאכת ימי המעשה מתקשר אז להשבת וזה סעודת ליל שבת. 'וישבות' הוא יום השבת וסעודת שחרית שהיא התעלות הכל אל השורש לכן נאמר בו שביטה. 'ויברך' הוא סעודה ג' שנותן ברכה על שבוה הבאה. ונק' סעודות שהם סעודין ומפרנסין לכל הימים.

קבא דיבור חז' בשבת (מלולא אסיר). כדברי הוזהר כאן (אמור קבא) איתא בזוהר ב"א (שנה, א' לב). מובא במסות'ם כאן, וכן איתא במדרש ויק"ר (סוף פר' לך) מובא במסות' המדרש כאן, וכן כתבו תוס' (שבת ק"ג): מובא במסות' הש"ס כאן. דאיתא בזוהר שם, כיצד נהג רשב"י כשראה את אמו מדברת הרבה בשבת וכו'. על ל' הוזהר ב"א הנ"ל, כתב בספר עמדת צבי (הגרפס על זוהר ב"א, שם) פירוש ששמע מהחזוה מלובלין זי"ע, וז"ל דיבור דחול אסור בשבת. וכן הוה עביר רשב"י וכו'. זו נוסחא אחרת (מהגרפס בזוהר, כמובא בחלופי גרסאות שם), והיא גם בספרים ישנים. ובאמת כן הוא במדרש ויק"ר (סוף פרשה לך) ואין למוחקק. אמנם שמעתי בזה דבר הגון ממורי הק' מוהררי"י מלובלין (ה"ה החזוה מלובלין) וזה"ה דרומז בזה הקדוש הזה (רשב"י), כי אמ"א ידוע שירמוז לספירת בינה הנקראת תשובה כמ"ש 'ולבבו בינן ושב'. ובר חמי לאפי' דהות משתע"א (ובמדרש איתא משתע"א סגיא) היינו שהשפיל א"ע והכניע את לבו כאשר מדרך הצדיקים היראים ולפעמים מגודל הכנעה והשפלות מוציא איזה דבור תשובה בפה ע"ד וידוי עצמו. אז אמר אמא שתיקו שבת הוא ואסור בשבת להוציא מפיו השפלה רבה אמנם צריך להיות 'וקראת לשבת עונג' בלתי לה' לבדו. עכ"ד' ושפתים יסק. ועל פי זה מדוקדק תיבת ל' הוזהר (שם) כד חמ"י ולא אמר כד ש"מ"ע, אבל היה רואה בעצמו אם גדלה תשובתו בהשפלת עצמו כי"כ עד מדרגת שיוצאי מפיו דבורי תשובה ואז ה' משתיק עצמו מדרגת אמא, עכ"ל (עשרת צבי). אנב אורחא, ידויק ל' החזוה מלובלין הנ"ל מה הוא דיבור חול. שבודאי אינו דברים בטלים, דמאן דכר שמיא. אלא כמ"ש במקומות רבים שצריך להיות כל ימיו בתשובה. ממילא מכיון שביום חול אדם מתודה על עונותיו (אשמו בגדו וכו' על כל סדר הא-ב), יש חשש שגם בשבת יפשפש בעונותיו, קמ"ל הוזהר (כוונת הוזהר) שבשבת יש לדבק בחי' עשה טוב, שהוא יום שהקב"ה משפיע קדושה עלינו וכו', עד כדי שתחילת השבוע דהיינו במוצאי שבת יהיה בהכרח במדרגה גבוהה משבוע שלפניו, שבאופן זה ודאי ראוי לו לשוב ולפשפש במעשיו הקודמים כדאיתא שהצדיקים כל ימיהם בתשובה על יום האתמול.

קכב י"ד שחל להיות בשבת. ויורא משה (מאמר שלוש שבועות אות יב). ואמרו חכמ"ל בקידושין דף ס"ט לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה כסולת נקיה ועלה, אלמא דהשגיח עליהן. וחוץ לזה היתה שלשלת של תורה וקדושה בבבל בכל משך זמן הבית, והלל הזקן אשר בכל ההלכות אנו סומכין עליו להלכה כב"ה, גם הוא ה' דר בבבל כמבואר בגמרא פסחים דף ס"ו ע"א, אדם אחד יש שעלה מבבל והלל הבבלי שמו, שעלה אז לרגל לעשות פסח, וכשתמנה לנשיא הוכרח לבוא לירושלים, אבל עד שנתמנה לנשיא ה' כל ימיו בבבל. והמהרש"א שם פ"י דברי הלל שאמר מי גרם לכם שהקב"ה נתן בלב הלל לבוא מבבל לירושלים בפסח זה שחל י"ד שלו בשבת, ומבואר בזה שאך אז על אותו הפסח עלה הלל מבבל לירושלים וכו'.

פירש רש"י (ד"ה כרית) וזהו חקל תפוחין כך דרשו רז"ל (תענית כ"ט ע"ב). ונ"ל בהקדים להבין מאמר רז"ל (שבת דף פ"ח ע"א) על הפסוק (שיר השירים ב ג) כתפוח בעצי היער, למה נמשלו ישראל לתפוח, מה התפוח פריו קודם לעליו, כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע (שמות כד ז), ועיין שם בתוספת (ד"ה כפה) [דילוג] אמנם מעשים טובים של צדיקים שהוא דך ונקי אור בהיר בשחקים למען שמו ית', הוא אוכל בלי פסולת ופרי בלי שומר. עוד נקדים מה שפירשתי על שאמרו ישראל נעשה ואחר כך נשמע, להורות כי היא לשמה הגמור, באופן שאינם רוצים לשמוע ולא ישר להם תועלת, ואחר כך יהיה הסכמה על העשייה, כי לא יחישו לתועלתם רק לעשות ציווי יהיה מה שיהיה, רק ונשמע לדעת מה לעשות, והוא פירוש נכון מאד. ועל פי זה מבואר המאמר שנמשלו ישראל לתפוח שפריו קודם לעליו שהוא השומר, כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע, כי היא פנימית בלי שום קליפה השומר

לפרי, והבן. ועל פי זה מבואר דרשת רז"ל הנ"ל, כי יצחק ידע כי יעקב יושב אוהלים, אבל חשב שמא יש בו קצת חנוף, לכן נכנס עמו ריח שדה תפוחים, והבן זה. ועוד י"ל על פי מה שכתב הבינה לעיתים (סוף דרוש מ"ב) על מאמרים הנ"ל למה נמשלו ישראל לתפוח, כי גם בו ית' יצדק המשל הזה, כי אם היות מדרך העולם העובד עבודה לזולתו, תחילה יקדים מעשה העבודה ואחר כך בא לו התשלום. אמנם אצלו ית' הוא להיפך, כי לעולם הוא מקדים מעשה ההטבה אל מעשה העבודה, כאמרו מי הקדימנו ואשלם (איוב מא ג), כלום עשית מעקה אם לא נתתי לך תחילה בית, לבשת ציצית אם לא נתתי לך הבגד וכו' (ויק"ר פכ"ז ב), באופן שיש לנו הפרי קודם חנטת העלים, עד כאן דבריו. והנה יצחק חישוב שלא ינהג יעקב כלל מטובת עולם הזה, לזה נכנס עמו ריח שדה תפוחים שפריו קודם לעליו, להורות לו כי גבהו דרכי השי"ת מדרכיו ומחשבתו ית' ממחשבתו, שהוא מקדים ההטבה קודם למעשה, והבן.

יטב לב (פרשת תולדות סוף אות ה). וזהו שנאמר (תולדות, בראשית כז כז) 'ראה ריח בנ"י שקיים מצות כיבוד אב ואם, כריח שדה' רומז לשבת הנקרא (וזהו יתרו פת). חקל תפוחין, אשר ברכו ה' כדכתיב (בראשית ב, ג) 'ויברך אלקים את יום השביעי', והיינו שמגיע בעדו שכר בעולם הזה. ושמא תאמר מה יאכל בעולם הבא, לכן אמר 'זיתן לך האלקים' (תולדות, שם) יתן ויחזור ויתן, כפירוש רש"י. כלומר בעולם הזה ועולם הבא. וזהו 'מטל השמים' הרומז שכר עולם הבא, 'זמשמני הארץ' וגו' רומז לשכר עולם הזה. כי הוא נחלה בלי מצרים.

קכה שבת אקרי קודש ולא מקרא קודש. ישמח משה (פרשת כי תשא דף קצא ע"ב). והיינו 'וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכבוד' (ישעיה נח ג), ר"ל דשבת כבר הוא קדוש וקיים, רק שאתה תקרא עונג לו, במה שתקדש עצמך והוא כבוד להשבת, והיינו 'לקדוש ה' (שם), היינו שבת שכבר קדשו השי"ת ולא אתה, כמו בשאר מועדים דישאל הוא דקדשינהו לזמנים, ולכן אומרים מקדש ישראל והזמנים כמבואר בגמרא (ברכות מ"ט ע"א) וכן מבואר בזוהר הק' (ח"ג צ"ה ע"א) דכל המועדים הם מקרא קדש, ושבת הוא קדש והבן. 'מכבוד' (ישעיה, שם), שאתה תכבדו במה שתקדש עצמך והבן.

ר"ל דשבת כבר הוא קדוש וקיים, רק שאתה תקרא עונג לו, במה שתקדש עצמך והוא כבוד להשבת, והיינו 'לקדוש ה' (שם), היינו שבת שכבר קדשו השי"ת ולא אתה, כמו בשאר מועדים דישאל הוא דקדשינהו לזמנים, ולכן אומרים מקדש ישראל והזמנים כמבואר בגמרא (ברכות מ"ט ע"א) וכן מבואר בזוהר הק' (ח"ג צ"ה ע"א) דכל המועדים הם מקרא קדש, ושבת הוא קדש והבן. 'מכבוד' (ישעיה, שם), שאתה תכבדו במה שתקדש עצמך והבן.

רצו דיבור חז' בשבת. קדושת יום טוב (פרשת תשא). ועיין עוד מזה בספר ייבט פנים במאמרי שם הגדול אות וא"ו, מה שהוסיף לפרש הפסוק הנ"ל על פי דברי הגאון ר"ר העשיל ז"ל לפרש המדרש (פס"ד פכ"ז ז) מנין לאמירה לעכ"ם שבות, שנאמר (כז כז ב) את שבתותי תשמרו. כי הקב"ה ברא העולם כדיבור בעלמא כדכתיב (תהלים לג ו) דבר ה' שמים נעשו, ומוזה שבת וינה ביום השביעי, לזה אמר את שבתותי תשמרו, מדיבור, עכ"ד. והנה במצרים לא שבתו רק ממלאכה גמורה ולא מדיבור, ועתה שגילה להם טעם שביטה אמר דבר אל בני ישראל אך את "שבתותי" תשמרו למעט הדיבור, עכ"ד. וכמו שאמרו (שבת ק"ג ע"א) שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול. ובה פירש הנוטע מגדים (פר' זו בפסוק אך את שבתותי) בחריש ובקציר תשבות (תשא לז כא), כי חריש הוא לשון שתיקה כמו ואתה תחרישון (בשלח יד יד), וזהו בחריש להחריש ולהשתק מדיבור של חול לגמרי, ובקציר היינו לקצר אפילו מדברים המתורים, בזה תשבות. ולפע"נ רשני דברים הנ"ל אחת היא, דזה הוא המבחן אם כוונתו לשמים ושומר שבת כהלכתו לא בשביל הנאת עצמו, אם ממעט מדיבורו ואינו מדבר שום דיבור חול, וגם מדיבור המתור מקצר, אות הוא שגם זאת ששבת מהמעשה כוונתו גם כן רצויה לשם שמים, כי אם אינו שומר שבת רק מהמעשה ולא מהדיבור, נראה שכוונתו רק להנאת עצמו לשבות יום אחד בשבוע. ובה נ"ל לפרש אמרם ז"ל (שבת ק"ח ע"ב) אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלים. ירצה שתי שבתות מהמעשה והדיבור, על כן מיד היו נגאלים, כי אז הסימן מהדיבור שגם על שביטה המעשה כוונתו לשם שמים, והדיבור מוכיח על המעשה.

זכאָה מאָן דמליכ' על אחד ניין דשמעין (זה"ק קפו ב)

איר זענט משתוקק
צו מועם זיין מאילנא
דחיי און אריין גיין אין די
היכלות הפנימיים פון הייליגן
רבי שמעון?

קול נכספה
לעכטיגע שיעורי פנימיות החזרה
און חסידות באופן שווה לכל נפש

+972.4.313.2367

שיעורים מגדולי המשפיעים • שיעורי פנימיות למתחילים •
שיעורים במשנת הסולם • שיעורים יומיים בזוהר הקדוש • ועוד

יסודות'דיגע שיעורים | קורצע שטיקלעך | ענייני דיומי

חובלי רגל בקרוב אל"ף > לאלא וית נאלפ

ותן בקרבנו ביתא להבין את תורת רשב"י הקדוש

מהפכת לימוד הזוהר הקדוש נהנה

יצירת הקדוש והפאר:
הזוהר הקדוש 'בני היכלא'
בעידודם ובהסכמתם של כ"ק מרגן ורבנן האדמור"ים והמקובלים שליט"א

חדדי הדעת מאידים נהנה להשניע נפש שוקקה

**תורת
החסידות**
ציטוטים מספרי
החסידות הנבארים את
דברי הוה"ק

**כתבי
האר"י**
צינו לשקודות דברי
הוה"ק הנבארים
בכתבי האר"י

**עיון
'בני היכלא'**
הרחבה והעמקה
בסוגיות הוה"ק

**ביאור משולב
'בני היכלא'**
ביאור צה ונקי שוה
לכל נפש על כל תיבה
ותיבה שבזוה"ק

**מסורת
הסולם וכתבי
הסולם**
עיון לספרים אחרים
בהם ביאר בעל הסולם
את דברי הוה"ק

**מסורת
הש"ס
והמדרש**
עיון לדברי חז"ל
בש"ס ובמדרשים

תורה אור
כל פסוקי התנ"ך
טובאים על הדף
נר מצוה
עיון לדברי
הפוסקים בהלכה

אזעילענל אין אלע ספרים געשעפטן

הזוהר הראשון מימות עולם
שבולל את כל סה שנצרך להנה
למתחילים • למעדי שיעורים • למעמקים • למקובלים

